

FORENINGEN AF
DANSKE DØGNINSTITUTIONER
FOR BØRN OG UNGE

Økonomi – og indenrigsministeriet
Slotholmsgade 10-12
1216 København K

Mail: komoko@oim.dk
cc khs@oim.dk

8. april 2013

Høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen.

Økonomi – og indenrigsministeriet har den 1. marts 2013 bedt FADD om eventuelle bemærkninger til rapporten fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen.

Vi forholder os i dette høringssvar udelukkende til kapitlet '*Socialområdet og de specialiserede undervisningstilbud.*'

Bemærkninger fra FADD:

FADD har noteret, at udgangspunktet for evalueringen af kommunalreformen har været et 'serviceeftersyn' på opgavefordeling og samarbejdsstrukturer - med ønsket om:

- relevante justeringer
- ikke omfattende grundlæggende omlægninger
- At forslag skal kunne holdes indenfor eksisterende økonomiske rammer

Og at det af kommissoriet for udvalgets arbejde fremgår, at udvalgets anbefalinger har skullet understøtte:

- Høj kvalitet
- Effektivitet
- Styring og tværgående prioriteringer
- Klar ansvarsfordeling
- Nærhed for borgerne

Dette udgangspunkt bemærkes særskilt, fordi FADD med en anden evalueringsramme ville have kunnet afgive et mere nuanceret høringssvar.

Vi kunne således have fremsagt ønske om en anden finansieringsmodel, der i højere grad vil kunne løfte dyre og specialiserede tilbud væk fra de kommunale økonomier – ikke nødvendigvis ud af den kommunale opgaveportefølje - herunder automatisk forhøjelse af statens (med)finansiering hvis en kommune får flere udsatte børn og unge med behandlings/særlige udviklingsbehov for således at foreslå genindførelse af en slags 'grundtakstmodel'.

Vi ville have slået på vigtigheden af et fagligt kvalificeret efterværn, sikring af geografisk spredning af tilbud for udsatte børn og unge, og at anbragte unge over 18 år i uddannelse bør have SU – og ikke være henvist til kontanthjælp, fordi dette i sig selv er stigmatiserende for en i forvejen eksklusionstruet gruppe.

Koordinering af opgaverne ... og pres på specialviden

I stedet forholder vi os til evalueringsgruppens kommissorium og arbejde, og vi har med tilfredshed konstateret, at kommunerne i rapporten motiveres til i højere grad at koordinere opgaveløsningen med udsatte børn og unge. Herunder at motivation i denne sammenhæng kan medføre ministeriel opfølgning.

Det har angiveligt vist sig overordentligt vanskeligt for kommunerne at indgå i partnerskaber. Ingen døgninstitutioner drives således i kommunale fællesskaber.

Kommunerne har således i praksis valget mellem at tage 'egne' børn og unge hjem til eksisterende eller nyoprettede tilbud og eller at købe pladser i andre kommuner, hos private aktører eller i regionen. Begge modeller ser ud til at kunne medføre det problem, at specialviden ikke vedligeholdes eller helt forsvinder/spredes. FADD vil hævde, at andre end de områder, som evalueringsgruppen angiver som eksempler, forudsætter højt specialiseret indsats. Som eksempler på, at højt specialiseret viden kan forsvinde eller blive spredt, kan nævnes den viden om diabetes og udsatte børn og unge, som er oparbejdet på lukningstruede Diabetikerhjemmet Solglimt i Odsherred, og den viden om seksuelt misbrugte børn og unge man havde på Udby Behandlingshjem, der blev lukket oktober 2012 af Middelfart Kommune.

Der findes dog eksempler på, at en eller flere kommuner og en region indgår i partnerskab om oprettelse og drift af tilbud, som MultiFunC i Århus, hvor Herning og Århus Kommuner er gået sammen med Region Midtjylland om oprettelse og drift samt Århus kommune og Ungdomshjemmet Holmstruppgård, der indgår i samarbejde om udvikling af nyt forebyggende tilbud til unge med psykiske lidelser.

Vi henviser i øvrigt til det nye socialtilsyn, om hvem vi tillader os at have forventning til, at de får agt og magt til at kunne påvirke de faglige håndtag på såvel det enkelte anbringelsestilbud som på området generelt, jf intentionen om større faglige udviklingskrav til medarbejderne og større ensartethed og uafhængighed i tilsynet af anbringelsesstederne.

I den forbindelse har vi tillid til, at områdets aktører får mulighed for at drøfte faglige standarder – herunder hvilken betydning fagpersoners uddannelsesniveau skal tillægges.

Økonomisk transparens

Vi har desuden hæftet os ved, at evalueringsgruppen betoner vigtigheden af økonomisk gennemsigtighed. Dette er efter vores vurdering en helt central pointe i forholdet mellem det offentlige og det politiske. Dog finder vi, at denne gennemsigtighed også må gælde det **overhead**, som mange (næsten alle) kommuner opkræver af ex døgninstitutionerne som en fast procentdel af budgettet. Dels er det som hovedregel uklart hvad overhead'et bruges til, dels varierer størrelsen på procentsatsen fra 2% til over 25% (på visse ydelser)

Udover at der til en pris altid bør være en varebeskrivelse, så medfører ugensigtigheden ofte dels uhensigtsmæssig tvivl 'hvad man får for pengene' dels hvad der opleves som et konkurrenceforvridende aspekt i det fokus der er på 'lavest mulig takst'.

Placering af tilbud - udfordringer og anbefalinger - ifølge udvalget

FADD støtter en uændret opgavefordeling set i lyset af, at der er behov for at opnå en højere grad af stabilitet på området. Større organisatoriske ændringer vil næppe få opbakning fra områdets aktører, hvis aktive medspil er en forudsætning for vellykkede rammeændringer.

På en række områder fungerer det regionale supplement til kommunernes egne tilbud tilfredsstillende og de barrierer, der har vist sig i forhold til at kommuner indgår forpligtende samarbejde omkring drift og udvikling peger i retning af, at regionernes rolle, som aktører på det sociale område, bør fastholdes og styrkes, hvor der kan opnås opbakning til denne løsning.

Forslaget om at frede tilbud i et antal år eller give regionen ansvar for at drive tilbud til særlige målgrupper spiller ikke sammen med en finansieringsmodel, der bygger på køb og salg af pladser, og hvor regionen ikke har selvstændigt budget. Det er vurderingen, at modellen vil risikere at gå ud over områdets dynamik og evne til tilpasning og omstilling.

En højere grad af forsyningssikkerhed og deraf følgende mulighed for langsigtet planlægning og opbygning af robuste faglige miljøer er dog påkrævet uanset om tilbuddene er drevet kommunalt, regionalt eller privat. Det er FADD's anbefaling af kommunerne forpligtes til at indgå i langsigtede samarbejds- eller partnerskabsaftaler med andre kommuner og regionale tilbud.

Det højt specialiserede socialområde

FADDs holdning til udvalgets definition på 'særlig specialviden' er, at man med fordel vil kunne medtænke andet end *'svær autisme sammen med misbrug, svær udviklingshæmning og udadreagerende adfærd, komplekse hjerneskader'*.

Vi tænker her på visse komplekse behandlingsopgaver og andre opgaver, der kræver specialviden og andre særlige kompetencemæssige forudsætninger, som enkeltkommuner har begrænset interesse i at drive. Dels ift det konkrete arbejde med børn og unge, dels i forhold til arbejdet med børnenes familier og netværk.

Manglende overblik

Vi deler desuden udvalgets opfattelse af, at der mangler opsamlet vidensoverblik om området.

Vi har i den forbindelse med tilfredshed noteret os, at Socialstyrelsen skal udmelde målgrupper og særlige indsatser mhp. at sikre og udvikle den specialiserede viden og indsats. Et arbejde vi i FADD ser frem til at deltage i.

Herudover anbefaler FADD:

- Flerårige samarbejdsaftaler - i stedet for driftsoverenskomster
- Mere ledelse - mindre styring: Opbygning af reelle ledelsesrum for de driftsansvarlige ledere – i stedet for den massive og allestedsnærværende styringsintention

Med venlig hilsen

Søren Skjødt
Formand for FADD

Rent vand kommer fra
Rent vand kommer fra hanen
Foreningen af Vandværker i Danmark

Økonomi og indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Solrød Strand, den 3. april 2013

E-mail: komoko@oim.dk
Kopi til: khs@oim.dk

Høring over rapport fra udvalget om evaluering af kommunalreformen

Foreningen af Vandværker i Danmark har modtaget ovennævnte rapport i høring.

Med udsendelsen i høring har Økonomi og indenrigsministeriet inviteret organisationer og borgere til at kommentere på rapporten.

Foreningen af Vandværker i Danmark har gennemgået kapitel 7, herunder specielt afsnit 7.2 om grundvand. Det understreges i rapporten, at der er behov for et opdateret og detaljeret kendskab til grundvandsressourcens størrelse, kvalitet og udnyttelse, hvilket understøttes af stat, kommunernes og regionernes opgavevaretagelse vedrørende grundvandet. Dette kan foreningen tilslutte sig, og har i den forbindelse bemærket sig, at det fremhæves i rapporten, at det ikke er besluttet, hvem der skal vedligeholde kortlægningen, når miljøcentre (staten) har afsluttet denne i 2015.

Foreningen kan støtte, at der nedsættes en arbejdsgruppe om de hensyn, der skal tilgodeses ved en eventuel vedligeholdelse af kortlægningen efter 2015. Foreningen har i den forbindelse bemærket, at det fremgår af rapporten, at kortlægningen vil kunne varetages af regionerne efter 2015 – f.eks. som led i deres opgavevaretagelse på jordforureningsområdet.

Foreningen stiller sig allerede på nuværende tidspunkt skeptisk over for det stillede forslag, idet kortlægningen på området skal følges op af kommunale konkrete indsatsplaner til beskyttelse af udpegede områder. Hertil kommer, at den samlede generelle grundvandsbeskyttelse varetages af staten (miljøministeriet), ligesom den overordnede EU-regulering heraf. Det forekommer derfor ikke umiddelbart hensigtsmæssigt om denne opgave overflyttes til regionerne.

Bent Soelberg
Direktør

Med venlig hilsen

Pernille Weile
Jurist

Århus 8.4.2013

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Att: komoko@oim.dk
Cc: khs@oim.dk

Vedr. høring over rapport om evaluering af kommunalreformen

Vi takker for at få mulighed for at få mulighed for at afgive høringssvar i forbindelse med ovennævnte rapport.

I forhold til rapportens indhold har vi følgende kommentarer:

2.3.1. Understøttelse af den specialiserede sociale indsats

Fritid&Samfund er meget tilfreds med, at udvalget anbefaler, at der etableres en national koordineringsstruktur i forhold til udbuddet af specialundervisning med en begrænset deltagerkreds. Vi havde dog gerne set, at Socialstyrelsen havde overtaget hele opgaven og derved havde kunne sikre den nødvendige kvalitet i udbuddet.

4.1. Udviklingen i politisk styring

Et af de store spørgsmål i forbindelse med gennemførelsen af kommunalreformen, var om de større kommuner ville betyde et tab for nærdemokratiet og kommunernes sammenhængskraft. Det havde været ønskværdig, hvis dette problemfelt var blevet behandlet mere indgående i rapporten selv om dens fokus er på opgavefordelingen mellem stat, regioner og kommuner.

Det er interessant, at det i rapporten hævdes, at der gennem de større kommuner, er skabt en større distance til enkeltsager, og at kommunalbestyrelsernes beslutninger er blevet mere orienteret i retning af at fastlægge en politisk retning frem for at behandle enkeltsager. Det er så bestemt ikke altid det indtryk, vi får i vores arbejde med at skabe bedre vilkår for civilsamfundet og fritidspolitikken. Det er en intention hos kommunerne, men der er lang vej endnu.

Med venlig hilsen

Steffen Hartje
Sekretariatschef

Evaluering af kommunalreformen

Evalueringen af kommunalreformen er omfattende, men kommer alligevel ikke rigtig til bunds i reformens egentlige effekter. Forslagene vedr. regional udvikling er utilstrækkelige, og der er her behov for en mere markant prioritering og koordination mellem erhvervs politik, beskæftigelses politik og uddannelses politik. Ikke mindst i lyset af behovet for at sætte øget fokus på væksten i Danmark.

FTF har modtaget rapporten fra udvalget om evaluering af kommunalreformen i høring og har følgende bemærkninger:

Omfattende evaluering med mangler pga. smalt kommissorium

Evaluering af kommunalreform er et grundigt værk, som udmærket beskriver mange af de ændringer og deraf følgende udfordringer, som reformen har medført.

Den er dog også præget af at forholdsvist smalt kommissorium, hvormed selve grundtanken i reformen om større og færre enheder ikke er genstand for undersøgelsen.

Heller ikke de organisatoriske rammer for beskæftigelsesindsatsen er omfattet af undersøgelsen, selvom det ville have været relevant. Fx kunne der have været set på, hvilken betydning de organisatoriske rammer har for virksomhedernes arbejdskraftopland, dvs. om jobcentrene har et tilstrækkeligt geografisk opland, så ledige kan blive henvist til beskæftigelse hos relevante virksomheder. Det ville også have været relevant at se på, i hvilket omfang de organisatoriske rammer understøtter de lediges behov for at komme hurtigt i beskæftigelse igen, samt i hvilket omfang den tilbudte aktivering har understøttet dette.

FTF ser i stedet frem til at deltage aktivt i det udredningsarbejde, der nu er sat i gang om beskæftigelsesindsatsen.

Endvidere burde evalueringen have belyst kommunalreformens betydning for forsørgelsesydelse, idet kommunerne i stigende grad har fået ansvaret for udbetaling af forsørgelsesydelse som dagpenge, sygedagpenge mv.

Antallet af borgere på denne type ydelser er stærkt afhængige af konjunkturer, der er udenfor kommunens indflydelsessfære. I en lavkonjunktur øger det kommunernes omkostninger og risici. Dermed kan der ske en uheldig sammenblanding af borgerens retssikkerhed og kommunens ønske om, at den kommunale økonomi skal hænge sammen.

Den faglige bæredygtighed er utilstrækkeligt belyst

Den overordnede vurdering af reformen synes i evalueringen at være, at den i det store og hele fungerer efter hensigten.

Men analyserne af specielt den faglige bæredygtighed er ikke imponerende. Argumentet for reformen var netop, at den ville give større faglig bæredygtighed, men udover at faglig bæredygtighed kan være et vidt begreb, så er den primære kilde i evalueringen en spørgeskemaundersøgelse fra 2009 blandt 88 kommuner og regioner. Et stort flertal svarede dengang, at reformen har bidraget til at øge bæredygtigheden.

Undersøgelsen burde have været gentaget nu, hvor reformen har flere år på bagen, og den burde have været suppleret af flere videnskabelige analyser fra fx KORA, der kunne belyse fx kvalitetsudviklingen på udvalgte områder før og efter reformen.

Mere grundige er analyserne af den økonomiske bæredygtighed, hvor rapporten dokumenterer de store udgiftsfald i kommunerne. Det er dog meget illustrativt, at antallet af administrative medarbejdere stadig er højere end i 2007, og de administrative medarbejdere udgør en større og større andel af det samlede antal medarbejdere – fra 19,3 pct. i 2007 til 20,6 pct. i 2011. Det viser tydeligt, at de store velfærdsområder har været hårdere ramt af de meget stramme økonomiske prioriteringer i kommuner og regioner end det administrative område – uanset at kommunalreformen ellers skulle give administrative stordriftsfordele.

Anbefalinger om regional udvikling er for vage

Evalueringen lægger ikke op til større ændringer i opgaver og strukturer. På de fire udvalgte områder er der dog gode og fornuftige forslag iblandt. Det gælder fx forslagene om bedre national overvågning, koordination og samarbejde på tværs af sektorerne på socialområdet.

Omvendt er nogle af forslagene dog også for vage til at de kan rykke noget. Fx er forslagene om bedre koordination inden for regional udvikling velmente, fordi der er stort behov for at skabe bedre sammenhæng mellem erhvervs politik, beskæftigelses politik og uddannelses politik. Disse områder skal hænge sammen både på det statslige og regionale niveau. Der skal være klare bindeled og koordinering mellem de forskellige politikområder, frem for at de bliver opdelt som nu.

Men her er det ikke tilstrækkeligt at give Danmarks Vækstråd større koordinationsansvar, som et af forslagene lyder. Der er behov for mere grundlæggende ændringer af strukturerne, så fx vækstfora og Danmarks Vækstråd får flere formelle kompetencer, bredere sammensætning og et mere forpligtende samarbejde med andre aktører i vækstpolitikken, fx væksthuse, de regionale beskæftigelsesråd og uddannelsesinstitutioner.

Evalueringen burde også have indeholdt klarere anbefalinger vedrørende kommunernes indsats på erhvervsområdet. Med evalueringen fremstår det stadig uklart, om der er skabt den rette snitflade mellem den direkte erhvervsservice i kommunerne/væksthuse og aktiviteter og projekter i de regionale vækstfora. De enkelte kommuner er stadig for små til at løfte opgaven. Der er næppe mange virksomheder – eller potentielle virksomheder – hvis kundekreds, marked eller beskæftigede geografisk er isoleret indenfor en kommunegrænse.

Sundheds-it kræver helhedstænkning og medarbejderinvolvering

På sundhedsområdet indgår der bl.a. en række forslag om organiseringen af sundheds-it. Det er fornuftigt at evaluere og koordinere it indenfor sundhedsområdet. Det har i en lang årrække været underprioriteret og karakteriseret ved en række lokale løsninger frem for en overordnet it-arkitektur. Hovedudfordringen de næste år er at få infrastrukturen på plads, så man sikrer, at patienternes data er tilgængelige i alle relevante led, og at man kan opsamle sammenlignelige erfaringer fra alle led i sundhedssektoren.

Her bør der allerede i planlægningen af digitaliseringen arbejdes med metoder, der kan sikre den fornødne privacy i forbindelse med de meget personfølsomme oplysninger, som sundhedssystemerne indeholder.

Der skal samtidig arbejdes for at involvere både medarbejdere og borgere i udviklingen. Det er slutbrugerne, som skal leve med de systembeslutninger, der træffes undervejs i et projekt. Hvis ikke slutbrugerne er markant involveret i løsningernes udformning, risikerer vi flere it-skandaler indenfor det offentlige område.

Endvidere er der en risiko for at processen med at udvikle digitale løsninger slår fejl på grund af ensidigt og kortsigtet fokus på besparelser. Der er brug for en langsigtet strategisk satsning, hvis man gennem digitalisering og it vil forbedre kvalitativt og effektivitet i den offentlige sektor.

Økonomi og Indenrigsministeriet
Slotholmsgade 10-12
1216 København K

20. marts 2013

Høringssvar, GBF

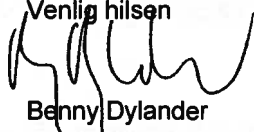
Økonomi og Indenrigsministeriet har sendt 'Rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen' i høring.

Gymnasiernes Bestyrelsesforening konstaterer, at man i rapporten omtaler behovet for i højere grad at inddrage regionerne i kapacitetsplanlægning på ungdomsuddannelsesområdet.

Vi vil i den sammenhæng pege på vigtigheden af, at man på tværs kommunegrænserne sikrer et bredt udbud af ungdomsuddannelser i regionerne, således at unge i områder med demografiske udfordringer ikke stilles ringere end andre hvad angår uddannelse.

I sammenhæng hermed er det nødvendigt også at pege på nødvendigheden af, at eleverne sikres koordinerede offentlige transportmuligheder.

Venlig hilsen

Benny Dylander

formand

Økonomi og Indenrigsministeriet
Slotholmsgade 10-12
1216 København K
Att.

8. april 2013
189-10
AR/kd

Høringssvar i forbindelse med "Evaluering af kommunalreformen"

Gymnasieskolernes Lærerforening har i høringssvaret fokuseret på regionernes opgaver i forbindelse med regional udvikling/uddannelse. GL skal henvises til det allerede afgivne høringssvar vedrørende "Analyse af fordelingsudvalgenes rolle og praksis".

Uddannelsesområdet berøres desværre meget lidt i evalueringen. Dog foreslås det, at regionernes nuværende indstillingsret i forbindelse med oprettelse af nye udbud af ungdomsuddannelser udvides til også at omfatte nedlæggelse af eksisterende udbud. GL kan støtte forslaget, da der er brug for en uafhængig instans med lokal/regional indsigt til at koordinere uddannelsesudbuddet. GL mener dog at høringsretten bør udvides til også at omfatte ændringer i kapacitet på den enkelte ungdomsuddannelsesinstitution – samt indstille til midlertidigt kapacitetsloft uden begrænsninger. Udbyderne af ungdomsuddannelser kan i dag udvide og nedlægge kapacitet/klasser uden indblanding. Udvidelser/nedlæggelser kan være til gavn for den enkelte institution, men er ikke altid til gavn for samfundet. Samtidig kan høringsretten ændres til en beslutningskompetence, så Ministeriet for Børn og Undervisning ikke skal tage stilling til enkeltsager.

I forhold til selve evalueringen efterlyses et afsnit om regionernes rolle i udviklingsprojekter på ungdomsuddannelsesområdet; herunder også regnskabs-tal for de seneste års projekter og ikke kun budgettal for 2012.

Med venlig hilsen

Gorm Leschly
Formand for Gymnasieskolernes Lærerforening

5. marts 2013
AR

Høring om optagelsesbekendtgørelsen og vejledning om forpligtende samarbejder/fordelingsudvalg

Gymnasieskolernes Lærerforening har modtaget optagelsesbekendtgørelse og vejledning om forpligtende samarbejder og fordelingsudvalg til høring.

Begge høringer bygger på ændringer som følge af analysen/rapporten: Analyse af fordelingsudvalgenes rolle og praksis – hvor GL var en del af den nedsatte følgegruppe.

GL tager ændringerne til optagelsesbekendtgørelsen til efterretning.

I forhold til vejledningen om forpligtende samarbejder og fordelingsudvalg følger vejledningen op på analysens konklusioner. Dog er en vejledning i ordets forstand kun en vejledning som de involverede parter ikke er forpligtet til at følge. For de fleste anbefalingers vedkommende kan dette være tilstrækkeligt da – som analysen konkluderer – samspillet langt hen ad vejen understøtter målet.

Analysen påpeger dog at koordineringen af fag og retninger ikke fungerer hensigtsmæssigt. Ifølge analysen kan sammenlægningen af opgaver fra de forpligtende samarbejder og fordelingsudvalget give en bedre koordinering af fag og studieretninger, en koordinering der er vigtig for elever, skoler og den faglige mangfoldighed. Denne ændring bør derfor indarbejdes i lovgivningen på området.

Desuden mener GL at det nu vil være fornuftigt at sidestille alle de gymnasiale uddannelser og derfor lade dem alle være omfattet af elevfordelingsregler og koordinering af kapacitet og fag.

For at give regionerne de bedste betingelser for at koordinere kapaciteten i regionen bør man, ud over sammenlægningen og koordineringen af opgaver, også sikre at det midlertidige kapacitetsloft der gives for et år ad gangen ikke

som nu er begrænset af kun at kunne gives en institution et begrænset antal gange.

Endelig vil GL opfordre til at ministeriet udsender et brev til skoler, regioner og UU for at informere om elementerne i den nye vejledning og ændringerne i bekendtgørelsen.

Med venlig hilsen

Gorm Leschly
Formand for GL

Økonomi og indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10 – 12
1216 København K

Att. Kirsten Hoo-Mi Sloth

5. april 2013

Høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen

Hjernesagen takker for muligheden for at kommentere udvalgsrapporten om evalueringen af kommunalreformen.

Hjernesagen er en landsforening for mennesker ramt af blodprop eller blødning i hjernen og andre hjerneskeramte. Vores målgruppe er således en af de grupper af borgere, som har skullet leve med konsekvenserne af kommunalreformen.

Hjernesagens bemærkninger bygger på de mange medlemshenvendelser om konsekvenserne af kommunalreformen på hjerneskeområdet, som vi har fået de senere år.

Hjernesagen har således fulgt med i implementeringen af kommunalreformen, og vi har med stor bekymring fulgt opgaveløsningen på gæoptræningsområdet, det specialiserede socialområde samt den kompenserende specialundervisning for voksne.

Hjernesagen har noteret sig, at evalueringsudvalget overordnet finder, at kommunerne har løst opgaven, og at udvalget har tillid til, at kommunerne fortsat kan løfte en række opgaver. Vi har også noteret os, at der i evalueringen ligger en erkendelse af, at særligt hjerneskeområdet har været et område, hvor opgaveløsningen ikke har fungeret tilfredsstillende, hvilket bekræfter Hjernesagens erfaringer. Endvidere er evalueringsudvalgets erkendelse af, at den nuværende takstfinansieringsmodel er problematisk, en anerkendelse af den bekymring og kritik, handicaporganisationerne har haft siden indførelsen af kommunalreformen.

Hjernesagen finder, at der på hjerneskeområdet er en generel problemstilling, som vi ikke kan se, at evalueringsrapporten har tilstrækkeligt fokus på eller løsningsmodel til. Det er spørgsmålet om, hvad et hjerneskedetilbud egentlig er? Denne afklaring er helt afgørende, idet det er Hjernesagens opfattelse, at mange kommuner "udnævner" tilbud som værende specialiserede hjerneskedetilbud uanset, om tilbuddet har tilknyttet neurologisk viden, er tværfagligt m.m. Der mangler således en definition af, hvornår et tilbud kan kalde sig et specialiseret hjerneskedetilbud. Hjernesagen efterlyser derfor en beskrivelse af, hvilke indikatorer/kvalitetskriterier, der skal være opfyldt, før et tilbud kan kaldes et hjerneskedetilbud.

Efter Hjernesagens mening har evalueringen af kommunalreformen i øvrigt den væsentlige svag-
hed, at man på intet tidspunkt har inddraget de personer, der er blevet personligt berørt af kommu-
nalreformen. Borgerne burde som en selvfølge have været inddraget i evalueringsprocessen.

1. Generelt om kommunernes organisering og udfordringerne ved den

Hjernesagen oplever, at der er nogle forudsætninger i kommunerne, som er udfordret, når vi taler
om borgere med apopleksi eller andre typer af hjerneskader. Dette gælder uanset, om der ses på
gruppen af let ramte, moderat ramte eller svært hjerneskaderamte personer.

Overordnet set er måden, kommunerne er organiseret på, en stor udfordring, som der desværre
ikke er særlig meget fokus på i evalueringsrapporten.

Borgerne blev med kommunalreformen stillet i udsigt, at der kun var én indgang til det offentlige,
nemlig kommunen. Så simpelt blev det ikke.

Kommunernes organisering er over en bred vifte domineret af en hierarkisk opbygning, hvor der
arbejdes med begreber som forvaltninger, afdelinger, enheder og teams. Det betyder, at mange
borgere ikke oplever kommunen som én samlet enhed, fordi de enkelte teams, enheder, afdelinger
og forvaltninger arbejder som selvstændige enheder uafhængigt af de andre enheder i kommunen.
Det kan godt være, at en sådan måde at organisere sig på kan være en fordel og en styrke på vis-
se områder, men på områder med behov for tværfaglighed og koordination har det vist sig at være
en stor ulempe.

Hjernesagens rådgivning oplever, at udfordringerne ved kommunernes organisering kommer til
udtryk i følgende:

- strukturen indbyder ikke til samarbejde på tværs i organisationen
- dårlig erfarings- og vidensdeling mellem de forskellige enheder
- etablering af snitflader, som fremmer holdninger som "mine/dine" opgaver internt i kommu-
nen, hvilket for borgeren medfører oplevelser i kommunikationen med kommunen, hvor ud-
sagn som "Det er ikke hos mig..", "Du skal henvende dig i en anden afdeling.." m.m. bliver
hverdag
- kassetænkning helt ned på afdelingsniveau
- en oplevelse af, at kommunale medarbejdere ikke ser sig selv som en del af en helhed,
fordi der mellem de forskellige enheder er egne politiske og økonomiske hensyn, der skal
varetages
- kommunens medarbejdere har betydelige vanskeligheder ved at lave en helhedsorienteret
udredning samt at give borgeren en helhedsorienteret indsats.

Endvidere er det vigtigt at påpege, at kommunerne almindeligvis ikke har tradition for at arbejde
systematisk med registrering og dokumentation af deres indsats, så der er meget lidt evidens for,
hvad der virker i den kommunale opgaveløsning på hjerneskadeområdet.

På baggrund af ovenstående har Hjernesagen ikke den samme tro på, at kommunerne kan løfte
de opgaver på sundhedsområdet, det specialiserede socialområde og indenfor den kompenserende
specialundervisning for voksne, som evalueringsudvalget giver udtryk for.

Hjernesagen er bekymret for, at kommunerne ikke kan løfte opgaven uden, at der sker en række væsentlige ændringer, idet Hjernesagen må konstatere, at kommunerne efter fem års opgavevaretagelse indenfor hjerneskadeområdet ikke tilnærmelsesvis er i mål.

For Hjernesagens medlemmer kræves det, særligt for de moderat til svært ramte, at opgaveløsningen foregår i et miljø, hvor der arbejdes på tværs af faggrænser/grupper, hvor der videndeles for at opnå de bedste løsninger, hvor der i et løbende samarbejde med borgeren og de pårørende etableres individuelle konkrete løsninger og forløb for at sikre det bedste funktionsniveau, arbejds- evne, en god livskvalitet og familieforhold, der rent faktisk fungerer for den samlede familie.

Hjernesagen mener, at hvis kommunerne i fremtiden skal være med til at løfte den opgave i forhold til personer med følger efter en hjerneskade, så er det helt essentielt, at der ses på kommunernes organisering, det økonomiske incitamentssystem samt på reaktionsmuligheder, hvis kommunerne ikke lever op til deres ansvar.

Det er vigtigt at påpege, at for Hjernesagen er det vigtigste, at borgere med følger efter en apopleksi eller anden hjerneskade får den bedst mulige rehabilitering og kvalitet i hverdagen, mens det er knapt så vigtigt, hvem der varetager opgaveløsningen.

Gruppen af moderat til svært ramte personer er heldigvis ikke stor. Det indebærer, at langt de fleste kommuner kun har få borgere, der er moderat til svært ramte. Det medfører derfor også, at erfarings- og datagrundlaget er for lavt til, at der kan opnås en høj specialisering, evidensbaseret metodeudvikling og stærk faglighed i den enkelte kommune.

1.1 Hjernesagens løsningsforslag

Hvis kommunerne i fremtiden skal løse denne opgave, er det afgørende nødvendigt med et forpligtende samarbejde mellem flere kommuner til udvikling af relevante tilbud. Hvis dette skal lykkes, må de enkelte kommuner ikke selv kunne oprette tilbud til hjerneskaderamte, og kommunernes samarbejde skal være bestemt af, hvor stort et befolkningsgrundlag, der er nødvendigt for at kunne oprette et tilbud. Der skal også stilles krav til kvaliteten af de enkelte tilbud. Endvidere skal der udarbejdes en bindende økonomisk model, som understøtter de enkelte hjerneskadetilbud.

Man kan også vælge at lade regionerne (fortsætte med at) løse opgaven. Regionerne er karakteriseret ved:

- at have et tilstrækkeligt stort befolkningsgrundlag til udvikling af evidensbaseret rehabilitering for personer med moderat til svære følger efter en hjerneskade,
- at have stor erfaring med den nødvendige dataindsamling, databearbejdning samt evidensbaseret arbejds metode til udvikling af højt specialiserede tilbud,
- at være i besiddelse af alle de nødvendige, faglige kompetencer for at skabe en tværfaglig og helhedsorienterede rehabilitering, indtil den ramte borgers funktionsniveau er så højt eller så stabilt, at der kan etableres en hverdag enten i eget hjem eller på et højt specialiseret botilbud,
- at have den faglige nærhed til sygehusbehandlingen og den tværfaglige indsats, der foregår på fx et apopleksi afsnit. Det er i sig selv bemærkelsesværdigt, at en apopleksiram patient i dag får en genoptræningsplan, der er udarbejdet af specialister på et apopleksi afsnit,

hvorefter den skal omsættes via en kommunal visitation til et kommunalt tilbud uden at disse parter måske har særlig viden om hjerneskaders kompleksitet.

2. Sundhedsområdet

Evalueringsrapporten vurderer, at kommunalreformen overordnet set har skabt rammerne for en mere sammenhængende indsats, samt at en række sundhedstilbud er kommet tættere på borgernes hverdag. Men samtidig erkendes det, at selvom mange snitfladeproblemer blev fjernet, så opstod der en række nye i kølvandet på kommunalreformen.

2.1 Honorerings- og incitamentssystemet

Udvalget konstaterer, at honoreringssystemet *måske* ikke i tilstrækkelig grad har øget incitamentet til at se på kvalitet og sammenhængende forløb imellem/internt i regioner og kommuner.

Hjernesagen er bekymret for, om det nuværende system i tilstrækkelig grad udfordrer systemerne på de traditionelle tankegange og strukturer, der bl.a. findes i det kommunale system. Dette har bl.a. stor betydning for ventetider til tilbud.

2.2 Sundhedsaftaler

I Hjernesagen har vi set på de enkelte sundhedsaftaler, som på den ene side ligner hinanden, når der ses på aftaler fra den samme region, men på den anden side også har store lokale forskelle inden for specifikke områder, herunder aftaler om bl.a. udskrivningsforløb, som for særligt de moderat til svært hjerneskadede har overordentlig stor betydning.

Hjernesagen er derfor enig i, at der er behov for mere ensartethed i sundhedsaftalernes opbygning. Vi finder det yderst relevant at få udviklet og indført nationale indikatorer for sundhedsaftalernes obligatoriske indsatsområder, særligt på de tværsektorielle patient-/borgerforløb. Endvidere vil udarbejdelsen af fem sundhedsaftaler forhåbentlig være mindre ressource- og administrativt krævende, således at ressourcerne i højere grad kan bruges på at sikre patienterne bedre forløb.

2.3 Sundheds-IT

Hjernesagen finder, at der er behov for en bedre elektronisk samkøring af data mellem afdelinger og sektorer, så vigtig information og viden ikke går tabt mellem forskellige aktører på området. Men omvendt er det fortsat vigtigt at have fokus på, at personlige data ikke må overgives til andre myndigheder uden borgerens personlige samtykke. Dette gælder også for borgere med kommunikations- og kognitive vanskeligheder, som er særligt udsat for ikke at blive hørt eller medinddraget i deres eget forløb.

2.4 Den patientrettede forebyggelse og opfølgende indsats

Da den patientrettede forebyggelse og opfølgende indsats primært omhandler ældre og medicinske patienter, tilhører målgruppen i særlig grad Hjernesagens medlemmer, idet ca. 70 %, af dem, der rammes af apopleksi, er over 70 år.

Udvalget konkluderer, at der er en særlig udfordring i forhold til de patienter/borgere som både har kontakt til det regionale sygehusvæsen og som modtager kommunal pleje-, genoptrænings- og omsorgsydelser, fordi der ikke er en fokuseret forebyggelsesindsats i kommunerne. I dag ligger aftalerne om forebyggelse i det nuværende samarbejde om sundhedsaftalerne, og udvalget kon-

staterer, at dette ikke er forpligtende nok. Endvidere peges der bl.a. på, at kommunerne ikke har en tradition for registrering, dokumentation og evidensbaseret tilgang i deres arbejde.

Udvalget anbefaler derfor, at der ses nærmere på området, at der arbejdes på at sikre en bedre vidensdeling på tværs af sektorer, at regionernes rådgivningsforpligtelse overfor kommunerne systematiseres og målrettes kommunernes behov.

Der peges desuden på, at der skal arbejdes på, at den enkelte kommune skal sikre en bedre sammenhæng i den kommunale opgaveløsning med henblik på at styrke fagligheden og skabe en mere fleksibel varietagelse af opgaver i patientens eget hjem.

Hjernesagen ser et betydeligt potentiale for den forebyggende indsats på vores område. I dag skønnes det, at ca. 1 million danskere har forhøjet blodtryk. Af disse formodes det, at mellem 250.000-300.000 ikke ved, at de har forhøjet blodtryk. Man regner med at over halvdelen af alle apopleksier skyldes for højt blodtryk. Hjernesagen vil derfor opfordre til, at der sættes meget mere målrettet ind på dette område, end tilfældet er i dag.

Hjernesagen mener også, at der er et stort og udækket behov for at øge forebyggelses- og opfølgingsindsatsen overfor de borgere, der er blevet ramt af en hjerneskade, uanset om borgeren bor i eget hjem, i botilbud eller på plejehjem.

Det er Hjernesagens opfattelse, at evalueringsrapporten desværre ikke kommer med gode modeller for en kvalificeret og faglig indsats på dette område. Hjernesagen ser med bekymring på, at der ikke sker en systematisk og samlet indsats indenfor det offentlige system for at forbygge nye apopleksier. Hjernesagen konstaterer, at det muligvis kan skyldes, at honorerings- og incitamentssystemet ikke fungerer godt nok.

2.5 Genoptræning efter udskrivning fra hospital

Hjernesagen finder det problematisk at placere genoptræningsindsatsen for moderat til svært hjerneskaderamte i kommunerne, jf. også vores tidligere bemærkninger herom.

Det bemærkes, at der er afgørende forskel på, om man skal yde genoptræning til borgere med fx et brækket ben, ældre med lungebetændelse eller til borgere med komplekse hjerneskader, der har behov for en langstrakt rehabiliteringsindsats, fordi skadens omfang påvirker flere områder af borgerens liv og helbred.

Hjernesagen er i øvrigt generelt bekymret over, at udvalget entydigt holder fast i genoptræningsbegrebet fremfor at anvende det mere relevante begreb rehabilitering.

2.6 Fald i udgifter til specialiseret genoptræning

Udvalget konstaterer, at der har været et fald i udgifterne til den specialiserede genoptræning med 12 %, samt at der er stor regional variation i andelen af specialiseret, ambulante genoptræning. På den baggrund konkluderes det, at der må være potentiale for, at en større andel af den specialiserede ambulante genoptræning kan foregå som almen, ambulante genoptræning.

Hjernesagen finder konklusionen betænkelig, da man vel også kunne konkludere, at grunden kan være, at nogle sygehuse er lige lovlige ivrige med at udskrive patienter til almen, ambulat genoptræning. Hjernesagen har fra flere fagpersoner hørt, at kommunerne overtager patienter, som er langt dårligere helbredsmæssigt, end de tidligere har gjort. Bl.a. oplever nogle hjerneskadekoordinatorer, at patienterne er endog meget dårlige og burde være i et specialiseret, ambulat genoptræningsforløb. En del af disse patienter/borgere ender af samme årsag på plejehjem enten permanent eller i en periode, fordi den kommunale genoptræning ikke er i stand til (og heller ikke skal) matche den specialiserede, ambulante genoptræning på sygehusene.

Hjernesagens rådgivning har fx oplevet, at en kommune bliver kontaktet af en afdeling på et sygehus, fordi afdelingen ønsker at udskrive en kvinde med svære følger efter en hjerneskade, da der er ventetid på specialiseret ambulat, genoptræning på sygehuset. Hjerneskadekoordinatoren er i vildrede, da det er vanskeligt at se, hvordan kommunen skal kunne opfylde de behov, som den svært ramte kvinde har. De pårørende er dybt frustrerede, da kommunen må indrømme, at den hverken har kvalifikationerne eller kompetencerne til at kunne dække det rehabiliteringsbehov, kvinden har. Desværre ender det med en udskrivelse til et plejehjem, imens kvinden venter på et relevant specialiseret genoptræningstilbud i regionalt regi, som først kommer efter et par måneder.

2.7 Overlevering

Udvalget konstaterer, at overlevering fra sygehus til kommune kunne forløbe bedre. I den forbindelse nævnes nødvendigheden af en fyldestgørende beskrivelse fra sygehuset samt en kommunikation af patientens genoptræningsbehov. Som ovenfor nævnt er Hjernesagen ikke uenig i betragtningen om genoptræningsplaner, der ikke er fyldestgørende nok. Men problemet med kommunikationen stammer desværre ikke kun fra sygehusene. Også kommunerne har et betydeligt ansvar for at opsøge viden om borgeren.

Hjernesagen får desværre fortsat henvendelser om, at kommuner ikke ønsker at deltage i et udskrivningsmøde, hvor de kunne få relevant og faglig viden om patienten/borgeren. Senest i marts 2013 ringede en pårørende dybt frustreret og fortalte, at sygehuset havde kontaktet kommunen og inviteret til et udskrivningsmøde, da der var tale om en person med mange svære kognitive følger efter en apopleksi. Kommunens tilbagemelding herpå var, at de desværre ikke havde genoptræningstilbud til kognitivt ramte personer, hvorfor de ikke fandt det relevant at deltage.

2.8 Genoptræningsplan - rehabiliteringsplan

Hjernesagen finder, at der på vores område er behov for at indføre en rehabiliteringsplan fremfor den nuværende genoptræningsplan, som alt for ofte er mangelfuld i forhold til hjerneskaderamte. Endvidere har genoptræningsplanen den svaghed, at der ofte kun er fokus på det fysiske område, mens det kognitive og kommunikationsområdet ofte overses eller glemmes.

Hjernesagen kan derfor kun støtte udvalgets forslag om skærpet regional myndighedskompetence, hvor regionerne får bedre mulighed for at beskrive det samlede genoptræningsbehov. Hjernesagen finder det desuden relevant, at regionerne tydeligt kan beskrive den funktionsevne, patienten/borgeren kan forvente af genoptræningen, herunder muligheden for at beskrive metoden, der skal anvendes, omfanget af genoptræningen samt karakteren af den indsats, kommunerne skal yde på dette område. Hjernesagen mener, at visitationsansvaret for de komplekse hjerneskader skal ligge hos regionerne.

2.9 Visitationsretningslinjer

Hjernesagen støtter generelt, at der opstilles klare retningslinjer for visitering til genoptræning. Hjernesagen mener dog ikke, at sådanne kliniske retningslinjer kun skal gælde i de "meget komplekse sager", men skal gælde generelt. Udvalget påpeger i rapporten, at kommunerne ikke har tradition for dokumentation og evidensbaseret arbejde og kliniske retningslinjer, som kan give den nødvendige systematik og ensartethed i kommunernes arbejde, som er helt nødvendig på hjerneskadeområdet.

2.10 Øget gennemsigthed om specialiserede genoptræningstilbud

Udvalget anbefaler, at der udarbejdes fælles sundhedsfaglige kvalitetskriterier for den specialiserede indsats, samt at Tilbudsportalen udvides til også at kunne rumme tilbud på sundhedsområdet.

Hjernesagen mener, at fælles sundhedsfaglige kvalitetskriterier for den specialiserede indsats på tilbud for hjerneskaderamte er yderst relevante og vigtige for gennemsigtheden. Hjernesagen finder yderligere, at det er relevant at få udarbejdet et elektronisk register over fagligt kvalificerede tilbud på hjerneskadeområdet.

Hjernesagen er dog skeptiske overfor brugen af Tilbudsportalen, da der fortsat er kritik af Tilbudsportalen som redskab til at finde relevante tilbud til borgerne. Det betyder, at flere kommunale sagsbehandlere ikke anvender portalen efter hensigten. Årsagen til kritikken er Tilbudsportalens manglende brugervenlighed, uensartet information om tilbuddene og upræcise oplysninger fra tilbuddene. Hjernesagen ønsker at gentage, at der er behov for en klar beskrivelse af, hvornår et tilbud kan betegnes som et egentligt hjerneskadetilbud.

3. Andre udfordringer på Sundhedsområdet

Hjernesagen ønsker med høringen at gøre opmærksom på andre udfordringer på genoptræningsområdet, som ikke er medtaget i udvalgets evalueringsrapport:

3.1 "Tilbageløbs-patienter/borgere"

Erfaringen fra Hjernesagens rådgivning er, at visse medlemmer oplever en meget hurtig udskrivning fra sygehus, hvor fx de kognitive vanskeligheder ikke er blevet opdaget under indlæggelsen, og patienten/borgeren udskrives uden genoptræningsplan. I dag er det yderst vanskeligt at blive genhenvist til sygehuset, hvis behovet for kognitiv genoptræning skal udredes/dokumenteres, således at borgeren kan få udarbejdet den nødvendige genoptræningsplan. Hjernesagen har fået oplyst af sundhedsfagligt personale på sygehusene, at der i dag ikke er afsat økonomiske midler til disse "tilbageløbspatienter".

"Forløbsprogram for rehabilitering af voksne med erhvervet hjerneskade" fra 2011 foreslår en model for at følge op på personer med følger efter en erhvervet hjerneskade. Man foreslår, at der åbnes for ambulant opfølgning og udredning i sygehusregi efter udskrivelsen, bl.a. ved genhenvielse via almen praksis. Dette er en model, Hjernesagen meget gerne ser indført hurtigst muligt.

3.2 Faglige og organisatoriske udfordringer i kommunen

Hjernesagen oplever i stort omfang, at der er faglige og organisatoriske udfordringer i kommunerne, når vi ser på Hjernesagens målgruppe, uanset om de hører til gruppen let, moderat eller svært skadede. Vi oplever, at der mangler (neuro)faglige kvalifikationer, internt samarbejde, og at der flere steder er lang ventetid på genoptræning - særligt på kommunikationsområdet

Hjernesagen er forundret over, at der i dag forsat er stor mangel på viden i kommunerne trods MTV rapport, forløbsprogram og ansættelse af hjerneskadekoordinatorer i mange kommuner. Hjernesagen er bekymret for, at kortsigtede økonomiske hensyn vejer tungere end de behov, den enkelte borger med følger efter en hjerneskade måtte have.

Hjernesagen er også meget bekymret for, hvad der vil ske med de aktiviteter, der p.t. er igangsat i kommunerne i forbindelse med udmøntningen af de 150 millioner kroner, som den tidligere regering afsatte for perioden 2011-2014. Midlerne har bl.a. medført en storstilet ansættelse af projektansatte hjerneskadekoordinatorer, men der er ikke skabt et egentligt fundament for videreførelsen af hjerneskadekoordinatorernes arbejde i kommunerne efter 2014. Der igangsættes også i disse år en række initiativer – fx på pårørendeområdet – men uden garanti for, at sådanne tilbud bliver videreført, når de statslige midler ophører, og udviklingen bliver afhængig af den stramme, kommunale økonomi.

Udvalget har udelukkende valgt at fokusere på forbedringer for personer med meget komplekse genoptræningsbehov uden dog at definere, hvad der menes med "meget komplekse genoptræningsbehov". Hjernesagen frygter, at udvalgets ensidige fokusering på meget komplekse genoptræningsbehov udelukkende omfatter personer med meget svære hjerneskader. Det vil dermed udelukke personer med lettere og moderate hjerneskader, som også kan have behov for en tværfaglig og faglig kvalificeret genoptræning, uden der nødvendigvis er tale om en kompleks sag.

Hjernesagen erfarede gennem medlemmerne, at visse sager bliver unødigt komplekse, fordi de ikke arbejdes tværfagligt, eller fordi der mangler viden i kommunerne. Et eksempel er et medlem, som henvender sig til Hjernesagen, fordi han i samarbejde med en relevant genoptræningsinstitution har ansøgt om et genoptræningsforløb. Et ½ år efter har kommunen forsat ikke taget stilling til ansøgningen, som flyttes rundt mellem forskellige afdelinger. I denne periode tager uvisheden og den manglende genoptræning så hårdt på medlemmet, at medlemmet udvikler en depression.

Hjernesagen henvender sig til den pågældende kommune og drøfter sagen med de enkelte sagsbehandlere, som alle tilkendegiver, at tilbuddet på genoptræningsinstitutionen er det helt rigtige til manden. Til sidst anbefaler Hjernesagen, at de forskellige parter sætter sig sammen og drøfter sagen, da alle de involverede afdelinger er enige om, hvad det rigtige tilbud er. To uger efter Hjernesagens henvendelse har kommunen truffet en afgørelse om at bevillige medlemmet det rette og relevante tilbud. Desværre nåede medlemmet som nævnt at udvikle en depression, som først skulle behandles, før genoptræningen kunne iværksættes.

3.3 Kommuners forsøg med "specialiseret genoptræningstilbud"

Hjernesagen har i dette høringsvar udtrykt bekymring for, at kommunerne ikke vil kunne varetage den specialiserede genoptræning efter sygehus for de moderat til svært ramte.

Tiden har vist, at nogle kommuner mener, at de er i stand til, med et ganske lille befolkningsgrundlag at kunne etablere højt specialiseret genoptræning for egne borgere. Fx har kommunerne på Fyn været ret fremsynede, da de oprettede Hjerneskerådsgivningen, hvortil de har en form for abonnementsordning, de betaler til mod at deres borgere kan få de rette råd, vejledning, træning og støtte. Samtidig ligger der et døgn- og ambulans rehabiliteringssted - Bjerggårdshave på Fyn – som de sværest ramte normalt har været visiteret til.

Alligevel oplever Hjernesagen, at en lille kommune som Assens mener, at de selv kan varetage opgaven billigere og bedre. Det resulterer i, at Assens kommune har oprettet et døgnrehabiliteringstilbud (Center for rehabilitering og akut pleje) i september 2011 til bl.a. hjerneskerammede borgere. Til tilbuddet er knyttet en fysioterapeut og en ergoterapeut. Hjernesagen tvivler på, om dette tilbud kan leve op til de behov for en specialiseret indsats, som svært hjerneskerammede har.

3.4 Klageadgang

Hjernesagen har undersøgt muligheden for at klage over afgørelser om genoptræning. I sygehusvæsnet er der en tydelig klageadgang, da det er sundhedsfagligt personale, der varetager visitationen til genoptræning og varetager behandlingen. Derfor skal en klage stiles til Patientombuddet, hvis borgeren har været utilfreds med behandlingen.

I den kommunale genoptræning bliver det straks meget mere kompleks og uoverskueligt. Der er to overordnede problemstillinger med klageadgangen i kommunalt regi:

- *Forskellig lovgivning:* Ved genoptræningsindsatsen i kommunalt regi kan foruden sundhedsloven også serviceloven, beskæftigelseslovgivningen samt specialundervisningsloven blive inddraget. Hvis borgeren skal klage over genoptræningsindsatsen, skal borgeren tage stilling til, om der skal klages til Patientombuddet, Beskæftigelsesankenævnet, Det Sociale Nævn samt Klagenævnet for Specialundervisning. Dette kan for almindelige mennesker virke ganske uoverskueligt, og det bliver ikke mindre uoverskueligt for en person med følger efter en hjerneskerade.
- *Sundhedsloven i kommunen:* Hvis borgeren ønsker at klage over genoptræning efter sundhedsloven, kan man klage til Patientombuddet. Hvis borgeren vil klage over kommunens afgørelse af omfanget og indholdet af genoptræningen, kan man kun klage til kommunen.

4. Socialområdet

Hjernesagen er helt enig med udvalget i, at det er yderst relevant at se på de specialiserede socialtilbud og på takstfinansieringsproblemstillingen, som ikke egner sig til det specialiserede socialområde. Også VISO's rolle som vidensindehaver og –formidler er væsentligt at inddrage, herunder det manglende overblik over hvilke tilbud, der findes på området.

Som tidligere nævnt finder Hjernesagen kommunernes tendens til at hjemtage egne borgere til egne tilbud bekymrende. En udvikling der er forstærket efter kommunalreformen og ændringen i lovgivningen om opholds- og betalingskommuner.

4.1 Mangel på fagligt kvalificerede botilbud

For personer med følger efter en hjerneskade forholder det sig desværre sådan, at der ikke er særlig mange specialiserede botilbud, hvilket betyder, at vi i Hjernesagen alt for ofte møder medlemmer, som i en tidlig alder ender på et plejehjem på grund af deres fysiske følgevirkninger. Det skaber en del udfordringer:

- *Yngre ramte:* Plejehjemmene er ikke gearet til den yngre målgruppe. Der er typisk tale om borgere, der kommer fra et aktivt liv med arbejde, familieliv og fritidsinteresser. Placeringen af disse borgere på plejehjem medfører ofte en forringet livskvalitet, manglende livsindhold og tab af nære relationer.
- *Manglende viden på plejehjem:* Tit beskriver ramte og pårørende, at der mangler de fornødne kvalifikationer og viden hos personalet om personer med følger efter en hjerneskade bl.a. vedrørende kommunikative, kognitive og adfærdsmæssige følgevirkninger. Denne manglende viden kan resultere i misforståelser og frustration både hos de ramte, de pårørende og personalet.

Hjernesagen anbefaler, at der oprettes flere specialiserede botilbud til hjerneskaderamte borgere med fysiske, kommunikative, kognitive og adfærdsmæssige følgevirkninger.

Desværre forhindrer den nuværende takstfinansiering af området en udvikling og etablering af nye tilbud. Evalueringsudvalget har heldigvis også peget på, at den nuværende takstfinansieringsmodel ikke har været egnet til det specialiserede socialområde.

4.2 Mangel på fagligt kvalificerede dagtilbud

I Hjernesagen møder vi alt for ofte hjerneskaderamte borgere, som enten ikke får et dagtilbud eller som får tilbud, som på ingen måde er fagligt kvalificerede.

Der er ingen tvivl om, at der er mange personer med følger efter en hjerneskade, som ikke efterspørger et dagtilbud, men der er også en del, som kan have stor glæde af at have noget at stå op til, som skaber helhed i deres hverdag og som kan være med til at opretholde deres funktionsevne både socialt, kognitivt og kommunikativt. Alligevel er det meget vanskeligt at finde egnede tilbud.

Når personer ramt af følger efter en hjerneskade endelig får tilbudt et dagtilbud, er der ikke sjældent tale om dagtilbud på plejehjem eller tilbud målrettet udviklingshæmmede, som alt andet lige er en anderledes målgruppe end personer med erhvervet hjerneskade.

4.3 Hjemtagning af borgere

Men Hjernesagen oplever desværre også, at nogle kommuner forsøger at trække velplacerede borgere hjem til egen kommune fra såvel botilbud som dagtilbud. Fx blev vi i 2012 kontaktet af en kvinde, hvis mand er velplaceret på et dagtilbud for meget svært hjerneskaderamte i en anden kommune, hvor han trives med at være, hvor han får optimal støtte, og hvor hans eneste sociale netværk udenfor familien befinder sig. Alligevel vælger kommunen - uden nærmere udredning - at meddele ægteparret, at manden hjemtages, da kommunen mener, at de har tilsvarende tilbud i egen kommune. Ægtefællen handler hurtigt og får undersøgt det tilbud, kommunen påtænker at flytte hendes mand til. Der er tale om et dagtilbud til udviklingshæmmede, hvor personalet intet kendskab har til hjerneskaderamte, og hvor der ikke er de samme personaleressourcer tilstede,

som i mandens nuværende dagtilbud. Da personalet på kommunens dagtilbud får oplysninger om mandens skader, protesterer de overfor sagsbehandleren og forlanger langt flere personaletimer for at kunne løfte opgaven. Det ender med, at kommunen foreslår, at manden får "en til en" personale samt skærmes fra de øvrige brugere. I sidste ende ender det dog med, at kommunen opgiver planen om en flytning. Hjernesagens vurdering er, at dette udelukkende skyldes, at hustruen var hurtig, fagligt og økonomisk velargumenteret. Sådanne sager bekræfter Hjernesagens opfattelse af, at kommunerne ikke har tilstrækkelig viden eller alene handler ud fra snævre, økonomiske hensyn.

4.4 Brugen af VISO

Der er ingen tvivl om, at VISO har haft en svær opstart, og at kommunerne ikke har været særligt ivrige for at bruge den viden og kompetence, VISO ligger inde med. Heldigvis har flere kommuner i de senere år valgt at benytte sig af VISO's dygtige og fagligt kompetente medarbejdere, men der er fortsat en del kommuner, som ikke ønsker at involvere VISO i særligt komplicerede enkeltsager. Hjernesagen oplever, at der i nogle kommuner er en frygt for, at VISO's udredning kan skabe en forventning hos borgeren om et fordyrende tilbud. Hjernesagen har oplevet kommuner, som har nægtet at samarbejde med VISO til trods for de involverede parter ønske herom. En beslutning, der er yderst u hensigtsmæssig, da målet må være at skabe det bedste tilbud, der tilgodeser borgernes behov for træning, hjælp og støtte.

4.5 Udvalgets forslag til koordination af udbud af højt specialiserede tilbud

Hjernesagen tror desværre hverken på en national koordinationsstruktur skabt på dialog med kommunerne eller fleksibel finansiering, der bygger på frivillighed.

Hjernesagen mener, at kommunerne har haft rig mulighed for at etablere frivillige tværkommunale samarbejder eller regionalt samarbejde, men at dette ikke er sket.

Med hensyn til den Nationale koordinationsstruktur virker det sympatisk med en dialogbaseret model, men Hjernesagen er skeptisk overfor kommunernes rolle og tror ikke på, at kommunerne formår at løfte opgaven. Hjernesagen tror på ingen måde, at en model uden reaktionsmuligheder vil have nogen effekt. Megen erfaring viser, at kommunerne alt for ofte kun handler, hvis det har økonomiske konsekvenser for kommunen, eller hvis der er et økonomisk incitament.

4.6 Placering af tilbud

Hjernesagen er enig i udvalgets vurdering af, at placeringen af de nuværende tilbud ikke bygger på en samlet overvejelse af, hvor det er mest hensigtsmæssigt at placere en given opgaveløsning. Udvalget kommer med tre forslag til løsning af de vanskeligheder, der opleves med placering af tilbud:

1. *Uændret opgavefordeling med mulighed for fredning af regionale tilbud i perioder på 4 år:* Hjernesagen har vanskeligt ved at se, at en uændret opgavefordeling vil medføre en samlet overvejelse om den mest hensigtsmæssige placering til opgaveløsningen, selv med en fredning af de regionale tilbud i en periode. Hjernesagen er desuden yderst tvivlende overfor, om der vil ske den nødvendige udvikling af området, som der er betydeligt behov for.

2. *En kommunal model:* Hjernesagen er bekymret for indførelsen af en ren kommunal model for placering af og udvikling af de sociale tilbud. Hjernesagen vurderer, at der er et behov for etablering og udvikling af både døgntilbud samt dagtilbud til moderat til svært hjerneskadede. Hjernesagen tvivler på, om den enkelte kommune vil tage ansvar for etablering af de nødvendige tilbud på hjerneskadeområdet. Hvis den enkelte kommune skal påtage sig etablerings- og driftsansvaret, vil selvsamme kommune nødvendigvis skulle være sikker på, at der vil være en garanteret søgning til stedet. Hjernesagen vurderer, at der kun vil være søgning til et specialiseret hjerneskadetilbud i en kommunal model, hvis der etableres et forpligtende samarbejde om forsyningsforpligtigheden mellem relevante kommuner, eller at flere kommuner påtager sig den økonomiske byrde ved driften.

Erfaringen fra de sidste fem år er, at kommunerne ikke har været i stand til at etablere den slags forpligtende samarbejde. Derfor er det Hjernesagens opfattelse, at en kommunal model kun kan fungere, hvis det som minimum bliver lovpligtigt for kommunerne at samarbejde og i fællesskab finansiere de specialiserede sociale tilbud på hjerneskadeområdet, samt at der bliver fastsat tydelige kvalitetskriterier for den socialfaglige indsats på området, således at der opnås en ensartethed i tilbuddene til borgerne. Kvaliteten i et hjerneskadetilbud må ikke være afhængigt af det postnummer, borgeren bor i.

3. *Styrket regionalt ansvar:* Hjernesagen mener, at regionerne qua deres geografiske udbredelse og størrelse har det nødvendige befolkningsgrundlag for at kunne tilbyde døgn- og dagtilbud til personer med moderate til svære følger efter hjerneskader. Hvis der desuden ses på målgruppens behov, så vil de specialiserede sociale tilbud ofte indeholde vedligeholdende træning eller decideret rehabiliteringsforløb, hvilket kræver sundhedsfaglig viden, som regionerne er i besiddelse af. Hvis regionerne skal have det fulde ansvar for at drive, udvikle og etablere tilbud, skal det ikke længere være muligt for kommunerne selv at oprette sociale tilbud på hjerneskadeområdet. Kommunerne skal desuden være forpligtet til at henvise borgere til de regionale tilbud, hvis borgeren har et behov for det. En anden model kan være, at regionerne får det fulde visitations- og finansieringsansvar. Hjernesagen vil igen opfordre til, at der bliver fastsat tydelige kvalitetskriterier for den socialfaglige indsats på området, så borgerne får ensartet tilbud.

Hjernesagen vil desuden pege på, at ovenstående modeller bygger på en antagelse om, at borgeren visiteres til et tilbud, der kan tilgodese borgerens behov. Desværre foregår visitationen ikke altid til tilbud, der kan tilgodese borgerens behov, hvilket er eksemplificeret tidligere i høringsvaret bl.a. ved visitering af hjerneskadede til tilbud for udviklingshæmmede eller til dagtilbud på plejehjem for almindelige ældre. Ingen af disse steder har som nævnt viden, om de følger personen kan have efter en hjerneskade fx af kognitiv, kommunikativ, adfærdsmæssig eller psykologisk art.

5. Specialundervisningsområdet

Hjernesagen finder det påfaldende, at udvalget på specialundervisningsområdet kun har udvalgt en flig af området, da hele området er hårdt presset.

5.1 Taleundervisning

Hjernesagen oplever særligt på den kompenserende specialundervisning for voksne, at området er under pres, og flere taleinstitutioner er blevet lukket siden kommunalreformen, eller er lukningstruede. Aktuelt kæmper Taleinstituttet under Region Nordjylland for sin overlevelse.

Udvalget nævner en række tendenser på det specialiserede specialundervisningsområde, som uden vanskeligheder kan overføres til den kompenserende specialundervisning for voksne:

- Stigning i hjemtagning til kommunalt regi – på det talepædagogiske område oplever Hjernesagen en stigning i antallet af hjemtagninger til kommunen af personer med afasi, hvilket har belastet de regionale tilbud voldsomt, og flere tilbud er lukket eller lukningstruede
- En uklart ansvarsfordeling på specialundervisningsområdet – internt i kommunerne har ansvarsfordelingen i perioder været ganske uklar i forhold til den kompenserende specialundervisning for voksne. Fx har Hjernesagen kendskab til, at visitationsansvaret i en kommune er blevet flyttet fire gange på fem år.
- Det faldende elevtal betyder, at praksiserfaring bygger på færre elever. På taleinstitutterne, der har specialiseret viden om fx afasi, er det sværere at opbygge og udbygge den specialviden, der er nødvendig for at bevare en kvalitet i undervisningen på området og at kunne give relevant rådgivning til kommunerne.
- Objektiv finansiering – desværre er der ikke objektiv finansiering på området for kompenserende specialundervisning for voksne, hvilket betyder, at det økonomiske grundlag for mange taleinstitutter efter kommunalreformen er blevet så dårligt, at flere er blevet lukket siden kommunalreformens indførelse.

Efter kommunalreformen har Hjernesagen oplevet, at flere kommuner har haft en opfattelse af, at kommunen selv kunne varetage det talepædagogiske område uden nødvendigvis at have de rette kompetencer, evner eller viden om den målgruppe, der har et behov for undervisning.

Fx havde en del kommuner i hovedstadsregionen en betalingsaftale med et taleinstitut om, at borgerne selv kunne henvende sig til taleinstituttet og få udarbejdet en udredning, hvorefter kommunen kunne tage stilling til en konkret ansøgning, hvis det var relevant. Denne ordning betød dels, at borgeren uden det store bureaukrati fik mulighed for at få råd, vejledning og vurderet deres behov af fagligt kompetente personer, dels at kommunen kun fik henvendelser fra de borgere, hvor det kunne være relevant at give et tilbud. Desværre mente en del af kommunerne, at de selv kunne løse denne opgave billigere og bedre. Det har indebåret, at alle borgere skal henvende sig i kommunen for at ansøge om en forundersøgelse med stort bureaukrati til følge, samt at de fagpersoner, der vurderer ansøgninger, ingen specialviden har om området.

Andre kommuner har handlet på samme måde med katastrofale konsekvenser for den enkelte borger. Bl.a. har en ældre afasiramt borger fået afslag på kompenserende specialundervisning for voksne alene med den begrundelse, at personen var over 65 år.

Desuden kan Hjernesagen oplyse, at når kommunerne hjemtager opgaver, vælger de at løse dem vidt forskelligt. En kommune har vurderet, at deres tre logopæder sagtens kan give kvalificeret og specialiseret undervisning til såvel børn som voksne med talevanskeligheder, ordblindhed og personer med afasi, selvom at der er betydelig forskel på målgrupperne.

Der er en række problemer ved den kommunale strategi, som skaber bekymring:

- hvordan kan man opretholde en specialiseret viden og et højt fagligt niveau, hvis der kun er en eller få logopæder i en kommune, der skal dække børn/voksen-området, afasi, stammen m.m.?
- hvordan sikres borgerne et ensartet tilbud uanset, hvor de bor, når kommunerne varetager opgaveløsningen vidt forskelligt?
- hvordan sikres en relevant vidensindsamling og etablering af fagligt netværk, hvor der nemt kan erfaringsudveksles og videndeles med andre kolleger i vanskelige sager?
- hvordan bliver arbejdet i kommunerne dokumenteret, når der kun er få til at gøre det, og der kun vil være et spinkelt datagrundlag at arbejde med i hver enkelt kommune?
- hvordan kan der etableres forskningsprojekter og andre projekter for at videreudvikle området, hvis der ikke længere findes regionale taleinstitutter?
- hvordan sikres et fortsat VISO-netværk uden de regionale taleinstitutter?

5.2 Specialundervisning i form af kognitiv træning

Hjernesagen har erfaret, at flere kommuner giver personer med kognitive følger efter en apopleksi eller anden hjerneskade tilbud om kognitiv træning efter specialundervisningslovgivningen.

For Hjernesagen er det ganske uklart:

- hvor mange tilbud, der findes på landsplan?
- hvem der får tilbudt et kognitivt træningsforløb?
- hvem der varetager undervisningen på disse tilbud?
- hvilke krav/retningslinjer, der ligger til undervisningen, for at undervisningen er fagligt kvalificeret?
- hvilken evidens er der for undervisningens effekt?

Ovenstående er eksempler på områder, hvor evalueringsrapporten ikke kommer med løsningsmodeller eller svar.

6. VIHS

Til slut vil HjerneSagen gerne kommentere den udvikling, der har været, efter at man i 2011 valgte at sammenlægge en række videnscentre – bl.a. Videnscenter for Hjerneskade - i et samlet Videnscenter - Videnscenter for Handicap, Hjælpemidler og Socialpsykiatri – ViHS. ViHS har til opgave at indsamle, bearbejde, udvikle og formidle praksisnær viden - både nationalt og internationalt. Formålet med sammenlægning af de 13 videnscentre og tre vidensnetværk var oprindeligt at sikre tværfaglighed og bedre udnyttelse af de enkelte centres viden.

Desværre oplever vi i Hjernesagen, at organiseringen i ViHS med forskellige faglige teams har medført en splittelse af den viden, der var på hjerneskadeområdet, og at området derfor er blevet svækket. Fx er HjerneKassen.dk ikke blevet opdateret regelmæssigt og systematisk siden nedlæggelsen af Videnscenter for Hjerneskade. Dette indebærer, at et vigtigt formidlingsorgan til ny viden er gået tabt for brugerne. Videnscenter for Hjerneskade arbejdede ligeledes på at få skabt et samlet overblik over, hvilke hjerneskadetilbud der fandtes i landet, men denne proces er ligeledes gået i stå. Ingen har i dag det fulde overblik over tilbud og tilbuddenes indhold på hjerneskadeområdet.

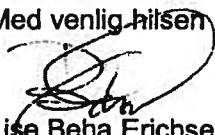
Tidligere havde Hjernesagen et tæt og godt samarbejde med Videnscenter for Hjerneskade, hvor vi oplevede betydningen af at få samlet viden om hjerneskader ét sted. Det var også her, viden på hjerneskadeområdet blev drøftet, bearbejdet, formidlet, og ny praksisnær viden blev udviklet i tæt samarbejde med brugerorganisationerne, politiske interessenter og de faglige miljøer på området. Det tætte samarbejde og medinddragelse af bl.a. brugerorganisationerne er ikke længere til stede.

Hjernesagen vil anbefale, at hjerneskadeområdet igen samles i en selvstændig enhed, da der er et stort behov for en samlet "vidensbank, hvis kvaliteten i indsatsen på hjerneskadeområdet skal løftes.

Hjernesagen finder det relevant, at opgaven med at indsamle, bearbejde og formidle viden på hjerneskadeområdet ligger i en organisation, hvor der i forvejen er stor erfaring med viden- og erfaringsindsamling via egen praksiserfaring og erfaring med dokumentation, metodeudvikling og forskning på hjerneskadeområdet. Som eksempel på en sådan organisation kan nævnes Center for Hjerneskade.

Det er Hjernesagens håb, at ovenstående kommentarer til evalueringen af kommunalreformen vil indgå i de videre overvejelser. Vi står gerne til rådighed med yderligere oplysninger.

Med venlig hilsen

Lise Beha Erichsen
Direktør, cand. jur.

Maja Klamer Løhr
Rådgiver

Margrethe Vestager, Økonomi- og indenrigsminister
Astrid Krag, Minister for sundhed og forebyggelse
Karen Hækkerup, Social- og integrationsminister
Mette Frederiksen, Beskæftigelsesminister

Revacenter Hjerneskadecenter

Maglegårdsvej 15
4000 Roskilde

Telefon 46 34 86 60
Telefax 46 34 86 69

www.roskildebomi.dk
e-mail: bomi@bomi.roskilde.dk

Roskilde, den 8. april 2013

Om evaluering af kommunalreformen

Indledning

Hjerneskadecentret-BOMI har med interesse læst evaluering af kommunalreformen, afrapportering fra underarbejdsgruppen om evaluering af kommunalreformen på sundhedsområdet og afrapportering fra underarbejdsgruppen om evaluering af kommunalreformen på socialområdet samt af de specialiserede undervisningstilbud.

I evalueringen har indsats til mennesker med komplekse følger af en hjerneskade fået en fremtrædende plads, og det bemærkes, at indsatsen ikke i alle tilfælde har haft en tilstrækkelig kvalitet. Evalueringen peger på

1. Begrænsninger i genoptræningsplaner. Dette fører til anbefaling af en skærpet regional myndighedskompetence, hvor sygehusene får øget kompetence til at beskrive genoptræningsbehovet for patienter med komplekse genoptræningsbehov, herunder til at beskrive mål for indsats og med inddragelse af flere fagligheder
2. Manglende kommunale retningslinjer for, hvornår en indsats kan løses af kommunen selv, og hvornår en kommune bør gøre brug af mere specialiserede tilbud. Dette fører til anbefaling af udarbejdelse af vejledende centrale visitationsretningslinjer for borgere med komplekse behov – fx mennesker med erhvervet hjerneskade
3. Kompleksere habiliteringsbehov betyder, at forskellige fagpersoner skal samarbejde, ofte både via sundhedslovens regler om genoptræning og regler i den sociale lovgivning, beskæftigelseslovgivningen og lovgivningen på specialundervisningsområdet. Dette fører til anbefaling af, at der sker en videreudvikling af den kommunale hjerneskadekoordinering.

Hjerneskadecentrenes indsats

Hjerneskadecentret-BOMI finder ikke, at de foreslåede tiltag i form af skærpede krav til sygehusenes genoptræningsplaner med udfoldelse af beskrivelser af mentale vanskeligheder, vejledende retningslinjer for kommunal visitation og videreudvikling af den kommunale hjerneskadekoordinator er tilstrækkeligt til at håndtere de eksisterende problemstillinger i forhold til mennesker med komplekse rehabiliteringsbehov efter en hjerneskade.

Dette har sammenhæng med, at rehabilitering af mennesker med komplekse følger af en hjerneskade indeholder kompleksitet, mangfoldighed og forskelligartethed på 3 væsentlige områder:

1) hjerneskadens konkrete konsekvenser, 2) hjælpesystemernes struktur og 3) den lovgivning, som anvendes i et rehabiliteringsforløb

Hjerneskadecentret-BOMI ønsker at gøre opmærksom på, at der ud over sygehuse og kommuner eksisterer et specialiseret niveau, som gennem 25 år har stået for en brobygning mellem den behandlingsmæssige indsats på sygehusene og den sociale indsats i kommunerne til borgere med komplekse rehabiliteringsbehov efter en hjerneskade. Hjerneskadecentrene har således en betydelig viden om det kommunale opgavefelt – en viden som er udsprunget af et mangeårigt samarbejde i praksis.

Hjerneskadecentrene har bygget sin brobygningsfunktion på en neurospecialiseret tværfaglig viden og indsats, der ligger tæt på den sygehusbaserede tilgang, men har med sin specialiserede viden varetaget opgaver, som ligger i det kommunale felt: Støtte til udvikling af kompetencer, der øger mulighed for arbejdstilbagevenden, håndtering af familieroller, at kunne blive i eget hjem etc.

Hjerneskadecentrene har med sin opgavevaretagelse medvirket til at coache den ramte borger og dennes familie fra én instans til en anden, og har været bindeled mellem borgerens situation, som syg patient på sygehus og en mere normal hverdag på arbejde og i hjemmet. Denne brobygning efterlyses fortsat af mennesker med komplekse rehabiliteringsbehov efter en hjerneskade og deres pårørende, og kan ikke alene varetages af den kommunale hjerneskadekoordinator, der har behov for et specialiseret bagland.

Hjerneskadecentrene har i deres daglige virke arbejdet neurorehabiliterende - i den brede forståelse af begrebet - og har i sin daglige praksis integreret de forskellige regelsæt, som indgår i rehabilitering: Vi har behandlet og genoptrænet i sundhedslovens forstand, vi har arbejdsafklaret, arbejdsrehabiliteret og revalideret i beskæftigelseslovgivningens forstand, vi har undervist i kompenserende teknikker i specialundervisningslovens forstand og vi har trænet i sociale kompetencer i Servicelovens forstand.

Neurorehabiliteringen har taget udgangspunkt i den konkrete borgers individuelle behov. Den konkrete indsats til den enkelte borger er finansieret via forskellige lovregler ud fra den aktuelle kommunes vurderinger og beslutninger. Hjerneskadecentrene har således siden kommunalreformen indhentet finansiering i de konkrete tilfælde, fordelt på forskellige retsregler og konti. Dette har betydet, at kommunalreformens målsætning om sammenhængende kommunal rehabilitering på tværs af lovgivningsområder har været udfoldet og praktiseret i Hjerneskadecentrenes tværfaglige og holistiske indsats.

Hjerneskadecentrene har således gennem mere end 25 år arbejdet med borgere med "komplekse problemer ud over ledighed, som ikke har kunnet løses alene efter beskæftigelseslovgivningen, men som har krævet et helhedsorienteret forløb med en kombination af indsatser af både beskæftigelsesmæssig, social og sundhedsmæssig karakter". Hjerneskadecentrene har i deres opfølgning fungeret i en mentorrolle, hvilket har fremmet en endelig tilknytning til arbejdsmarkedet, helt svarende til intentionerne fra lovforslag om en førtidspensionsreform, som er citeret her.

Hjerneskadecentrenes samarbejde med kommuner og regioner

Hjerneskadecentrene har som følge af brobygningsfunktionen udviklet et betydeligt samarbejde med kommunerne, og har efter kommunalreformen videreudviklet dette samarbejde, så der i dag anvendes en række forskellige samarbejdsmodeller, som dækker forskellige kommuners forskellige behov:

1. Der er udviklet faste kontrakter mellem Hjerneskadecentre og kommuner, som definerer hvilke målgrupper og hvilke indsatsområder et hjerneskadecenter skal varetage både for, men samtidigt i tæt samarbejde med den enkelte kommune samt en klar økonomisk ramme for opgavevaretagelsen.

2. Der er via puljemidler fra staten arbejdet intensivt med opkvalificering af kommunale medarbejdere, koordinering af indsats på tværs af sektorer og afdelinger og evaluering af indsatsen.
3. Der er iværksat pulje eller fondsfinansierede projekter, som løfter indsatsen lokalt, også i udkantsområder som Lolland.
4. Individuelle centerbaserede rehabiliteringstilbud af konkrete borgere efter aftale med den aktuelle kommune.

I dette samarbejde er trukket på hjerneskadecentrenes specialiserede viden om neurorehabilitering, som kobles tæt med den kommunale know-how om almen rehabilitering og lovgivningens muligheder – og med respekt for begge parter særlige viden. Dette har været anvendt til at udarbejde rehabiliteringsplaner i fællesskab, til at differentiere indsatsen, hvor målet på sigt er en klar stratificering, og til at opkvalificere de kommunale fagpersoner med henblik på kapacitetsopbygning mv., så også borgere i udkantsområder får mulighed for en kvalificeret neurorehabilitering.

Hjerneskadecentrene løser også opgaver i forhold til mennesker med dobbelt- og tripeldiagnoser, dvs. i forhold til hjerneskadede borgere med meget komplekse problemstillinger, hvor der udover de kognitive og emotionelle vanskeligheder som følge af en hjerneskade også indgår egentlige psykiatriske lidelser, der kan komme i et efterforløb samt misbrugsproblemstillinger, som er hyppigt forekommende hos yngre hjerneskadede. I disse tilfælde integrerer og samarbejder Hjerneskadecentrene både den kommunale og den regionale indsats, således at brobygningsfunktionen ikke kun fungerer på tværs af lovgivninger men også på tværs af sektorer.

Endeligt indgår centerbaseret, tværkommunal nyudvikling, forskning og evaluering i Hjerneskadecentrenes opgavevaretagelse, også her med fokus på indsats efter udskrivelse og på tværs af kommuner, ligesom hjerneskadecentrene også indgår i internationalt samarbejde om neurorehabilitering.

Hjerneskadecentret-BOMI's forslag

Hjerneskadecentret-BOMI skal foreslå, at Hjerneskadecentrenes brobygningsfunktion får en central placering i den kommende organisering af rehabilitering af mennesker med komplekse følger af en hjerneskade, idet det er væsentligt at sikre et glidende og tæt samarbejde mellem kommunerne og centrenes særlige neurofaglighed, som gennem mange år er målrettet kommunale opgaveområder.

Hjerneskadecentret-BOMI kan derfor pege på en udvidelse af opgavefeltet for de nye kommunale rehabiliteringsteams samt en sikring af, at hjerneskadecentrene er repræsenteret i de kommunale rehabiliteringsteams, når det drejer sig om rehabiliteringsplaner for borgere med følger efter en hjerneskade.

Dette foreslås understøttet via forskellige modeller:

- 1) forpligtende retningslinjer for visitation
- 2) særligt understøttende finansieringsregler
- 3) en tværkommunal drift af centrene finansieret med en forsikringsmodel

Hjerneskadecentret-BOMI er naturligvis indstillet på at fremkomme med uddybende kommentarer, herunder i form af mødedeltagelse.

Med venlig hilsen

Henning Olsen, leder, neuropsykolog

Hjerneskadeforeningen

Protector: Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

3. april 2013

Høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen – sagsnr.: 2013-05751 – Doknr.: 68461

Med henvisning til ovennævnte henvendelse fremsendes hermed Hjerneskadeforeningens høringssvar.

Indledningsvis skal vi generelt henvise til DHs høringssvar, men finder dog anledning til at fremføre nogle uddybende bemærkninger vedrørende kommunalreformens konsekvenser for børn, unge og voksne, der rammes af en hjerneskada. Da hjernen er vores mest komplekse og overordnet styrende organ har hjerneskadens komplekse følgevirkninger i større eller mindre grad. Følgevirkninger det kræver neurofaglig baggrund at forstå og arbejde med.

Et centralt formål med kommunalreformen var at skabe større og mere bærerdygtige enheder. Indtil 2007 blev hjerneskaderehabiliteringen varetaget af 14 amter samt Københavns og Frederiksberg kommuner..

Med kommunalreformen fik de nye 98 kommuner overdraget ansvaret for en lang række nye opgaver, herunder ansvaret for hjerneskaderehabiliteringen. I stedet for at samle opgaven på større og bærerdygtige enheder, blev hjerneskaderehabiliteringen nu spredt ud, og uden at man sikrede kommunerne de nødvendige rammer for på kvalificeret vis at kunne imødekomme de komplekse følgevirkninger. Samtidig har de nye kommuner generelt ikke et bærerdygtigt befolkningsgrundlag til at råde over den nødvendige neurofaglige ekspertviden og drive specialiserede tilbud – såvel rehabiliterings- som botræningstilbud, der med hensyn til indhold og intensitet matcher behovet hos de ca. 1.500 voksne fordelt over hele landet, der hvert år rammes af en svær skade og de ca. 125 til 375 børn og unge i landet, der på grund af deres alder og udviklingstrin udgør en helt særlig udfordring.

Samtidig blev vi vidende til en tendens, hvor den enkelte kommune var af den opfattelse, at man selv kunne løse langt de fleste opgaver i eget regi og derfor ikke ville betale for ekspertbistand.

Det førte til at en lang række specialiserede tilbud på hjerneskaedområdet måtte lukke eller er stærkt nødlidende – og den opbyggede ekspertise forsvundet eller udtyndet.

Hjerneskadeforeningen opfordrede kraftigt den tidligere regering til at evaluere kommunalreformen med henblik på at lave de nødvendige justeringer, men uden held. Vi hilser derfor den ny regerings initiativ velkommen, men deler DHs synspunkt, at evalueringsrapporten ikke i tilstrækkelig grad analyserer de grundlæggende problemstillinger og ikke i tilstrækkeligt omfang kommer med anbefalinger til løsning af de grundlæggende problemstillinger på bl.a. hjerneskaedområdet.

Det er derfor vores håb, at vores problemer vil blive løst i forbindelse med den politiske proces, der følger efter rapporten.

Hjerneskadeforeningen finder det rigtigt, at ansvaret for borgernes rehabilitering efter endt

Hjerneskadeforeningen

sygehusbehandling fastholdes som et kommunalt ansvar. Begrundelsen er, at rehabilitering også omfatter uddannelse, tilbagevenden til arbejdsmarkedet, sociale forhold mm. – Alt sammen områder, der indgår i den kommunale myndighedsportefølje.

For mange vil behovet for en sundhedsfaglig baseret rehabilitering stadig være til stede efter udskrivning fra sygehus – ikke mindst fordi hjerneskeramte patienter i dag udskrives langt hurtigere end tidligere. Under forudsætning af at det sker på baggrund af kvalificerede sundhedsfaglige kriterier udstukket af Sundhedsstyrelsen jf. KL's anbefaling af nationale retningslinjer for visitation, anser Hjerneskadeforeningen det for mest hensigtsmæssigt, at det indgår i de rehabiliteringsforløb hjerneskadecentrene fastlægger - jf. vores vedlagte forslag - for at undgå en fortsat gråzone-problematik mellem regionalt og kommunalt ansvar.

Løsningen er derfor ikke, at flytte hjerneskaderehabilitering til regionerne, men give kommunerne de nødvendige organisatoriske og økonomiske rammer for løsning af opgaven.

Hjerneskadeforeningen er i en god og konstruktiv dialog med KL om problemstillingerne, hvilket også afspejler sig i KLs udspil i september 2012 med 10 anbefalinger. Et skridt i den rigtige retning, men Hjerneskadeforeningen er af den opfattelse, at på dette område, er det nødvendigt med lovsikrede rammer for organisation og finansiering for at sikre en kvalificeret opgavevaretagelse til gavn for den hjerneskeramte borger, de pårørende og på sigt også for samfundsøkonomien.

Hjerneskadeforeningen har derfor fremsendt vedlagte forslag til medlemmerne af Folketinget, idet vi håber, at det kan indgå i de kommende politiske drøftelser om en fremadrettet løsning.

Hjerneskadeforeningen står naturligvis til rådighed med henblik på uddybning af vores synspunkter.

Med venlig hilsen

Niels-Anton Svendsen
Landsformand for Hjerneskadeforeningen

Hjerneskadeforeningen

Protector: Hendes Kongelige Højhed Kronprinsesse Mary

Til medlemmerne af Folketinget.

3. april 2013

Hjerneskadeforeningens forslag til organisering, udvikling og finansiering af morgendagens hjerneskaderehabilitering.

Efter strukturreformens ikrafttræden har der været meget fokus på konsekvenserne for borgere, der i deres livsforløb pludselig rammes af en hjerneskade. Problemerne har været så udtalte, at Hjerneskadeforeningen forventer, at der vil ske ændringer i forbindelse med den politiske proces i kølvandet på evalueringsrapporten.

Her er Hjerneskadeforeningens forslag til en løsning.

I Sundhedsstyrelsens forløbsprogrammer fra 2011 opdeles forløbet i 4 faser:

Fase 1: Den akutte sygehusbehandling

Fase 2: Rehabilitering på sygehus

Fase 3: Rehabilitering efter udskrivning fra hospital

Fase 4: Den livslange rehabiliteringsproces

Især fase 3 har vist sig at være problematisk efter at opgavevaretagelsen blev decentraliseret til 98 kommuner, der i adskillige tilfælde ikke rådede over den nødvendige faglighed og tværgående organisatorisk systematik til at vurdere den hjerneskadaramtes potentiale samt viden om, hvor der var tilbud, der kunne hjælpe borgeren godt på vej tilbage til et liv så tæt som muligt på livet før hjerneskaden.

Danmark har som bekendt ratificeret FN's konvention om rettigheder for personer med handicap og Hjerneskadeforeningen skal i den forbindelse henvise til, at vores forslag efter vores opfattelse er i fuld overensstemmelse med konventionens principper herunder konventionens artikel 26 om habilitering og rehabilitering.

Hjerneskadeforeningen har siden 2011 haft en god og konstruktiv dialog med KL og opnået en højere grad af fælles forståelse for problemstillingerne, udfordringerne og mulige løsninger.

KL udsendte i september 2012 10 anbefalinger til kommunerne om hvordan de bør gribe opgaven an. Anbefalinger som klart afspejler den gennem dialog opnåede større fælles forståelse. Hjerneskadeforeningen er meget enige mht. anbefalingerne, men vi ønsker at gå et skridt videre, som imidlertid forudsætter Folketingets opbakning. Vores model er meget inspireret af forliget om det ny sociale tilsyn.

Vores tanker og ideer tager udgangspunkt i følgende:

- Opgavevaretagelsen i fase 3 skal fortsat være placeret hos kommunerne, da rehabilitering ud over den sundhedsmæssige rehabilitering omfatter rehabilitering i forhold til fortsat tilknytning til arbejdsmarkedet, uddannelsesmæssige og sociale

Hjerneskadeforeningen

forhold, hverdagsrehabilitering mm. – områder, der alle ligger indenfor den kommunale myndighedsportefølje. Områder hvor der alt andet lige på det generelle niveau er en større erfaringssum hos kommunen end på sygehuset.

- Borgeren og dennes pårørende skal sikres en hurtig, effektiv og kvalificeret indsats, uanset hvor i landet man bor. Indsatsen skal komme til udtryk i form af en samlet rehabiliteringsplan baseret på høj og bred neurofaglig viden.
- Der skal sikres et kvalificeret vidensflow fra hospital til kommune – og uden pause fra udskrivning til hjerneskadecentret tager over.
- Fastholdelse af nærhedsprincippet, men ikke på bekostning af kvalitetsprincippet.
- Der må ikke bruges ressourcer på unødigt bureaukrati.
- Den nuværende markedsstruktur, der har spillet fallit, erstattes af en incitamentstruktur.
- Hjerneskaderehabilitering er et udviklingsområde, så en organisering skal sikre fokus på forskning, dokumentation og udvikling med inddragelse af nyeste viden

Organisering

Hjerneskadeforeningen forestiller sig en organisering bygget op omkring:

- 1 evt. 2 udviklings- og kompetencecentre placeret udenfor sygehusregi, da deres fokus skal være den brede spektrede hjerneskaderehabilitering, som er det kommunale ansvar.
- 5 – 6 decentrale inter-kommunale hjerneskadecentre.

Alle drevet i et kommunalt fællesskab, der sikrer ejerskab og indflydelse.

I bestyrelsen bør der også være plads til repræsentanter for faglige eksperter, herunder fra de højt specialiserede sygehusafdelinger. Endvidere bør de relevante brugerorganisationer være repræsenteret.

Udviklings- og kompetencecentrene og de inter-kommunale hjerneskadecentre skal indgå i et forpligtende og formaliseret samarbejde.

Målgruppe

- Alle der har været indlagt mere end 13 dage som følge af en hjerneskode svarende til ca. 1.500 borgere pr. år på landsplan, eller hvor der foreligger en lægelig indstilling på grund af forventede komplicerede følger i forbindelse med skaden, samt de ca. 125-375 børn og unge, der hvert år pådrager sig en erhvervet hjerneskode, skal direkte henvises til udredning hos eksperter på hjerneskadecentrene med henblik på at få afdækket potentiale, udarbejdelse af en samlet rehabiliteringsplan og iværksættelse af den optimale rehabiliteringsproces.

Brobygning mellem sygehus og kommune

Sygehusenes viden om de følger, der er hos den enkelte, de indsatser der har været iværksat, og de områder der skal optrænes, skal følge med borgeren ved udskrivning.

Ved etablering af inter-kommunale centre, skal information om patienten allerede under indlæggelsen videregives til hjerneskadecentrene i de tilfælde, hvor der forventes

Hjerneskadeforeningen

komplerede følger af hjerneskadens eller antal indlæggelsesdage forventes at overstige 13 dage.

Det betyder adgang til specialiseret neurofaglig viden i overdragelsesprocessen til gavn for både borgerens videre forløb, de kommunale forvaltninger og på sigt samfundsøkonomien.

Hjerneskadecentrene vil have de nødvendige forudsætninger for at kunne anvende diagnoser og metodebeskrivelser, herunder også opfatte og inddrage mere specialiserede detaljer fra sygehusene, fordi de besidder en både tværfaglig og specialiseret viden om hjerneskaderehabilitering. En effektiv stratificering forudsætter viden på højt niveau.

Efter udskrivning fra hospital vil der i reglen være behov for en fortsat sundhedsfaglig baseret indsats og ikke mindst på grund af den accelererende udskrivning. En forudsætning for at det kan ske på kvalificeret vis er, at det sker på baggrund af retningslinjer fastsat af Sundhedsstyrelsen. Alternativet må være, at den skaderamte udskrives til specialiseret genoptræning i sygehusregi.

Udviklings- og kompetencecenteret

Hjerneskaderehabilitering er fortsat et udviklings- og forskningsområde. Derfor anbefales det, at der etableres 1 evt. 2 udviklings- og kompetencecentre med følgende særlige opgaver:

- Forskning
- Metodeudvikling
- Uddannelse
- Dokumentation
- Ansvarlige for samarbejdet med og mellem de inter-kommunale hjerneskadecentre
- Supervision af de inter-kommunale hjerneskadecentre
- Opsamling og formidling af viden
- Ansvarlige for at der etableres samarbejde med Regionerne, Universiteterne, andre forskningsmiljøer samt etableres internationale kontakter.

For at sikre erfaring med praksis skal udviklings- og kompetencecentret også udføre konkrete rehabiliteringsopgaver, som beskrevet under de inter-kommunale hjerneskadecentre.

Inter-kommunale hjerneskadecentre

Der etableres 5 - 6 hjerneskadecentre med en neurofaglig multidisciplinær medarbejderstab herunder neuropsykolog. Centrene placeres med en passende geografisk spredning. Et udgangspunkt kunne være de eksisterende centre, som i dag findes i Aalborg, Aarhus, Vejle, Odense, København og Roskilde.

Deres opgave er dels at lave udredning, udarbejde en samlet rehabiliteringsplan samt varetage konkrete rehabiliteringsopgaver. De enkelte kommuner skal kunne trække på ekspertisen til rådgivning og vejledning i forhold til de opgaver, der løses i kommunen.

Opgaverne skal løses i et tæt samarbejde med de kommunale hjerneskadekoordinatorer.

Hjerneskadeforeningen

Rehabiliteringsplanen

Rehabiliteringsplanen for målgruppen udarbejdes af hjerneskadecentret i et tæt samarbejde med den skadede, familien og den kommunale hjerneskadekoordinator.

Udgangspunktet for rehabiliteringsplanen er en kvalificeret genoptræningsplan fra sygehuset.

Et rehabiliteringsforløb er et individuelt skræddersyet forløb og hjerneskadecentret skal sammen med borgeren tage stilling til, hvor rehabiliteringsforløbet bedst placeres: I borgerens hjem, på hjerneskadecentret, på en evt. arbejdsplads eller et helt andet sted. Rehabiliteringsplanen er bindende for det videre forløb, men skal naturligvis kunne justeres af hjerneskadecentret, hvis/når der er et fagligt begrundet behov herfor.

Finansiering

Den rehabiliteringsindsats, som kommunerne er forpligtet til at yde, bør fremover finansieres af kommunerne gennem en forsikrings-/abonnementsordning, der sikrer den enkelte kommune et sikkert budgetteringsgrundlag, og sikrer hjerneskadecentrenes drift.

Ved at bruge forsikrings-/abonnementsordninger som finansieringskilde spares ressourcer til bureaukrati, det vil medføre et incitament for den enkelte kommune til at træffe beslutninger ud fra et kvalitetsprincip i stedet for en øjeblikkelig kortsigtet økonomisk gevinst, og det vil medføre, at en kommune, der rammes af ekstra mange sager et år, ikke får "ødelagt" deres økonomi.

I de tilfælde, hvor en rehabiliteringsopgave kan løses hjemme i bopælskommunen dækkes udgiften af det inter-kommunale hjerneskadecenter.

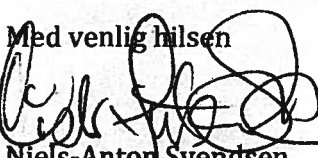
Denne løsning kunne også være et incitament for kommunen til at udvikle tilbud, der mht. kvalitet og intensitet fremadrettet vil kunne leve op til de svært hjerneskadedes behov for rehabilitering.

De særlige opgaver der er tillagt Udviklings- og kompetencecentret mht. forskning, uddannelse mv. finansieres via finansloven.

Også andre finansieringskilder kunne inddrages med reduceret bureaukrati til følge fx VISO-midler mm.

Hjerneskadeforeningen står naturligvis til rådighed med henblik på uddybning af vores forslag.

Med venlig hilsen

Niels-Anton Svendsen

Landsformand for Hjerneskadeforeningen

Økonomi og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
E-mail: komoko@oim.dk og khs@oim.dk

Weidekampsgade 8
Postboks 470
0900 København C
Tlf. 70 11 45 45
Fax 33 30 44 49
www.hk.dk/kommunal

Dato 8. april 2013

Høring om rapport fra udvalget om evaluering af kommunalreformen

HK/Kommunal har haft rapporten om evaluering af kommunalreformen til høring, og vi takker for muligheden for at afgive høringssvar. Høringssvaret har udelukkende fokus på evalueringens afsnit om det sociale område.

Vi har læst rapporten med stor interesse, og vi mener, at evalueringen af kommunalreformen er mangelfuld, hvilket præger rapporten og konklusionerne. Vi kan til vores store overraskelse konstatere, at der ikke er gennemført effektundersøgelser af ændringerne i den førte socialpolitik, og at der ikke er indhentet bidrag fra bruger- eller faglige organisationer. Rapporten mangler ligeledes en undersøgelse af brugertilfredshed. Jvf. ovenstående finder vi, at rapportens vurdering af den faglige bæredygtighed hviler på et spinkelt grundlag. Evalueringen burde have været underbygget af undersøgelser med inddragelse af de berørte borgere og brugerorganisationer m.h.p., at kunne vurdere reformens resultat på det sociale område. Vi beklager, at denne vigtige del af evalueringen mangler.

Kommunalreformen – og det sociale område

Vi har i HK/Kommunal fulgt udviklingen på det sociale område i kølvandet af kommunalreformen. Kommunalreformen har medført en positiv udvikling på en del områder, og der er på en del områder blevet øget fokus på forebyggelse og inklusion. Herudover er der udviklet nye lokale tilbud.

Omlægningen som følge af reformen har desværre også været præget af, at kommunerne er blevet pålagt en meget stram økonomi på det sociale område. Det har bl.a. medført nedskæringer, og at de nye tilbud har været discountprægede. Kommunerne har mere eller mindre nødtvungent været nødt til at gå på kompromis med fagligheden pga. de økonomi-

ske bindinger, som regeringen har lagt ned over den kommunale økonomi. Kommunerne har især på børn- og ungeområdet gennemført besparelser siden 2010, som må betragtes som en kombination af nedskæringer og omstillinger efter reformen.

En undersøgelse blandt HK/Kommunals og Dansk Socialrådgiverforenings medlemmer af-dækker nogle af de mekanismer, der har bremset udgifterne. Undersøgelsen viser bl.a., at der er kommet en meget stærkere styring af visitationen til sociale tilbud og at visitationen i højere grad skal tage økonomiske hensyn. Sagsbehandlerne bliver i stigende grad pålagt at benytte kommunens egne tilbud, fordi de typisk er mindre specialiserede og billigere. Dermed er det blevet sværere at visitere til tilbud uden for kommunen. Dette uanset om kommunens egne tilbud måske ikke har en specialisering, der modsvarer borgerens behov. Undersøgelsen viser, at sagsbehandlerne ikke er tilfredse med, at de skal prioritere de lokale tilbud.

Vi kan i HK/Kommunal konstatere, at der f.eks. på børn- og ungeområdet er sket positive nyskabelser/nytænkning på foranstaltningsområdet. Der er øget fokus på tilbud i lokalområdet, hvilket giver mulighed for øget integration i normalområdets tilbud. Det kan blive en fordel for mange børn og unge.

Desværre har omstillingen også medført, at en række specialiserede tilbud er ændret, reduceret eller lukket. En meget uheldig udvikling for nogle områder, da det har medført en afspecialisering, som er meget bekymrende. Resultatet er, at der er borgere, der ikke får en hjælp, som de har behov for og at der forsvinder specialiseret viden og kapacitet. Af eksempler på områder kan nævnes institutioner for skadede spæd- og småbørn, behandlingen af senhjerneskadede og indsatsen overfor borgere med vidtgående kommunikationshandicap.

Vi frygter, at denne afvikling/afspecialisering/reduktion af kapaciteten af de mest specialiserede tilbud vil fortsætte, hvis ikke revisionen af reformen stopper denne uheldige udvikling.

Vi finder, at det er vigtigt, at der i forbindelse med evalueringen af reformen sættes fokus på det overordnede ansvar for at sikre og udvikle de specialiserede tilbud til særlige målgrupper. Her tænkes på de målgrupper, som er så små, at ingen kommune har noget incitament til at oprette eller drive tilbud til disse grupper. Det er vigtigt, at der sikres en model for en forpligtelse og koordinering kommunerne imellem, som gør, at disse målgrupper sikres den relevante og nødvendige behandling/indsats. Et vigtigt element er endvidere, at der sikres en model for finansiering, som sikrer drift og en fortsat udvikling på området.

Revisionen skal have fokus på samarbejde på tværs af sektorer

HK/Kommunal mener, at en revision af kommunalreformen skal have fokus på det tværsektorielle samarbejde, herunder samarbejdet mellem kommunerne og regionerne. Vi skal have fokus væk fra kampe om grænsedragninger og opgaveplaceringer mellem kommunerne og regionerne. Derimod skal fokus være på, hvordan vi udvikler det tværsektorielle samarbejde på individniveau. Borgerne har ofte mange og sammensatte problemer, som kræver hjælp fra en række forvaltninger og fagfolk. Det gælder f.eks. borgere med vidtgående so-

cialle og helbredsmæssige problemer. Vi mener, at der er behov for at udvikle faste samarbejdsstrukturer og en samarbejdskultur på tværs af sektorerne, forvaltningerne og faglighederne.

Vi forestiller os, at tænkningen fra førtidspensionsreformen kan inspirere til nytænkningen af det tværsektorielle samarbejde.

Vidensgrundlag, overvågning og styring af de specialiserede tilbud

I forbindelse med reformens ikrafttræden blev VISO etableret, hvilket vi finder meget positivt, men vi bekymrede for om VISO på længere sigt kan give den kvalificerede rådgivning, som kommunerne i tiltagende grad efterspørger på det meget specialiserede sociale område. VISO har et leverandørnetværk funderet i de meget specialiserede institutioner, der findes. Dette netværk er i fare for at blive nedlagt eller omdannet pga. omstillingerne og kommunernes fokus på lokalt funderede foranstaltninger.

Vi mener, at der skal udfoldes store anstrengelser for at sikre den meget vigtige specialiserede viden, som er i fare for at forsvinde for små og særlige målgrupper.

Vi vurderer, at det er nødvendigt at styrke VISO's og Socialstyrelsens rolle som videntcentre og koordinatore. Det er vigtigt at sikre et nationalt overblik og instans, der er ansvarlig for og har initiativpligt, hvis der er mangler.

Det er endvidere nødvendigt, at der findes regionale eller nationale løsninger på drift og udvikling af de mest specialiserede tilbud således, at der altid er tilbud med de rigtige specialiseringsgrader og faglige miljøer. Tilbud, der kan levere den viden, som kommunerne har behov for i løsningen af deres opgaver på det sociale område.

Supplerende bør der arbejdes på at etablere vidensmiljøer i andre former f.eks. via selv-vejende institutioner samt bruger- og faglige organisationer.

Vi kan i HK/Kommunal tilslutte os rapportens bemærkninger og anbefalinger vedr. den nationale koordinationsstruktur og muligheder for supplerende beføjelser til Socialstyrelsen/Social- og Integrationsministeren.

Det er vigtigt, at der sikres en bred vifte af tilbud til borgere med komplekse og sammensatte problemer, og her er det vigtigt, at det sker ved forpligtende koordinering mellem kommunerne og med en national overvågning og faglig vurdering af, om udbuddet af de specialiserede tilbud er dækkende. Herunder en løbende vurdering af behov for faglig udvikling.

Det er vigtigt, at koordineringen sker i dialog mellem kommunerne og regionerne, hvor det er relevant. Der skal ses på en evt. udbygning af strukturerne for denne dialog og koordinering, og vi er enige i rapportens anbefaling af, at de regionale tilbud fredes i 4 årige perioder. Det vil give regionerne ro til at arbejde og incitament til fortsat udvikling af tilbuddene.

Socialstyrelsen skal jf. ovenstående have en overordnet og vigtig rolle, som skal sikre, at der til en hver tid er overblik og viden om kommunernes tilbud på det specialiserede sociale område. Socialstyrelsen skal via muligheden for "call in" skabe sig dette overblik, og skal i fornødent omfang have bemyndigelse til at pålægge driftsansvar m.h.p., at sikre, at de nødvendige specialiserede tilbud er til stede uanset om der er tale om tilbud til små målgrupper.

Opgavefordeling – Kommuner / Regioner

HK/Kommunal er med ovennævnte overordnede koordinering fra Socialstyrelsen enige i rapportens anbefaling af, at der skal være uændret opgavefordeling mellem kommunerne og regionerne (model 1). Vi vurderer, at der for de mest specialiserede tilbud til små målgrupper vil være behov for et regionalt eller nationalt tilbud. Nogle af disse tilbud kan med fordel ligge i regionerne. Det kan være tilbud, som er tæt knyttet til sygehusbehandling, som f.eks. behandling af senhjerneskadede, personer med vidtgående spiseforstyrrelser, skadede spæd- og småbørn, og personer med alvorlige psykiatriske diagnoser.

Der er andre målgrupper, som med fordel kan flyttes til regionerne. Det gælder personer med sjældne handicap, unge kriminelle, domfældte udviklingshæmmede, samt børn og unge med meget alvorlige og sammensatte problemer (f.eks. alvorlige personlighedsforstyrrelser, selvskadende adfærd og børn og unge udsat for alvorlige overgreb). Vi mener, at tilbud til ovennævnte grupper kan flyttes til regionerne, idet de er små og har specielle indsatsbehov, og som vil skabe store problemer, at imødekomme i kommunerne. Dette også selv om der sker en vidtgående og forpligtende koordinering af drift og udvikling af tilbud. Det vil være mest logisk, at regionerne med et større befolkningsgrundlag overtager disse specialiserede opgaver. Regionerne har i forvejen nogle opgaver, som f.eks. de sikrede afdelinger og institutioner til domfældte udviklingshæmmede.

HK/Kommunal mener, at ovennævnte tilbud skal overføres til regionerne, og at de placeres i regionernes socialforvaltning, og ikke i sundhedsforvaltningen, da de primært er sociale og dermed ikke hører hjemme i en sundhedsfaglig ramme.

Finansiering

HK/Kommunal mener, at der skal foretages en revision af finansieringen på det sociale område. Der er behov for en ændret model for finansieringen, da nuværende model presser kommunerne økonomisk, og kan få kommunerne til at vælge tilbud til borgere med omfattende behov ud fra økonomiske hensyn, og ikke ud fra faglige vurderinger.

Der er behov for en større statslig refusion i dyre enkeltsager, og det kan f.eks. ske ved at føre grænserne tilbage til det niveau, der var gældende i 2007. Udgiften til dette kan evt. dækkes ved at reducere i bloktilskuddet. En model, som HK/Kommunal, Dansk socialrådgiverforening og Socialpædagogerne tidligere har foreslået.

Der skal ligeledes ses på finansieringen af de regionale tilbud således, at princippet om, at den der betaler bestemmer eller i det mindste har stor indflydelse på beslutningen om ind-

satsens omfang. Der kan overvejes modeller om en grundtakst, hvor kommunen betaler og regionen betaler ud over grundtaksten (som før kommunalreformen), eller at give regionen hele udgiften, og kompensere via bloktilskud.

Med venlig hilsen

Per Støve
Formand for Socialpolitisk Udvalg, HK/Kommunal

Elin Jørgensen
Faglig konsulent, HK/Kommunal

Økonomi og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

komoko@oim.dk
cc khs@oim.dk

Høreforeningen

Blekinge Boulevard 2
2630 Taastrup

Tlf.: +45 3675 4200
Fax: +45 3638 8580

mail@hoeforeningen.dk
www.hoeforeningen.dk

cvr-nr.: 61032312

Taastrup, den 8. marts 2013

Høreforeningens høringssvar til Høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen

For at sikre en sammenhængende behandling af høretab, er der forskellige elementer, der skal koordineres - dels det tekniske med korrekte høreapparater, det medicinske med den rigtige forståelse af behandling af høretab, det pædagogiske for at sikre, at brugeren bliver fortrolig med sin situation som hørehæmmet samt den specialrådgivningsmæssige del omkring uddannelse, erhverv og hjælpemidler.

Disse elementer var før kommunalreformen ansvarsmæssigt samlede i amterne. Efter kommunalreformen blev de forskellige dele af behandlingen for høretab skilt ad, således at regionen har ansvaret for det medicinske. Kommunen fik ansvar for indkøb af høreapparater og den pædagogiske del af specialundervisningen, mens den rådgivningsmæssige del ligger primært i jobcentrene. Det er vigtigt, at disse elementer bliver samlet, og derfor vil Høreforeningen gøre opmærksom på, at der fortsat er en uhensigtsmæssig opsplитning af funktionerne for mennesker med høretab.

Der blev vedtaget lov L59 den 19. dec. 2012, som betød, at den tekniske del med udlevering af høreapparater nu er overgået til regionen, således at det er blevet samlet med den medicinske del. Det hilser Høreforeningen velkommen, men der mangler stadig den pædagogiske del og specialrådgivningen. Vi ser frem til, at evalueringen fører til, at specialundervisning for voksne på høreområdet samt tinnitus og menière bliver koordineret med behandlingen på de audilogiske afdelinger. D.v.s. at dette ansvarsområde overflyttes til regionen, så høreomsorgen er samlet i ét regi til gavn for patienterne.

Med venlig hilsen

Søren Dalmark
landsformand

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Islands Brygge 26
Postbox 1990
2300 København S
tlf. 33 93 20 00
fax 33 32 01 74
hvr@hvr.dk
hvr.dk

8. april 2013

Høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen

Håndværksrådet takker for muligheden for at kommentere evalueringen af kommunalreformen samt de anbefalinger, som udvalget kommer med i relation til at justere kommunalreformen. Vi takker ligeledes for at have fået mulighed for at deltage i et dialogmøde med udvalget i relation til deres arbejde med den regionale udvikling.

Vi vil i det følgende alene kommentere analyser og anbefalinger i relation til den regionale udvikling.

Kommentarer til opgavefordeling i erhvervsudviklingsindsatsen

Et af kommunalreformens formål var at sikre en klar ansvarsplacering og arbejdsdeling på det erhvervspolitiske område. Ved reformen overgik således ansvaret for erhvervs-service til kommunerne. Baggrunden herfor var en årelang diskussion af, hvordan man kunne minimere overlappende aktiviteter på den lokale og regionale erhvervs politik via en enstregnet indsats.

Det er Håndværksrådets vurdering, at man har taget et stort skridt i den rigtige retning med reformen, selv om der stadig er eksempler på overlappende aktiviteter og uhen-sigtsmæssig arbejdsdeling. Det overordnede billede er imidlertid, at kommunerne har øget aktivitet og fokus på erhvervs politikken. Denne udvikling kunne styrkes ved, at der blev stillet krav om, at kommunerne skal udbyde en basal erhvervs service over for virksomhederne. Det er samtidig vores vurdering, at indsatsen kunne styrkes ved øget koordinering, fælles metodeudvikling, fælles satsning på kvalitetsudvikling og en fælles markedsføring af, at kommunerne tilbyder fundamentale minimumsydelser over for virksomhederne.

Udvalget peger endvidere på, at Danmarks Vækstråd med fordel kunne styrke den vertikale koordinering. Håndværksrådet skal bakke op om denne anbefaling, ligesom Danmarks Vækstråd også kunne tildeles en mere central opgave i forhold til at vurdere behovet for en horisontal koordinering.

Kommentarer til evaluering af de regionale vækstforas indsats

En af de store ændringer og nyetableringer i kommunalreformen var nedsættelse af de regionale vækstfora. I den forbindelse lægger Håndværksrådet stor vægt på, at man valgte at invitere repræsentanter for erhvervslivet til at indgå i det strategiske arbejde for at udvikle bedre vækstvilkår samt indgå i arbejdet med at prioritere anvendelsen af strukturfondsmidlerne.

Specielt for de små og mellemstore virksomheder har det givet en helt ny mulighed for at være med til at sætte denne virksomhedsgruppes særlige behov for vækstvilkår på den regionale dagsorden.

Det er vigtigt, at man på regionalt plan sikrer, at der er fokus på vækstvilkår for hele erhvervslivet. Der er en mangfoldighed i det regionale erhvervsliv, der når langt videre end de brancher eller klynger, der måske er en særlig styrkeposition i regionen. Vi kunne dog ønske, at en eventuel ændring af lov om erhvervsfremme sikrede, at små og mellemstore virksomheders interesser blev sikret en repræsentation i alle vækstfora.

Håndværksrådet er enig i, at vækstforaene har levet op til deres overordnede opgave ved at bidrage til et samlet regionalt strategisk fundament for den regionale udvikling. Inddragelsen af erhvervslivet i dette arbejde har også givet et større ejerskab til det regionale arbejde. Det sidste har dog stadig et stort potentiale for at blive styrket.

Evalueringen peger endvidere på en række meget centrale udfordringer for arbejdet i vækstfora:

1) Det er fortsat en udfordring at kvantificere resultatskabelsen af vækstforaenes indsats på trods af stort fokus og ressourceforbrug på området.

Ifølge Håndværksrådets vurdering er dette en udfordring, der med stor fordel kunne findes operative svar på ved at udvikle fælles værktøjer og paradigmer. Vi kan støtte forslaget om, at Danmarks Vækstråd tillægges denne opgave.

Vi skal samtidig pege på, at det er vigtigt at sikre en rimelig sammenhæng mellem de ressourcer, der afsættes til effektvurdering med indsatsens størrelse. I den forbindelse kunne det være relevant at diskutere, i hvilke type initiativer det giver mening at stille krav om et meget stort anlagt system af kvantificerbare mål, kontrolgrupper og dokumenteret additionalitet, og i hvilke initiativer det er vigtigst at sikre, at indsatsen er evidensbaseret og dermed bygger på dokumenteret viden om, hvilke typer aktiviteter, der giver den efterlyste effekt. Kravet kunne således i bestemte typer af sager være, at det var designet af indsatsen, der var evidensbaseret.

2) Evalueringen viser, at der er en tendens til institutionalisering af erhvervsudviklingsarbejdet med risiko for, at der opstår driftslignende tilskud og begrænset konkurrence om midlerne.

Vi skal blot bemærke, at det er et dilemma, der kendes fra andre sammenhænge, hvorfor man kan se på løsningsmodeller fra andre sider, ligesom dilemmaet vil blive nærmere analyseret i forbindelse med evalueringen af væksthuse. Håndværksrådet skal i den forbindelse blot pege på, at der udover de skitserede faremomenter også er klare fordele ved, at der sker en forankring af viden og aktiviteter fra flere forskellige aktiviteter i fx Væksthuse. Det kan komme virksomhederne til gode i form af højere kvalitet i ydelser, en mere helhedsorienteret tilgang til virksomheden samt lette muligheden for markedsføring af et konkret initiativ, når virksomhederne i forvejen kender aktøren.

3) Evalueringen viser ikke overraskende, at der er store forskelle mellem de enkelte regioners forbrug af midler til administration. Det administrative arbejde med blandt andet projektmodning og sagsbehandling vedrørende EU-midler i tilknytning til vækstfora er betydeligt og noget af dette skal givet vist løses på EU-plan.

Det er Håndværksrådets vurdering, at der herudover er en del inspiration at hente via systematisk benchmarking og sikring af sammenlignelige data.

Kommentarer til de regionale udviklingsplaner

Det fremgår af evalueringen, at det ikke er tydeligt, hvilken rolle og gennemslagskraft de regionale udviklingsplaner har. Det kan åbenbart ikke vurderes, om planerne har haft betydende effekt på de igangsatte aktiviteter.

Når evalueringen ikke har bidraget med viden om og i givet fald hvilken effekt de regionale udviklingsplaner har haft, er det vanskeligt at bidrage med evidensbaseret forslag til, hvilken rolle de regionale udviklingsplaner bør have fremover. Det er dog foruroligende, at 1/3 af kommunerne ikke omtaler den regionale udviklingsplan i kommune-strategien.

Den manglende viden om effekten er vel også årsagen til, at udvalget fremlægger 4 forslag, der trækker i hver sin retning.

Håndværksrådet finder ikke, at evalueringen giver belæg for at afskaffe de regionale udviklingsplaner, ligesom der heller ikke er belæg for at styrke dem. Vi kan heller ikke anbefale, at den regionale udviklingsplan og den regionale erhvervsudviklingsplan samles i en strategi. Det vil ganske vist styrke helhedstænkningen, men det vil mindske Vækstforaenes indflydelse og kompetence og risikere at udhule ejerskab og engagement i erhvervslivets indsats i vækstforaarbejdet.

Det er vores anbefaling, at der tilvejebringes en analyse af, hvilken rolle og gennemslagskraft de regionale udviklingsplaner rent faktisk har. Indtil denne foreligger, skal vi anbefale, at den regionale udviklingsplan bevares.

Kommentarer til kommunernes sagsbehandling

Kommunernes virksomhedsrettede sagsbehandling har stor betydning for virksomhedernes udviklingsvilkår. Det fremgår af evalueringen, at der ikke systematisk er krav til sagsbehandlingstider for de virksomhedsrettede sager. Hertil kommer, at der er meget stor forskel på gebyrerne fra kommune til kommune. Evalueringen peger således også på, at såvel lange sagsbehandlingstider som uigennemsigtige gebyrer er en udfordring, som der bør ses nærmere på.

Håndværksrådet er helt enig i, at kommunerne bør opstille mål for sagsbehandlingstider, og at det er vanskeligt at forstå, at der kan være så stor forskel på gebyrstørrelse fra kommune til kommune. Det gælder ikke kun for byggesagsbehandling, som specielt fremhæves i rapporten. Det gælder fx også i forhold til affaldsgebyrer, der er en langt mere sammenlignelig ydelse.

Håndværksrådet kan derfor kun anbefale, at der stilles krav om servicemål på sagsbehandlingstider, gennemsigtighed i forhold sagsbehandlingsprocessen på den enkelte sag samt at der bliver en større gennemsigtighed i forhold til, hvordan gebyrer bliver fastsat.

Med venlig hilsen

Ane Buch

Økonomi- og Indenrigsministeriet
komoko@oim.dk
khs@oim.dk

WILDERS PLADS 8K
1403 KØBENHAVN K
TELEFON 3269 8888
DIREKTE 3269 8905
MOBIL 3269 8905
MAF@HUMANRIGHTS.DK
MENNESKERET.DK

J. NR. 540.10/28979/MAF

11. APRIL 2013

HØRING OVER RAPPORT FRA UDVALGET OM EVALUERINGEN AF KOMMUNALREFORMEN

Økonomi- og Indenrigsministeriet har ved e-mail af 1. marts 2013 anmodet om Institut for Menneskerettigheders eventuelle bemærkninger til rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen.

Formålet med udvalgets evaluering af kommunalreformen, som trådte i kraft i 2007, var at undersøge muligheder for bedre at understøtte en moderne offentlig sektor, der leverer ydelser af høj kvalitet og er rustet til fremtidens udfordringer. Udvalget havde blandt andet til opgave at vurdere den nuværende opgavefordeling mellem kommuner, regioner og stat samt de eksisterende samarbejdsstrukturer og redskaber til koordination og styring mv. i den offentlige sektor. Udvalgets evaluering af kommunalreformen er foretaget inden for sundhedsområdet, det specialiserede socialområde samt specialiserede undervisningstilbud, natur- og miljøområdet samt regional udvikling.

Instituttets har følgende bemærkninger til evalueringen:

LIGEBEHANDLING OG SÆRLIGE GRUPPER

Institut for Menneskerettigheder noterer sig, at evalueringen af kommunalreformen hovedsagelig har et strukturelt fokus med begrænset inddragelse af hensynet til særlige gruppers behov. Evalueringen tager for eksempel ikke udgangspunkt i behovene for personer med handicap, herunder særligt behovet for tværgående indsatser. Evalueringen indeholder heller ikke en gennemgang af kommunalreformens konsekvenser for kønsligestilling, og særligt inden for social- og sundhedsområdet savner instituttet en vurdering af udsatte gruppers, herunder etnisk minoriteters, lige adgang til tjenesteydelser m.v.

Endelig bemærker instituttet, at der iht. ligestillingslovens § 8 bør være en ligelig fordeling af kvinder og mænd i offentlige udvalg, kommissioner og lignende, der er nedsat af en minister til at forberede fastsættelse af regler eller planlægning af samfundsmæssig betydning. Hensigten med ligestillingslovens § 8 er at sikre en ligelig repræsentation af begge køn i samfundets beslutningsprocesser.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at der i fremtidige evalueringer i højere grad inddrages en vurdering af ligebehandlingsmæssige konsekvenser, samt en vurdering af konsekvenser for udsatte grupper.

INDDRAGELSE AF FN'S HANDICAPKONVENTION I EVALUERINGEN

Institut for Menneskerettigheders finder, at en evaluering af kommunalreformen inden for sundhedsområdet (evalueringens kap. 5) samt socialområdet og de specialiserede undervisningstilbud (evalueringens kapitel 6) med fordel kunne inddrage Danmarks forpligtelser i forhold til FN's konvention om rettigheder for personer med handicap (Handicapkonventionen) på grund af emnernes åbenlyse betydning for personer med handicap.

STØRRE INDDRAGELSE AF PERSONER MED HANDICAP

Et bærende princip i Handicapkonventionen er, at personer med handicap og organisationer, som repræsenterer personer med handicap, skal inddrages i beslutninger og politikker, som vedrører dem, jf. Handicapkonventionens artikel 4, stk. 3.

Udvalget om evaluering af kommunalreformen har afholdt en række høringer med udvalgte organisationer mv. på det kommunale og regionale område, blandt andet med deltagelse fra handicaporganisationer. Personer med handicap har imidlertid ikke været repræsenteret i udvalget eller i underarbejdsgrupper vedrørende sundhedsområdet eller socialområdet og de specialiserede undervisningstilbud.

Inddragelse af personer med handicap synes heller ikke at være en fremadrettet prioritet. På side 154 i evalueringen af kommunalreformen anbefaler udvalget eksempelvis, at der etableres en ny national koordinationsstruktur for den mest specialiserede sociale indsats. Dette skal indebære en styrket faglig planlægning på området. Det foreslås i den forbindelse at der nedsættes et fagligt råd med relevante eksperter og repræsentanter fra Socialstyrelsen, KL og Danske Regioner. På side 140 i evalueringen foreslås en styrkelse af sygehusenes kompetence til at beskrive genoptræningsbehov for

gruppen af patienter med meget omfattende og komplekse genoptræningsbehov. Her foreslår udvalget, at Sundhedsstyrelsen i samarbejde med KL og Danske Regioner skal afgrænse den omfattede gruppe af patienter. På samme side foreslår udvalget, at Sundhedsstyrelsen i samarbejde med Socialstyrelsen, KL og Danske Regioner udarbejder visitationsretningslinjer i forhold til personer med meget komplekse genoptrænings- og rehabiliteringsbehov. Heller ikke her synes inddragelse af personer med handicap at være indtænkt.

- Institut for Menneskerettigheder anbefaler – med henblik på at fremme den enkeltes menneskerettigheder – at personer med handicap i højere grad inddrages i beslutninger og tiltag, som vedrører dem.

Der henvises til sagsnr. 2013-05751.

Venlig hilsen

Martin Futtrup

JORDEMODERFORENINGEN

København, den 8. april 2013

Høring over rapport fra udvalget om evaluering af kommunalreformen

Jordemoderforeningen har fulgt udvalgets arbejde og læst afrapporteringen.

Udvalget har haft følgende kommissorium:

1. Vurdere den nuværende opgavefordeling mellem kommuner, regioner og stat samt overveje relevante justeringer af opgavefordelingen
2. Vurdere de eksisterende samarbejdsstrukturer og redskaber til koordination og styring mv. i den offentlige sektor samt overveje mulige justeringer heraf

Kommissoriet ramte dels ind i en diskussion, som Jordemoderforeningen siden kommunalreformens vedtagelse har forsøgt at rejse overfor skiftende ministre og sundhedsudvalg. Nemlig at den sammenhængende indsats, der tidligere blev ydet i svangreomsorgen på forebyggelsesområdet, med reformen blev splittet i et patientrettet og et borgerrettet forebyggelsesperspektiv. Med opdelingen af den sammenhængende indsats i henholdsvis en regional og kommunal organisation, blev det samlede tilbud til de gravide væsentligt forringet.

Dels ramte udvalgets kommissorium ned i den diskussion, der sidste forår var om organiseringen af specielt de ambulante fødsler, udskrivning og barselsperiode.

Jordemoderforeningen noterer sig, at udvalget ikke har fundet anledning til at behandle svangreomsorgen i udvalgsarbejdet, men derimod har fokuseret på fx kronisk syge og ældre medicinske patienter.

Jordemoderforeningen tolker udvalgets afrapportering således, at man i udvalget finder den nuværende organisering af tidlig udskrivning og tilsyn i barselperioden for hensigtsmæssig. For så vidt angår arbejdsdelingen mellem stat, region og kommune er Jordemoderforeningen enig i denne vurdering. Med hensyn til de konkrete tilbud til de gravide afventer Jordemoderforeningen stadig revisionen af svangreanbefalingerne, som var annonceret klar til implementering den 1. april 2013.

Med hensyn til opdelingen mellem den patient- og borgerrettede forebyggelse har Jordemoderforeningen følgende uddybende kommentarer:

Det er af stor betydning, at der arbejdes med at sikre faglig kvalitet i tilbuddene til vordende gravide, gravide, fødende og barslende familier i form af en understregning af vigtigheden af et sammenhængende forløb. Det ville være af stor værdi, hvis en så vigtig faktor som sikringen af det gode og sunde forløb for den kommende generation fik den bevågenhed, at nødvendigheden af faglig sammenhæng blev specifikt understreget i feltet for reproduktiv og seksuel sundhed, der er unikt ved både at inkorporere forebyggelse mod sygdomme, uønsket graviditet, behandling af infertilitet og den normale livsbegivenhed at blive født eller at blive forældre, ligesom det rummer et udtalt potentiale for forebyggelse og sundhedsfremme, og diagnosticering samt behandling af syge kvinder og nyfødte.

Med venlig hilsen

Lillian Bondo

Formand for Jordemoderforeningen

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Høringssvar vedr. rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen

KL har modtaget afrapporteringen fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen i høring.

KL ønsker indledningsvis at kvittere for et godt samarbejde i det gennemførte udvalgsarbejde og udtrykke overordnet tilfredshed med den udarbejdede evalueringsrapport.

Overordnede bemærkninger

Evalueringsrapportens hovedkonklusion er, at der med kommunalreformen er skabt en ramme for en mere robust offentlig sektor, der bedre er i stand til at møde de aktuelle og kommende års udfordringer. Det er en konklusion, som KL fuldt ud kan genkende og tilslutte sig.

Kommunalreformen har skabt større såvel faglig og økonomisk bæredygtighed i kommunerne, og skabt grundlaget for de mange effektiviseringer, der i disse år gennemføres i kommunerne. Kommunalreformen har samtidig skabt mulighed for at sikre borgerne mere sammenhængende og nære forløb samt nytænke indsatsen, fx på det specialiserede socialområde. Kommunalreformen har endvidere styrket den politiske styring i kommunerne via større fokus på overordnede politikker og strategier.

På den baggrund har kommunalreformen i høj grad levet op til de målsætninger, der blev formuleret ved reformens gennemførelse, og den har skabt en hensigtsmæssig arbejdsdeling i den offentlige sektor. På enkelte delområder kan der imidlertid være behov for at styrke indsatsen og samarbejdet, især der hvor socialektoren møder sundhedssektoren, sådan som evalueringsarbejdet også har påvist.

I nedenstående fremgår KL's bemærkninger til nogle af de konkrete forslag, som indgår i evalueringsrapporten.

Den 8. april 2013

Sags ID: SAG-2012-02040

Dok.ID: 1679261

RHB@kl.dk

Direkte 3370 3277

Mobil 2916 0249

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Telefon 3370 3370

www.kl.dk

Side 1/6

Understøttelse af den specialiserede sociale indsats

KL står bag evalueringsrapportens forslag om at styrke den nationale overvågning af de meget specialiserede tilbud. Forslaget er i god overensstemmelse med, at de nye sociale rammeaftaler, de tværkommunale samarbejder og KKR's centrale rolle har udviklet sig til at være et bæredygtigt fundament:

- For det første giver det *sammenhæng mellem forsynings- og finansieringsansvar*
- For det andet giver det en *udviklingsdynamik* af indsatser og tilbud, så alle tilbud løbende udvikler deres indsatser i takt med udvikling i metoder og efterspørgsel
- For det tredje indeholder rammeaftalerne en tværkommunal og regional *udviklingsstrategi* på emner, som er aktuelle og nærværende, og en *styringsaftale* om principper for etablering og lukning af tilbud, prisstruktur, takstudvikling m.v.
- For det fjerde viser erfaringerne, at man i det enkelte KKR-regi er i stand til at finde en *løsning for enkelt-tilbud i krise*. Tiden siden 2007 har vist, at selv om et tilbud har behov for et stort befolkningsunderlag, så kan forankring sagtens ske i en kommune med et fælleskommunalt samarbejde om brug af tilbuddet.

Der er imidlertid fortsat behov for en understøttende indsats til de særligt specialiserede tilbud. KL går derfor positivt ind i evalueringsrapportens forslag til styrkelse af den nationale overvågning for at sikre de meget specialiserede tilbud på lands- og landsdelsplan. Det minder om sundhedssektorens specialeplanlægning, og er en fornuftig overbygning på det nuværende system.

En national overvågning vil også understøtte og tydeliggøre de vidensmiljøer, der findes på de mest specialiserede områder, og dermed vil overvågningen også være en støtte i den kommunale visitationsproces. Samtidig vil overvågningen være et vigtigt dialogredskab i forhold til de rammeaftaler, som kommunerne udarbejder. Overvågningen kan også understøtte en udvikling af samarbejdsfladen mellem de sociale tilbud og sundhedssektoren. Det bør efter KL's opfattelse være en af de højst prioriterede opgaver i forlængelse af kommunalreformen – ikke mindst i forhold til de mest specialiserede grupper. Styrkelse af dette samarbejde skal i øvrigt ses i sammenhæng med forslaget om genoptræningsplanerne, som KL støtter, jævnfør herom senere.

KL vil imidlertid advare imod, at der på de mest specialiserede sociale områder gennemføres en ændring, så man igen fordeler myndighedsansvaret på flere myndigheder. Det vil nemlig igen skabe uklarhed om ansvarsfordelingen og dermed risiko for, at de borgere, der ligger i gråzonen, falder mellem to stole. I stedet bør der udvikles forløbsprogrammer, som kan styrke sa-

marbejdsfladen mellem kommunernes sociale opgaver og regionernes sundhedsopgaver. Samtidig bør man fastholde den klare placering af myndigheds- og finansieringsansvar, der blev gennemført med kommunalreformen.

KL har endvidere en bekymring i forhold til det forslag, der handler om, at en kommune kan pålægges drift af et tilbud. Det er bekymrende, hvis der kan træffes sådanne beslutninger uden, at der følger et økonomisk ansvar med for beslutningen. Der vil under alle omstændigheder være brug for løbende at kunne justere i et sådan tilbuds antal pladser samt udvikle indsatser og metoder i takt med ny viden og udviklingen i efterspørgslen. Derfor bør anvendelse af en sådan bemyndigelse enten være undtagelsesvis eller følges af et økonomisk ansvar.

Der har siden kommunalreformen været en naturlig udvikling i fordelingen af driftsansvaret for de sociale institutioner mellem kommuner og regioner. Denne udvikling bør videreføres, men KL mener, at den i rapporten omtalte kommunale model med det fulde drifts- og opgaveansvar for det sociale område er den naturlige arbejdsdeling.

Genoptræning efter udskrivning fra sygehus

Evalueringsrapportens anbefalinger for borgere med meget komplekse behov på genoptræningsområdet falder godt i tråd med det arbejde, kommunerne allerede er i gang med, bl.a. i forlængelse af KL's udspil på hjerneskaedområdet, som udkom i efteråret 2012.

KL støtter derfor anbefalingerne om fælles visitationsretningslinjer og fælles sundhedsfaglige kvalitetskriterier for den specialiserede indsats. Det er også anbefalinger, som indgår i KL's hjerneskaeudspil, og som vil være med til at sikre kvaliteten i genoptræningsindsatsen.

Sammen med en national koordinationsstruktur for de højt specialiserede tilbud vil disse tiltag skabe et solidt grundlag for den videre udvikling af rehabiliteringsindsatsen.

I forhold til personer med meget komplekse genoptræningsbehov indgår der i evalueringsrapporten et forslag om, at regionerne får et skærpet myndighedsansvar til at beskrive patientens behov i genoptræningsplanerne. KL støtter dette forslag, men KL skal her opfordre til, at man meget nøje overvejer omfanget af et skærpet myndighedsansvar, ligesom det er vigtigt, at målgruppen bliver defineret meget præcist.

KL finder for det første, at der i forhold til en faglig styrkelse af genoptræningsområdet primært er behov for, at kommunerne får en beskrivelse af den funktionsevne, patienten kan forvente af genoptræningen samt en be-

skrivelse af det samlede genoptræningsbehov, herunder en neurologisk vurdering og vurdering. Dette vil skabe et godt grundlag for, at kommunerne kan udarbejde en rehabiliteringsplan og visitere til de relevante indsatser.

For det andet vil KL advare imod, at en styrkelse af genoptræningsplanen bliver en hæmsko for en fleksibel tilrettelæggelse af borgernes videre rehabiliteringsforløb. Funktionsniveauet hos borgere med hjerneskade ændrer sig løbende under rehabiliteringsprocessen, og der sker typisk store ændringer, fx når borgerne bliver udskrevet fra sygehuset. Kommunernes hjerneskadeteam skal i den videre tilrettelæggelse af forløbet have mulighed for løbende at kunne justere mål, metoder og indsatser for at give borgeren den rette indsats.

For det tredje finder KL det vigtigt, at en styrket genoptræningsplan ikke fører til et delt myndigheds- og finansieringsansvar. Et samlet myndigheds- og finansieringsansvar i kommunerne er en væsentlig forudsætning for en styring af økonomien og for at sikre et omkostningseffektivt sundhedsvæsen.

Såvel i forhold til understøttelse af den specialiserede sociale indsats og styrkelse af genoptræningen for borgere med meget komplekse behov vil KL derfor understrege, at det – ligesom evalueringsrapporten også langt overvejende lægger op til - er væsentligt at bygge videre på og finjustere i de strukturer, der blev skabt med kommunalreformen, og som overordnet set har vist sig hensigtsmæssige. KL vil derfor generelt advare imod løsninger, der indebærer nye ansvarsfordelinger. Det vil blot flytte problemet, skabe nye snitflade-udfordringer, og gøre det sværere for kommunerne at levere en helhedsorienteret indsats tæt på den enkelte borger.

Godkendelse og tilsyn af virksomheder

Evalueringsrapporten indeholder forslag om at justere i opgavefordelingen for tilsyn og godkendelse af i-mærkede virksomheder, eventuelt specifikt i forhold til deponeringsanlæg.

KL kan ikke anbefale de forslag til justeringer, som indgår i evalueringsrapporten, men vil i stedet anbefale den nuværende opgavefordeling. Det er således for en virksomhed meget vigtigt, at der er et tæt samspil mellem miljøregulering og den fysiske planlægning. Miljøreguleringen er afhængig af, at kommuneplanlægningen understøtter den rigtige placering af virksomhederne, så reguleringen ikke bliver mere omfattende end nødvendigt.

Planlægningen er endvidere afhængig af en løbende dialog med miljømyndigheden for at sikre de miljømæssige rette placeringer af erhvervsområderne. Dertil kommer, at kommunerne også er myndighed for tildeling af spil-

devandstilladelser til det lokale spildevandsanlæg og tilsynsmyndighed i forhold til affald.

Overordnet set gælder, at jo flere myndigheder og forskellige administrative instanser, der skal sagsbehandle en virksomhed, jo mere koordinering kræver det. Og det er ikke effektiv sagsbehandling for den enkelte virksomhed eller samfundet som helhed.

Råstoffer

Evalueringsrapporten indeholder to modeller for placering af ansvaret for gravetilladelser på råstofområdet, dels at den nuværende opgavefordeling fastholdes, dels at ansvaret for at udstede gravetilladelser flyttes til regionerne.

KL vil opfordre til, at den nuværende opgavefordeling fastholdes. Kommunerne administrerer i forvejen langt hovedparten af de lovområder, der er involveret i behandlingen af en råstofansøgning. Hvis en anden myndighed får tilladelsesopgaven, vil det alligevel være kommunen, der står med hovedparten af sagsbehandlingen. Ud fra en effektivitetsbetragtning bør det derfor fortsat være kommunerne, der varetager såvel tilladelser og tilsyn.

Udfordringen i forhold til afvejning mellem benyttelse og beskyttelse kan samtidig ikke løses strukturelt. Og efter KL's opfattelse vil hensynet til beskyttelsesinteresserne blive svækket, hvis ansvaret for gravetilladelserne fjernes fra den myndighed, der skal varetage hensynene til natur- og miljøbeskyttelse, vandforsyning og lokale planhensyn.

I forlængelse af evalueringsrapportens anbefalinger foreslår KL derfor, at den nuværende opgavefordeling bevares – og at der samtidig tages forskellige tiltag, der udvikler synergien mellem benyttelse og beskyttelse. Det kan fx være regelforenkling, der gør det enklere at forlænge råstofstilladelser eller forbedrede procesflow mellem regioner og kommuner.

Regionale udviklingsplaner

Evalueringsrapporten indeholder fire modeller for fremtidens regionale udviklingsplan. Den enten bevares, afskaffes, styrkes eller samles med den regionale erhvervsudviklingsstrategi, som formuleres af vækstfora.

Det er KL's vurdering, at den regionale udviklingsplan kun har begrænset betydning for den regionale strategiske udvikling af byer, landdistrikter og udkantsområder. De regionale udviklingsplaner opfylder lovgivningens formelle rammer, men regionale strategiske initiativer, der har lokalpolitisk opbakning, opstår uden forankring i den regionale udviklingsplan. Fra kommunal side stiller vi derfor spørgsmålstejn ved behovet for den regionale udviklingsplan, da der ikke er sammenhæng mellem de ressourcer, der

bruges på at udarbejde den og den merværdi, den genererer. Samtidig vil en afskaffelse af den regionale udviklingsplan gøre plansystemet enklere.

KL kan på den baggrund ikke tilslutte sig, at den regionale udviklingsplan styrkes eller samles med den regionale erhvervsudviklingsstrategi. Det er væsentligt, at de parter, der udgør de regionale vækstfora, kan fokusere deres arbejder på at skabe vækst og erhvervsudvikling, og det er vigtigt, at de oplever reel beslutningskompetence.

Ovenstående bemærkninger til evalueringsrapporten er yderligere beskrevet i vedlagte breve, der tidligere er blevet fremsendt til social- og integrationsministeren, sundhedsministeren, erhvervs- og vækstministeren og miljøministeren.

Med venlig hilsen

Erik Nielsen

Kristian Wendelboe

Social- og Integrationsminister
Karen Hækkerup
Holmens Kanal 22
1060 København K

Evaluering af kommunalreformen på socialområdet

Den 18. marts 2013

Kære Karen

Sags ID: 1668065

Dok.ID: 1668065

Vi er glade for, at der nu ligger en god evalueringsrapport, så vi snart kan tage de næste skridt i udviklingen af de meget specialiserede indsatser på socialområdet.

KHK@kl.dk

Direkte 3370 3288

Mobil 6136 3852

KL er tilfreds med, at evalueringen viser, at kommunalreformen var godt tænkt og har resulteret i en styrket faglig bæredygtighed, nærhed og nytænkning af opgaveløsningen på det sociale område. Derudover har kommunerne fået styr på udgiftsudviklingen. Dette har bl.a. kunnet lade sig gøre, fordi kommunerne har det fulde myndigheds- og finansieringsansvar på området.

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Telefon 3370 3288

www.kl.dk

Side 1/4

Vi ser frem til nu at komme i politisk dialog om evalueringen, og KL vil foreslå, at vi snarest mødes om temaerne på de sociale område og drøfter de forskellige forslag, der er omtalt i rapporten om evalueringen. KL og kommunerne er parate til at løfte vores opgaveansvar i forhold til en yderligere styrkelse af de specialiserede tilbud til borgere med svære og komplekse behov.

Sikring af særligt specialiserede tilbud på det sociale område

KL står bag evalueringsudvalgets forslag om at styrke den nationale overvågning af de meget specialiserede tilbud. Forslaget er i god overensstemmelse med, at de nye sociale rammeaftaler, de tværkommunale samarbejder og KKR's centrale rolle har udviklet sig til at være et bæredygtigt fundament:

- For det første giver det *sammenhæng mellem forsynings- og finansieringsansvar* (det er kommunerne, der har ansvaret for begge dele).

- For det andet rummer det en *udviklingsdynamik* af indsatser og tilbud, så alle tilbud løbende udvikler deres indsatser i takt med udvikling i metoder og efterspørgsel.
- For det tredje indeholder rammeaftalerne en tværkommunal og regional *udviklingsstrategi* på emner, som er aktuelle og nærværende, og en *styringsaftale* om principper for etablering og lukning af tilbud, prisstruktur, takstudvikling m.v.
- For det fjerde viser erfaringerne, at man i det enkelte KKR-regi er i stand til at finde en *løsning for enkelt-tilbud i krise*. Tiden siden 2007 har vist, at selv om et tilbud har behov for et stort befolkningsunderlag, så kan forankring sagtens ske i en kommune med et fælleskommunalt samarbejde om brug af tilbuddet. Der er således ikke lighed mellem stort befolkningsunderlag og en regions-forankring.

Med denne tilgang vedstår vi, at der fortsat er brug for en understøttende indsats til de særligt specialiserede tilbud. KL går således også positivt ind i evalueringsudvalgets forslag til styrkelse af den nationale overvågning for at sikre de meget specialiserede tilbud på lands- og landsdelsplan.

Vores bekymring går dog på den del af forslaget, der handler om, at en kommune kan pålægges drift af et tilbud. Det er bekymrende, hvis der kan træffes sådanne beslutninger, uden at der følger et økonomisk ansvar med for beslutningen. Der vil under alle omstændigheder være brug for løbende og enkelt at kunne justere et sådant tilbuds antal pladser, udvikling af indsatser og metoder i takt med udvikling i metodeviden og efterspørgsel.

Sikring af udviklingen i støtten til borgerne – også af de specialiserede tilbud

Kommunalreformen indebærer større befolkningsgrundlag i kommunerne, nye opgaver og nye muligheder at opbygge flere faglige kompetencer til at arbejde med specialiseret indsats i et inklusions- og nærhedsperspektiv (ny-specialisering). Kommunerne har fået meget bedre muligheder for at give en samlet rehabilitering, som omfatter ”det hele liv” med sigte på egenmestring af egen bolig, uddannelse, job, familie og sociale netværk.

Kommunerne har sat nyt fokus på effekt af indsatsen til borgerne, og der er sket en udvikling af nye faglige metoder, nye tilgange og nye indsatser.

I dag er det således alment anerkendt, at mange flere borgere har større gavn af en indsats, som kombinerer en specialiseret støtte med en rehabiliterings- og inklusionstilgang. En udvikling som mange ikke havde troet mulig for 8-10 år siden.

Det er samtidig en udvikling i indsatserne, som har vist større fleksibilitet i støttens karakter og omfang og en bedre ressourceudnyttelse end tidligere tiders institutionsindsatser.

Der er sket rigtig megen udvikling i indsatsen til borgere med sindslidende, udviklingshæmning, misbrugsproblemer m.m. Kommunerne er ikke færdige med udviklingen, men vi er godt på vej.

Det samme gælder også i rehabiliteringsindsatsen til fx senhjerneskedede og spiseforstyrrede. Med baggrund i bl.a. KL's udspil til "Rehabilitering af senhjerneskedede" sidste år, som målrettet og specifikt peger på forbedring af hjerneskaderehabiliteringen.

Kommunerne er i fuld gang med at øge kompetencerne hos en bred vifte af kommunale pleje- og sundhedsmedarbejdere, så de får neurofaglig viden og kan udføre avanceret rehabilitering samt forestå hjerneskadekoordinering.

Kommunerne er også i færd med at afklare hvilke dele af målgruppen og hvilke behov, der forsvarligt kan klares af kommunen selv, og hvornår der er brug for at have adgang til andre kommuners, privates eller regionens tilbud. Med reformen i 2007 var der ikke en standard for en specialiseret hjerneskadepsindsats. Selv de specialiserede rehabiliteringstilbud har ikke haft en fælles standard omkring målgrupper, tilbud og metodebrug. De har bl.a. varieret lige fra at være dag- til døgnbehandlingstilbud.

Det er den kvalificering af den specialiserede rehabiliteringsindsats, kommunerne har taget fat på med afsæt i KL's rehabiliteringsudspil. De sidste par år har flere af de specialiserede tilbud udviklet deres ydelser, så de bedre matcher de rehabiliteringstilbud, som kommunerne har opbygget. De specialiserede tilbud er bl.a. blevet bedre til at tilbyde udgående ekspertbistand, så borgerne kan få den specialiserede rehabilitering i kommunens rehabiliteringscenter, og ikke skal udsættes for lang transporttid til et fjernt dagtilbud. Et kig på dagsordnerne i de enkelte Kommunekontaktråd (KKR) vil bekræfte, at dette arbejde har høj prioritet i det tværkommunale samarbejde.

Indsatserne på senhjerneskode-området og andre steder vil og skal være i konstant udvikling – og lige som det var svært for mange før kommunalreformen at se, hvad der ville være muligt i løbet af 8-10 år, så vil vi også i dag have svært ved at se, hvad der kan ske i løbet af de næste 8-10 år. Hvor mange fremhævede før reformen i 2007, at de så frem til at unge med udviklingshæmning eller sindslidelse kunne komme til at bo i egen bolig og få arbejde på almindelige arbejdspladser? Eller at mange som boede i institutions-lignende botilbud kunne udvikle deres mestringsevne til at bo i egen bolig? Ikke ret mange, for bekymringerne overskyggede de positive muligheder.

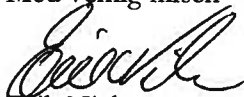
Derfor er det vigtigt i opfølgning på evalueringen af kommunalreformen, at ”bekymringer” ikke fører til ændring i strukturer, der blokerer for en udvikling i indsatsen til borgerne. Tværtimod har kommunerne vist, at de enkeltvist og i tværkommunalt regi tager ansvar for at sikre tilbud til borgere med særlige behov. Opgaveflytning vil i øvrigt føre til både tab af viden og momentum i udviklingen, ligesom det kan føre til udhuling af andre kommunale tilbud, fx i kommunale rehabiliterings- og genoptræningsindsatser.

Derudover viser erfaringen, at det blot giver nye snitflader, og med sikkerhed vil gøre det sværere at realisere det, som sætter borgeren i centrum, nemlig den nære, helhedsorienterede, rehabiliterende social-, sundheds-, job-, uddannelse-, bolig- og familieindsats. Og hvis der tilmed flyttes såvel myndigheds- som finansieringsansvar vil der med sikkerhed være situationer, hvor borgeren vil ”falde mellem to stole”, som det var tilfældet før kommunalreformen.

KL skal derfor advare mod de forslag, der bygger på forestillingen om, at ”kvik-fix”-løsninger med flytning af delopgaver i en borgers samlede forløb til regioner i sig selv medfører bedre indsats. Det skaber tværtimod nye problemer.

Der vedhæftes 10 historier med kommunale eksempler til illustration af den udvikling, som kommunerne har stået for siden 2007. Vi ser frem til en positiv drøftelse af evalueringen af kommunalreformen og foreslår, at vi snarest holder et møde om de forslag, der indgår i evalueringen.

Med venlig hilsen

Erik Nielsen

De 10 gode historier kan også ses her:

<http://www.kl.dk/Fagomrader/Social-service/10-gode-eksempler-fra-det-specialiserede-socialomrade/?n=1>

Miljøminister Ida Auken

Evaluering af reformen vedr. natur og miljø

Den 18. marts 2013

Kære Ida

Sags ID: 1668723

Dok.ID: 1668723

Udvalget om evaluering af kommunalreformen har afsluttet sit arbejde og primo marts 2013 fremlagt rapport for udvalgets arbejde. Det gælder også natur- og miljøområdet, der hører under Miljøministeriets ressort.

TRR@kl.dk

Direkte 3370 3803

Mobil 2476 1173

KL har haft mulighed for at bidrage undervejs i arbejdet og er generelt enig i udvalgets analyse. Generelt tegner rapporten et billede af den gedigen kommunale håndtering af de kommunale opgaver. Udvalgets anbefalinger er derfor også generelt at bibeholde den nuværende opgavefordeling.

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Telefon 3370 3803

En række af de alternative modeller er dog så problematiske, at KL i det følgende vil give sin vurdering af forslagene og deres konsekvenser. KL savner desuden fortsat en analyse af de statslige rammevilkår for kommunernes indsats.

www.kl.dk

Side 1/7

Vand og natur samt husdyrgodkendelser

Udvalget anbefaler, at kommunerne fortsat skal varetage opgaverne med vand- og naturplaner, de beskyttede naturtyper og husdyrgodkendelser. Der anbefales således ingen opgaveflytninger indenfor dette område. Det er der gode grunde til.

Lokal synergi

De 200 tværkommunale Natura 2000-handleplaner er vedtaget til tiden ultimo 2012. Store dele af den kommunale vandplanindsats er igangsat på trods af de ugyldige statslige vandplaner. Der er indgået aftale om opdatering og håndhævelse af de beskyttede naturtyper. Der er et godt flow i behandling af husdyrgodkendelser.

Dertil kommer:

- Reformens grundtanke om én indgang til det offentlige for borgere og erhverv – også for det åbne land
- Synergien og effektiviteten i opgavevaretagelsen af vand- og naturplaner, de beskyttede naturtyper og husdyrgodkendelser
- Hensyn til lokalkendskab og nærhed til borgerne, der betyder, at opgaverne fortsat bør være kommunernes ansvar.

Mål- og rammestyningen bør sikres

For vand- og naturplanerne påpeger udvalget, at koordinationen mellem stat og kommuner i næste planperiode skal tage afsæt i en mål- og rammestyning, jf. aftale mellem regeringen og KL. I den forbindelse vil KL påpege, at det netop fremsatte lovforslag om naturplanerne ikke er i tråd med dette. KL afventer ligeledes, at mål- og rammestyningen udmøntes for vandplanerne.

De udfordringer, som for et par år siden var på husdyrområdet er generelt nu løst. De statslige vejledninger er nu udarbejdet, og der er skabt en praksis for BAT. Det indebærer, at kommunerne nu i langt højere grad har de rammer og redskaber, der skal til for at løse deres opgaver. Der er dog stadig udfordringer med det statslige IT-system, som sagsbehandlingen sker i. Forhåbentlig løses det med husdyraftale 3, der for nylig er aftalt mellem regeringen og KL.

IED-virksomheder

Med kommunalreformen blev opgaverne med miljøgodkendelser og tilsyn med en række virksomhedstyper delt mellem staten og kommunerne. Det gælder også de såkaldte i-mærkede virksomheder, der behandles efter supplerende miljøkrav pga. EU's IE-direktiv.

Udvalget har konstateret, at der er relativt få i-virksomheder i Danmark – og at der er en delt myndighedskompetence ml. staten og kommunerne på affaldsdeponeringsanlæg, der også er i-virksomheder. På den baggrund har udvalget foreslået tre modeller på virksomhedsområdet:

1. Tilsyn og godkendelse af i-mærkede virksomheder samles i staten
2. Godkendelse af deponeringsanlæg flyttes til staten (og tilsyn forbliver hos staten)
3. Tilsyn med deponeringsanlæg flyttes til kommunerne (og godkendelse forbliver hos kommunerne).

Én faglig kompetent myndighed

KL kan ikke anbefale nogen af modellerne, men vil i stedet fremhæve den nuværende opgavefordeling. Den tager udgangspunkt i reformens to bæ-

rende principper: Én indgang til myndigheden samt kompetente kommuner. Forslag 1 og 2 strider mod begge dele.

Det er for en virksomhed meget vigtigt, at der er et tæt samspil mellem miljøreguleringen og den fysiske planlægning. Miljøreguleringen er afhængig af, at kommuneplanlægningen understøtter den rigtige placering af virksomhederne, så reguleringen ikke bliver mere omfattende end nødvendigt.

Planlægningen er afhængig af en løbende dialog med miljømyndigheden for at sikre de miljømæssige rette placeringer af erhvervsområderne. Dertil kommer, at kommunerne også er myndighed for tildeling af spildevandstilladelser til det lokale spildevandsanlæg og tilsynsmyndighed ift. affald.

En række virksomhedstyper skal endvidere have udarbejdet en beredskabsplan. Dette sker i tæt dialog mellem den kommunale godkendelsesmyndighed og det kommunale beredskab. Disse virksomheder er komplicerede. Jo tættere dialog, der kan være mellem de myndigheder, der er hovedbidragsydere til den samlede regulering af virksomhederne, jo mere effektivt og sikkert er det for virksomhederne.

Tilsvarende gælder for virksomhedernes bortskaffelse af erhvervsaffald, som bl.a. reguleres via kommunale regulativer og andre affaldsordninger, hvor kommunen er myndighed, og for virksomhedens byggetilladelser, som kræver stor koordinering mellem den kommunale byggemyndighed og miljømyndighed.

Overordnet gælder, at jo flere myndigheder og forskellige administrative instanser, der skal sagsbehandle en virksomhed, jo mere koordinering kræver det. Dette er ikke effektiv sagsbehandling for den enkelte virksomhed eller samfundet som helhed.

Samarbejde og netværk

Som følge af kommunalreformen i 2007 er de enkelte kommunale miljøforvaltninger blevet større, og generelt står kommunerne i dag stærkt mht. miljøfaglige og planlægningsmæssige kompetencer. Enkelte små kommuner får støtte af større kommuner gennem forpligtende samarbejder. Derudover findes yderligere tværkommunale samarbejder.

Mht. IED-virksomheder udgør regelsættet forbundet hermed ingen udfordring for kommunerne - det er i dag velkendt stof. Udfordringen kan bestå i konkret branchekendskab, når der fx kun er en enkelt af en bestemt type virksomhed i hele Danmark. Denne udfordring vil være mindst lige så stor for en statslig instans.

I kommunerne vil der ofte være lignende, men mindre virksomheder, som kommunen i forvejen har branchekendskab til, og hvor denne viden kan bruges på de miljømæssigt tungere IED-virksomheder. Denne mulighed og baggrundserfaring har man ikke hos en statslig instans.

Flere og flere kommuner har etableret partnerskaber og netværkssamarbejder med de væsentlige virksomheder i kommunen for at fremme en grøn omstilling. I den forbindelse spiller IED-virksomhederne en vigtig rolle. Såfremt disse virksomheder skal miljøbehandles af en anden myndighed, vil netværkssamarbejderne blive svækket.

Råstoffer

Efter kommunalreformen varetager regionerne kortlægning og udpegning af råstofgrave- og interesseområder, mens kommunerne behandler ansøgninger og fører tilsyn med indvinding og efterbehandling.

Det er der gode grunde til. Beslutningen fra 2007 om, at flytte råstoflovens tilladelses- og tilsynsdel til kommunerne følger kommunalreformens hovedsigte: At indgangen til det offentlige for virksomheder og borgere skulle være kommunerne.

Udvalget foreslår én af to modeller på råstofområdet:

1. Uændret opgavefordeling
2. Flytning af tilladelsesdelen fra kommunerne til regionerne.

KL anbefaler uændret opgavefordeling.

Tilladelser skal tage flersidige hensyn

I dag administrerer kommunerne langt hovedparten af de lovområder, der er involveret i behandlingen af en råstofansøgning. Det drejer sig om:

- Naturbeskyttelseslovens bestemmelser ift. beskyttelse af naturtyper, fortidsminder, Natura 2000 og bilag 4-arter
- Vandforsyningslovens beskyttelsesbestemmelser for grundvand og tilladelse til råstofindvinding under grundvandsspejl
- Miljøbeskyttelseslovens i forhold til nedsivning af skyllevand og bestemmelserne vedr. miljøpåvirkninger U(støv, støj og vibrationer)
- Vandløbsloven ift. evt. bortledning af vand
- Vejlovgivning i forhold til vejadgang og afstandskrav til vej m.m.
- Planloven særligt ift. VVM-bekendtgørelsen inkl. VVM-screening og -redegørelser.

Hvis en anden myndighed får tilladelsesopgaven, vil det alligevel være kommunen, der kommer til at stå med hovedparten af sagsbehandlingen. Ud fra en effektivitetsbetragtning bør det derfor fortsat være kommunerne, der varetager tilladelser og tilsyn. Dertil kommer det kommunale lokalkendskab, der gør tilsyn mere smidigt – ligesom der ved efterbehandling kan

skabes gode synergiløsninger bl.a. i forhold til en varig rekreativ og lokal benyttelse.

Langsigtet og bæredygtig benyttelse og beskyttelse

Udvalget påpeger, at der er en udfordring på råstofområdet i afvejning ml. benyttelse og beskyttelse. Dele af råstof erhvervet ønsker færre beskyttelses hensyn og vil derfor flytte råstof tilladelserne til regionerne, der ikke har det konkrete myndighedsansvar for natur og miljø og de andre myndighedsopgaver, der skal afvejes overfor tilladelserne. Danmarks Naturfredningsforening ønsker derimod råstofplanlægningen flyttet fra regioner til stat for at sikre beskyttelsesinteresserne.

Efter KL's opfattelse kan den klassiske interesse modsætning mellem benyttelse og beskyttelse ikke løses strukturelt. Den gode løsning er således hverken at flytte kommunernes opgaver til regionerne eller regionernes opgaver til staten. Efter KL's opfattelse vil hensynet til beskyttelsesinteresserne blive svækket, hvis ansvaret for gravetilladelserne fjernes fra den myndighed, der skal varetage hensynene til natur- og miljøbeskyttelse, vandforsyning og lokale planhensyn.

I forlængelse af udvalgets anbefaling foreslår KL derfor, at den nuværende opgavefordeling bevares – og at der samtidigt tages forskellige tiltag, der udvikler synergien mellem benyttelse og beskyttelse. Det kan fx være regel forenkling, der gør det enklere at forlænge råstof tilladelser eller forbedrede procesflow ml. regioner og kommuner.

Endelig bør debatten perspektiveres med et langsigtet strategisk niveau. På sigt er den nuværende grusgravning i de danske landskaber ikke bæredygtig. En procentuel større del af fremtidens sand og grus vil derimod komme fra havbunden. Endelig bør genanvendelse spille en langt større rolle. Den omstilling bør såvel det offentlige som råstofindustrien være mere optaget af end spørgsmålet om opgavefordeling.

Regional udviklingsplan (RUP)

De regionale udviklingsplaner blev ved reformen indført som en ny type planer, der skulle lægge rammer for udviklingen i regionerne.

Udvalget påpeger, at det kan udfordres, hvorvidt den regionale udviklingsplan i tilstrækkelig grad tænkes i sammenhæng med kommuneplanerne – ligesom ressourceforbruget til planerne kan overvejes i forholdt til deres gennemslagskraft. I forlængelse af dette har udvalget opstillet fire modeller:

1. Den regionale udviklingsplan bevares
2. Den regionale udviklingsplan afskaffes
3. Den regionale udviklingsplan og den regionale erhvervsudviklingsstrategi samles i én strategi
4. Den regionale udviklingsplan styrkes.

Tværkommunal udvikling

Det er KL's vurdering, at den regionale udviklingsplan kun har begrænset betydning for den regionale strategiske udvikling af byer og landdistrikter, men de hidtidige regionale udviklingsplaner opfylder lovgivningens formelle rammer.

De regionale strategiske initiativer, der har lokalpolitisk opbakning, opstår uden forankring i den regionale udviklingsplan. Fra kommunal side stiller vi derfor spørgsmålstegn ved behovet for den regionale udviklingsplan.

Når flere regionale udviklingsplaner har fokuseret på tværkommunale problemstillinger som fx klimatilpasning, vil KL understrege, at det er andre fysiske afgrænsninger, her vandoplande og ikke regionsgrænser, der afgør den naturlige afgrænsning af indsatsen.

Der er ikke sammenhæng mellem de ressourcer, der bruges på at udarbejde den regionale udviklingsplan og den merværdi, den genererer. Samtidig vil man ved at afskaffe den regionale udviklingsplan gøre plansystemet enklere.

KL kan på den baggrund *ikke* tilslutte sig, at den regionale udviklingsplan styrkes eller samles med den regionale erhvervsudviklingsstrategi. Vi mener, det er væsentligt, at de parter, der udgør de regionale vækstfora kan fokusere deres arbejde på at skabe vækst og erhvervsudvikling, og at det er vigtigt, at de oplever reel beslutningskompetence.

En alternativ styrkelse af den regionale udviklingsplan vil desuden igen indføre endnu et led i planlægningen. Erfaringen fra årene med den regionale udviklingsplan viser, at dette er unødvendigt. Regionale løsninger med lokalpolitisk opbakning initieres på tværs af kommuner, og der er i den sammenhæng ikke behov for det regionale instrument. Det kommunale samarbejde tilrettelægges bl.a. gennem de fem regionale Kommunekontaktråd (KKR), hvor alle landets kommuner arbejder regionalt og tværkommunalt.

Regionalt forslag om én strategi

KL vil uddybende understrege, at det er meget problematisk, hvis der gennemføres en model svarende til den tredje model, hvor den regionale udviklingsplan og den regionale erhvervsudviklingsstrategi (RVUS) samles i en strategi, der godkendes af regionsrådet.

KL kan ikke støtte Danske Regioners oplæg til denne model. Der lægges op til at give regionerne flere beføjelser bl.a. inden for klima og energi, og der lægges op til, at kommunerne skal forpligtes til at beskrive, hvordan de kommunale strategier understøtter den samlede RVUS. Kommunerne skal desuden indgå i forpligtende partnerskaber med regionen om, hvordan kommunen vil opfylde målene. Heri ligger en ny over/under relation, der er helt uacceptabel.

Det er en del af lov om erhvervsfremme, at regionerne ikke må have operatørfunktioner. De kan derfor intet udmønte selv. De har ingen driftsansvar for de pågældende opgaver, og skal deres visioner udmøntes, skal det derfor gøres via kommunerne. Det skal kommunerne ikke forpligtes til at betale for, og de skal heller ikke forpligtes ind i en vision, der alene er formuleret af regionen.

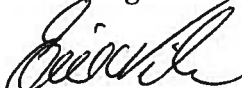
Partnerskabsaftalerne sammenlignes af regionerne med sundhedsaftalerne. Men der er stor forskel, idet regionerne har et driftsansvar på sundhedsområdet. Det har de ikke på de indsatser, der ligger i RVUS'en. Regionerne har ingen direkte virksomhedskontakt og ingen direkte kontakt til driften i den kommunale produktion.

Den viden lægges der op til, at kommunerne bidrager med. En kombineret plan som foreslået af Danske Regioner kan kun være ensbetydende med ekstra bureaukrati, og nye udgifter for kommunerne.

Den videre proces

KL ser frem til den politiske dialog om de forslag, der indgår i evalueringen, og KL vil foreslå, at vi snarest afholder et politisk møde, hvor vi kan drøfte indholdet i de forskellige modeller, der er bragt i spil i evalueringen.

Med venlig hilsen

Erik Nielsen

Ministeriet for Sundhed og Forebyggelse
Sundhedsminister Astrid Krag
Holbergsgade 6
1057 København K

Evaluering af kommunalreformen på sundhedsområdet

Den 18. marts 2013

Kære Astrid Krag

Sags ID: 1665113

Dok.ID: 1665113

KL hilser det velkommen, at rapport fra udvalg om evaluering af kommunalreformen nu foreligger.

LHT@kl.dk

Direkte 3370 3558

Mobil 2938 1782

KL er tilfreds med, at evalueringen anerkender, at kommunalreformen alt i alt har været godt tænkt og har resulteret i en styrket faglig bæredygtighed, nærhed og nytænkning af opgaveløsningen. KL noterer sig, at udvalget ikke anbefaler opgaveflytninger, men anbefaler forbedringer i samarbejdet mellem kommuner og regioner, hvoraf de mest omfattende vedrører genoptræning af borgere med komplekse problemer.

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Telefon 3370 3558

www.kl.dk

Side 1/3

Generelle bemærkninger

KL mener, at en af sundhedsvæsenets mest centrale udfordringer er at styrke fokus på den patientrettede forebyggelse med det stigende pres på sundhedsvæsenet med flere ældre og kronikere. Et mere effektivt sundhedsvæsen skal udvikles gennem et øget samarbejde mellem sygehus, almen praksis og kommune bl.a. gennem styrkede sundhedsaftaler og effektive overenskomster.

KL bakker op om udvalgets tilkendegivelse af, at det er helt afgørende for at kunne løse sundhedsvæsenets udfordringer, at frigjorte ressourcer skal bruges til at styrke den patientrettede forebyggelsesindsats.

Øget forebyggelse er nemlig nøglen til de udfordringer, vi i stigende grad står over for. Kommunerne skal i større udstrækning forebygge indlæggelser i samarbejde med almen praksis. Kun derved sikrer vi, at sygehusene ikke overbelastes af patienter med almene medicinske problemer, som ikke nødvendigvis håndteres bedst i et specialiseret behandlingssystem.

Alle kommuner har i samarbejde med andre kommuner og i regi af samarbejdet om rammeaftaler og sundhedsaftaler inden for samme region igangsat et fagligt udviklingsarbejde, som i løbet af det næste år vil resultere i styrket kvalitet og homogenitet i kommunernes tilbud og indsatser på ældre-, kroniker- og genoptræningsområderne. Den øgede homogenitet vil styrke mulighederne i samarbejdet mellem kommunerne og sygehusene. Kommunernes indsats koordineres i KKR regi i alle fem regioner.

Bemærkninger ift. genoptræningsområdet

Ift. udvalgets anbefalinger på genoptræningsområdet for borgere med meget komplekse behov falder forslagene godt i tråd med det arbejde, KL er i gang med i forlængelse af KL's udspil på hjerneskadeområdet, som udkom i efteråret 2012.

Der er i disse år en massiv udvikling i gang i kommunernes hjerneskaderehabilitering med afsæt i Sundhedsstyrelsens forløbsprogram samt de midler, som kommunerne har fået til at kvalificere indsatsen.

Med KL's udspil på hjerneskadeområdet og udspillet 10 anbefalinger er der sat klare mål. En bred vifte af kommunale medarbejdere på pleje og – sundhedsområdet er i et kompetenceudviklingsprogram, så de får neurofaglig viden og kan udføre avanceret rehabilitering. Kommunerne har etableret hjerneskadekoordinering, udviklet tilbudsviften og opnået et tæt samspil med de tilbud på hjerneskadeområdet, som kommunerne samarbejder med eller har overtaget fra de tidligere amter. Der er derfor i dag mange dygtige medarbejdere med viden om hjerneskaderehabilitering, som man bør drage den bedst mulige nytte af til fordel for borgere med hjerneskader.

Et arbejde er også i gang i regi af rammeaftalerne på det sociale område, som skal sikre, at alle kommuner bruger de specialiserede tilbud, og som skal sikre en konsolidering af disse tilbud. Dette arbejde drejer sig også om at skabe et samspil mellem faggrupperne i kommunerne og specialisterne på de forskellige tilbud, så borgeren får det bedste rehabiliteringsforløb.

KL støtter udvalgets anbefalinger om fælles visitationsretningslinjer og øget fælles sundhedsfaglige kvalitetskriterier for den specialiserede indsats. Det er også anbefalinger, som indgår i KL's udspil, og som vil være med til at sikre kvaliteten i genoptræningsindsatsen. Sammen med en national koordinationsstruktur for de højt specialiserede tilbud vil det skabe et godt grundlag for den videre udvikling af rehabiliteringsindsatsen.

Ift. personer med meget komplekse genoptræningsbehov foreslår udvalget, at regionerne får et skærpet myndighedsansvar til at beskrive patientens behov i genoptræningsplanerne. KL skal her opfordre til, at man meget nøje

overvejer omfanget af et skærpet myndighedsansvar, ligesom det er vigtigt, at målgruppen bliver defineret meget præcist.

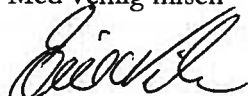
KL finder for det første, at der i forhold til en faglig styrkelse af genoptræningsplanen primært er behov for, at kommunerne får en beskrivelse af den funktionsevne, patienten kan forvente af genoptræningen samt en beskrivelse af det samlede genoptræningsbehov herunder en neurologisk udredning og vurdering. Dette vil skabe et godt grundlag for, at kommunerne kan udarbejde en rehabiliteringsplan og visitere til de relevante indsatser.

For det andet vil KL advare mod, at en styrkelse af genoptræningsplanen bliver en hæmsko for en fleksibel tilrettelæggelse af borgerens videre rehabiliteringsforløb. Funktionsniveauet hos borgere med hjerneskade ændrer sig løbende under rehabiliteringsprocessen, og der sker typisk store ændringer, fx når borgerne bliver udskrevet fra sygehuset. Kommunens hjerneskadeteam skal i den videre tilrettelæggelse af forløbet have mulighed for løbende at kunne justere mål, metoder og indsatser for at give borgeren den rette indsats.

For det tredje finder KL det vigtigt, at en styrket genoptræningsplan ikke fører til et delt myndigheds- og finansieringsansvar. Et samlet myndigheds- og finansieringsansvar i kommunerne er en væsentlig forudsætning for en styring af økonomien og for at sikre et omkostningseffektivt sundhedsvæsen. Derfor bør det gå hånd i hånd.

KL ser frem til den politiske dialog om evalueringens forslag, og KL vil foreslå, at vi snarest muligt afholder et fælles møde om de forslag, der indgår i rapporten på sundhedsområdet – ikke mindst om de komplekse rehabiliteringsopgaver for personer med meget specialiserede behov.

Med venlig hilsen

Erik Nielsen

Erhvervs- og vækstminister Annette Vilhelmsen
Erhvervs- og vækstministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Kære Annette Vilhelmsen

Udvalget for evalueringen af kommunalreformen har afsluttet sit arbejde, og regeringen har sendt hovedudvalgets afrapportering i offentlig høring.

Hvad angår regional udvikling, er vi fra kommunal side enig i, at det langt hen ad vejen er lykkedes at indfri målet om en enstrengt og sammenhængende indsats på erhvervsområdet. Vi er tilfredse med, at rapporten holder fast i kommunalreformens bærende vision om én indgang for borgere og virksomheder til det offentlige. Kommunerne er tættest på virksomhederne, og kommunernes løsning af de erhvervspolitiske opgaver har afgørende betydning for virksomhedernes konkurrenceevne.

Kommunal erhvervsudvikling

Det er en af hovedudvalgets konklusioner, at kommunerne i stigende grad prioriterer den erhvervspolitiske opgave. Vækstkrisen koster job, og det mærkes i kommunerne. Den demografiske udvikling og den stigende urbanisering betyder, at kommunernes forudsætninger og muligheder for at imødegå krisen og bidrage til ny vækst er meget forskellige. Kommunalreformens evaluering viser, at langt hovedparten af kommunerne har en erhvervspolitisk strategi målrettet særlige lokale erhvervspolitiske udfordringer. Det er derfor væsentligt, at der holdes fast i det kommunale incitament til at påvirke de lokale muligheder for vækst og udvikling. Den lokalpolitiske frihed til at prioritere opgaven og tilpasse indsatsen til lokale udfordringer er i den forbindelse afgørende.

KL er *ikke* enig, når hovedudvalget konkluderer, at det er en udfordring, at der er forskelle i kommunernes prioritering af den erhvervspolitiske opgave, og at kommunerne anvender 10 pct. af midlerne til administration og organisationsudvikling. Vi mener, at det er udtryk for en effektiv og politisk omkostningsbevidst anvendelse af offentlige midler, at kommunerne tilpasser den erhvervspolitiske indsats efter lokale behov.

Den 18. marts 2013

Sags ID: 1668549

Dok.ID: 1668549

LJO@kl.dk

Direkte 3370 3374

Mobil 2916 0257

Weidekampsgade 10

Postboks 3370

2300 København S

Telefon 3370 3374

www.kl.dk

Side 1/4

Hovedudvalgets anbefaling om, at det er vigtigt at understøtte et fokus på, at de prioriterede midler på erhvervsområdet anvendes mest effektivt med henblik på at generere størst mulig effekt, er allerede et opmærksomhedspunkt for den kommunale erhvervspolitiske indsats. Fra lokalpolitisk side betragtes erhvervspolitikken som en investering, der skal give et afkast. Derfor følges også med i, om indsatsen giver de forventede resultater.

Vækstpartnerskaberne

Det fremgår af afrapporteringen fra underudvalget om regional udvikling, at Deloitte's evaluering viser, at vækstpartnerskaberne i deres nuværende form har relativt begrænset værdi, men har stor politisk værdi. Underudvalget vurderer, at der generelt kan være et behov for at styrke sammenhængen mellem den statslige, regionale og kommunale indsats for vækst og erhvervsudvikling. Det kan ske fx ved at justere vækstpartnerskaberne, så der bliver et større fokus på effekt bl.a. ved at fokusere på samarbejdsfelter, hvor Danmark har erhvervsområder med særlige styrker og potentialer, og som de regionale vækstfora også har fokus på i deres arbejde. Alternativt kan det overvejes ikke at fortsætte partnerskabsaftalerne efter 2013.

I hovedudvalgets rapport er det imidlertid anbefalingen, at vækstpartnerskaberne anvendes som redskab til at styrke sammenhængen mellem den statslige, regionale og kommunale indsats for vækst og erhvervsudvikling. Vækstpartnerskaberne skal bidrage til, at de offentlige midler, der målrettes vækst og erhvervsudvikling, anvendes mere omkostningseffektivt og giver de bedst mulige resultater.

Det er bl.a. kommunerne, der mener, at vækstpartnerskaberne i deres nuværende form har en begrænset reel værdi. I betragtning af de mange offentlige ressourcer, der anvendes på at udforme vækstpartnerskaberne uden at deres reelle merværdi klart fremstår, stiller vi fra KL's side spørgsmålstejn ved deres funktion ift. at sikre, at de offentlige midler anvendes mere omkostningseffektivt. Såfremt regeringen vælger at fortsætte vækstpartnerskaberne, skal det derfor være KL's anbefaling, at de udformes, så der er fokus på effekt.

Regional inddragelse på uddannelsesområdet

Hovedudvalget vurderer, at det vil være relevant med inddragelse af regionerne ift. kapacitetsplanlægning på ungdomsuddannelsesområdet. Det anbefales, at regionernes nuværende indstillingsret ifbm. oprettelsen af nye udbud af ungdomsuddannelser udvides til også at omfatte nedlæggelse eksisterende udbud af ungdomsuddannelser.

Efter KL's opfattelse træffes beslutninger om udbud af ungdomsuddannelser mest hensigtsmæssigt af de pågældende uddannelsesinstitutioner i en tæt dialog med aftagerne – det vil sige virksomheder, kommuner og regioner.

KL finder derfor ikke, at regionernes særlige rolle og kompetence på dette område er begrundet, og kan på den baggrund *ikke* støtte en yderligere udvidelse af regionernes kompetence.

Den regionale udviklingsplan (RUP)

Hovedudvalget har opstillet fire modeller for fremtidens regionale udviklingsplan. Den enten bevares, afskaffes, styrkes eller samles med den regionale erhvervsudviklingsstrategi, som formuleres af vækstfora.

Det er KL's vurdering, at den regionale udviklingsplan kun har begrænset betydning for den regionale strategiske udvikling af byer, landdistrikter og udkantsområder, men de regionale udviklingsplaner opfylder lovgivningens formelle rammer. Regionale strategiske initiativer, der har lokalpolitisk opbakning, opstår uden forankringen i den regionale udviklingsplan. Fra kommunal side stiller vi derfor spørgsmålstegn ved behovet for den regionale udviklingsplan.

Når flere regionale udviklingsplaner har fokuseret på tværkommunale problemstillinger som fx klimatilpasning, vil KL understrege, at det er andre fysiske afgrænsninger, her vandoplande og ikke regionsgrænser, der afgør den naturlige afgrænsning af indsatsen.

Der er ikke sammenhæng mellem de ressourcer, der bruges på at udarbejde den regionale udviklingsplan og den merværdi, den genererer. Samtidig vil man ved at afskaffe den regionale udviklingsplan gøre plansystemet enklere.

KL kan på den baggrund *ikke* tilslutte sig, at den regionale udviklingsplan styrkes eller samles med den regionale erhvervsudviklingsstrategi. Vi mener, det er væsentligt, at de parter der udgør de regionale vækstfora kan fokusere deres arbejde på at skabe vækst og erhvervsudvikling, og at det er vigtigt, at de oplever reel beslutningskompetence.

En styrkelse af den regionale udviklingsplan vil desuden igen indføre endnu et led i planlægningen. Erfaringen fra årene med den regionale udviklingsplan viser, at dette er unødvendigt.

Den kommunale sagsbehandling

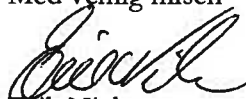
Hovedudvalget vurderer, at regeringens arbejde med bl.a. servicemål for byggesagsbehandlingstider er et skridt i den rigtige retning for at understøtte en hurtig og effektiv byggesagsbehandling i alle kommuner. Udvalget finder dog, at kommunal virksomhedsrettet sagsbehandling i relevant omfang kan indgå i det arbejde, der skal se nærmere på kommunernes bidrag til vækst og erhvervsudvikling. KL skal henstille til, at dette arbejde ikke fører til, at byggesagsbehandlingen tages op igen.

Der er i regi af arbejdsgruppen om en effektiv byggesagsbehandling gjort et stort stykke arbejde, og anvendt anseelige offentlige ressourcer på opgaven, og der er nu enighed om et resultat mellem regeringen, KL og de involverede erhvervsorganisationer.

Med Byg og Miljø arbejder kommunerne tværkommunalt sammen for at efterkomme erhvervslivets ønsker om én digital indgang til at søge bygge- og miljøsager – og her gerne flere typer af miljøsager end dem, der allerede er med i løsningen. Fra og med 2014 vil ansøgere og anmeldere af byggesager uanset om de er fra Hjørring eller Hedehusene blive mødt med samme krav og samme ansøgningsmodul. Der er, med andre ord, en helt forældet tankegang, at en fysisk centergørelse af byggesagsbehandlingen er svaret på, at man som ansøger mødes ensartet i den kommunale byggesagsbehandling. Det er nu helt afgørende for en vellykket implementering i kommunerne af digitaliseringen på Bygge- og Miljøområdet, at der fra lovgivers side skabes arbejdsro til at gennemføre denne i kommunernes byggesagsafdelinger.

KL ser frem til at drøfte evalueringens forslag med regeringen

Med venlig hilsen

Erik Nielsen

KOMMUNALE TJENESTEMÆND
OG OVERENSKOMSTANSATTE
LØNGANGSTRÆDE 25, 1
1468 KØBENHAVN K
TLF. 33 11 97 00
www.kto.dk - E-mail: kto@kto.dk

Økonomi-og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Sagsnr.: 3284.4
SR
Direkte tlf.nr.: 3347 06
8. april 2013

Att: komoko@oim.dk, cc: khs@oim.dk

Vedr.: Høringssvar vedrørende rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen

Økonomi-og Indenrigsministeriet har ved brev af 1. marts 2013 fremsendt en rapport udarbejdet af et af regeringen nedsat udvalg om evaluering af kommunalreformen om "Evaluering af kommunalreformen" med anmodning om eventuelle bemærkninger til rapporten senest den 8. april 2013.

I henhold til udvalgets kommissorium er hensigten med evalueringen at gennemføre et serviceeftersyn af den nuværende opgavefordeling i den offentlige sektor. Det fremgår endvidere af kommissoriet, at det ikke er hensigten at foretage omfattende ændringer i opgavefordelingen mellem stat, kommuner og regioner.

KTO har ikke bemærkninger til rapporten om "Evaluering af kommunalreformen", da udvalgets afrapportering i overensstemmelse med kommissoriet ikke indeholder en evaluering af erfaringerne med overførsel af personale i forbindelse med kommunalreformen.

KTO henviser endvidere til eventuelle høringssvar fra hhv. LO, FTF og AC samt fra KTO's medlemsorganisationer.

Med venlig hilsen

Helle Basse

Susanne Rehm

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10 – 12
1216 København K

FORMAND | TEKNIK- OG MILJØDIREKTØR TORBEN NØHR | KØGE KOMMUNE | TORVET 1 | 4600 KØGE | TELEFON: +45 2929 0370 | TORBEN.NOHR@KOECE.DK
KTC SEKRETARIATET | PAPIRFABRIKKEN 36A | 8600 SILKEBORG | TELEFON: 7228 2804 | KTC@KTC.DK | WWW.KTC.DK
SKRIFTLIGE HENVENDELSER TIL KTC BEDES STILLET TIL SEKRETARIATET

Evaluering af kommunalreformen. Bemærkninger fra KTC

Sags nummer: 2013 - 05751

KTC ser generelt positivt på den gennemførte evaluering af kommunalreformen, idet den på langt de fleste områder bekræfter, at reformens hovedsigte er opfyldt tilfredsstillende. Det gælder myndighedsopgaven vedrørende husdyrgodkendelser, beskyttede naturtyper og kommunernes opgaver tilknyttet vand- og naturplanerne.

Generelle kommentarer:

KTC finder det beklageligt, at Statens løsning af opgaver, som blev overført med kommunalreformen, ikke er indgået i evalueringen. Det gælder blandt andet grundvandsområdet, som burde have været belyst indgående i evalueringen, idet der her udestår flere væsentlige problemfelter for den mest optimale myndighedsudøvelse.

Et andet område er fredningsnævnenes opgaver. Kommunerne står for tilsynet med fredede områder, mens amternes sekretariatsfunktion for nævnene overgik til staten.

Der er med den nuværende arbejdsfordeling af og til koordinationsproblemer mellem regionerne og kommunerne, og dette vil forstærkes.

I kommunerne oplever man jævnligt, at fredningsnævnene efterspørger kommunens vurdering, når nævnet skal afgøre en sag, til trods for, at det er staten, der har opgaven. Da det jo i sagens natur altid omhandler lokale forhold, burde evalueringen have omfattet, at sekretariatsfunktionen i stedet skulle flyttes fra staten til kommunerne.

De regionale udviklingsplaner (RUP) evalueres meget åbent i udvalgets indstilling. Det giver KTC anledning til den refleksion, at gennemslagskraften af disse planer tydeligvis ikke har været så markant som forventet i kommunalreformen. Forslagene afslører en uklarhed om de regionale udviklingsplaners fremtid, som hverken har eller bør have nogen fremtidig betydning for den kommunale fysiske planlægning.

Evalueringen af byggesagsbehandlingen påpeger, at byggesagsgebyrer og sagsbehandlingstid er steget siden 2009, men udvalget har ikke kædet stigningen sammen med de ændringer, der er sket i regelsættet i samme periode. Der er i perioden indført et bygningsreglement, som går fra normative regler til skønsmæssige afgørelser. Samtidig er der indført et begreb, som kaldes byggeret, men dette begreb er undermineret af ombudsmand og klageinstanser, som talrige gange har påtvunget kommunerne at høre naboer, uanset at byggerierne ligger inden for byggeretten. Både skønsafgørelser og høringer tager tid - og klageomfanget er steget ganske betragteligt. Det koster også ressourcer. Derfor mener KTC, at man frem for at overveje omorganisering af byggesagsbehandlingen, som det foreslås i Regeringens vækststrategi, atter bør se på om regelsættet udvikler sig i en retning, som understøtter hurtig sagsbehandling og lave omkostninger.

KTC finder det dog også godt, at kommunerne fortsat skal varetage de tidligere tildelte opgaver i relation til vand- og naturplanerne.

KTCs bemærkninger vedr. tre forhold: Miljøtilsyn med virksomheder

Med evalueringen af kommunalreformen har udvalget diskuteret følgende tre eventuelle tiltag på virksomhedsområdet:

1. Tilsyn og godkendelse af IED-virksomheder samles i staten
 2. Godkendelse af deponeringsanlæg flyttes til staten (og tilsyn forbliver hos staten). Der er ca. 120 på landsplan.
 3. Tilsyn med deponeringsanlæg flyttes til kommunerne (og godkendelse forbliver hos kommunerne)
- I rapporten er der opstillet en række fordele og ulemper ved eventuelle gennemførelse af hvert af disse tiltag. Udvalget giver ingen entydig anbefaling til hvilke – om nogen – af de tre forslag, der bør gennemføres.

Hvis tilsyn og godkendelse af IED-virksomhederne samles i staten, vil det efter KTC's vurdering betyde, at ca. 400 større, miljøtunge virksomheder vil skulle overgå fra kommunen til staten.

I den nuværende opgavefordeling er det i forhold til udvalgets foreslåede tiltag KTCs helt klare anbefaling:

- A. At kompetencefordelingen mellem stat og kommune mht. til tilsyn og godkendelse med bilag 1 virksomheder (IED) forbliver uændret.
- B. At godkendelseskompetencen mht. deponeringsanlæg ikke flyttes til staten.
- C. At tilsyn med deponeringsanlæg flyttes til kommunerne, således at både godkendelse og tilsyn ligger hos kommunerne.

Én indgang for virksomheder

Baggrund for KTCs anbefalinger er at fastholde kommunalreformens hovedsigte, som var at sikre borgere og virksomheder én indgang til myndigheden, så ansvaret er samlet ét sted og servicen er tæt på borgere og virksomheder.

Virksomhederne har i stor udstrækning fået én indgang til det offentlige, som kan håndtere og koordinere de mange forskellige myndighedssager, som virksomheder møder. Kommunerne har det nødvendige lokalkendskab til en smidig sagsbehandling og prioriterer både tilsyn og beredskab højt. Virksomhederne oplever, at kommunerne ser helheden for deres virksomhed og finder løsninger, som giver god mening for dem. Placeringen af myndighedsopgaven hos kommunerne giver således synergi i varetagelsen af de forskellige myndighedsområder og mulighed for at finde løsninger, som omfatter helheden.

Miljøregulering og den fysiske planlægning

Det er meget vigtigt med et tæt samspil mellem miljøregulering og den fysiske planlægning. Miljøregulering er afhængig af, at planlægningen understøtter den rigtige placering af virksomhederne, så reguleringen ikke bliver mere omfattende end nødvendigt. Planlægningen er afhængig af en løbende dialog med miljømyndigheden for at sikre de miljømæssige rette placeringer af erhvervsområderne.

Beredskab og indsats ved akutte miljøuheld

For mange af de omhandlende virksomhedstyper er der behov for en tæt dialog med den kommunale beredskabsmyndighed og miljømyndigheden med henblik på at forebygge større miljøuheld, bl.a. ved udarbejdelse af egentlige beredskabsplaner. Denne koordinering foregår mest sikkert og effektivt, til glæde for såvel virksomhed som borgere, når de medvirkende myndigheder har stort lokalkendskab.

Kommunerne har langt de fleste steder i landet etableret en miljøvagtordning, som indsatslederne kan trække på døgnet rundt, hvis der sker uheld på virksomheder. Uanset om staten eller kommunen er miljømyndighed på virksomheden, er det under alle omstændigheder det kommunale beredskab i samarbejde med miljøvagten, som rykker ud og varetager akutindsatsen. I denne situation er det helt afgørende med lokalkendskab – herunder mht. spildevandsledninger / renseanlæg / drikkevandsforsyning / generel infrastruktur m.v. – samt størst mulig indsigt i virksomhedernes interne miljøforhold.

Miljøregulering på et højt fagligt niveau

Som følge af kommunalreformen i 2007 er de enkelte kommunale miljøforvaltninger blevet større, og generelt står kommunerne i dag stærkt mht. miljøfaglige og planlægningsmæssige kompetencer. Enkelte små kommuner får støtte af større gennem forpligtende samarbejder.

Derudover findes der rigtig mange tværkommunale samarbejder og netværk i KTC, KL og Envina-regi, f.eks. KTC-netværk for direktører, for natur- og miljøchefer samt KLs og Envinas mange faglige netværk, som tilsammen udgør landsdækkende faglige netværk. Formålet med de faglige netværk er, at skabe effektivitet, ensartethed og en høj faglighed omkring miljøreguleringen af IED-virksomhederne.

Virksomhedernes organisationer efterspørger, at miljømyndighederne har branchekendskab.

Det kan være svært at opnå, når der fx kun er en enkelt eller ganske få virksomheder af en bestemt type virksomhed i hele Danmark. Denne udfordring vil være mindst lige så stor for en statslig instans, mens der i kommunerne ofte vil være lignende, men mindre virksomheder, som kommunen i forvejen har branchekendskab til, og hvor brancheviden kan bruges på de miljømæssigt tungere IED virksomheder. Denne mulighed og baggrundserfaring vil man ikke opnå hos en statslig instans.

Netværkssamarbejder om grøn omstilling

Flere og flere kommuner har etableret partnerskaber og netværkssamarbejder med de væsentlige virksomheder i kommunen for at fremme en grøn omstilling. I den forbindelse spiller IED-virksomhederne en vigtig rolle. Flyttes myndighedsopgaven ift. disse virksomheder, vil netværkssamarbejderne blive svækket.

Evaluerings af statens myndighedsrolle ift. de største virksomheder

KTC har fra kommunernes side følgende vurdering af statens miljøopgaver ift. virksomheder:

Det er kommunernes oplevelse, at der ikke er en tilstrækkelig dialog mellem staten og kommunerne vedr. de virksomheder, hvor staten er miljømyndighed.

Dette er uheldigt i forhold til koordinering vedr. byggesagsbehandling, spildevandstilsyn, affaldstilsyn, brandtilsyn og lokalplanlægning.

Med den varslede organisationsændring i Miljøstyrelsen vil statens miljøtilsyn med virksomheder fremover skulle udføres fra Århus og København. Der vil således være en stor fysisk afstand til virksomhederne.

Det er uheldigt, da borgerhenvendelser vedr. klager over støj og lugt f.eks. kræver, at der rykkes hurtigt ud (der skal jo dokumenteres, hvorfra støjen eller lugten kommer fra, inden der kan meddeles et påbud om, at forureningen skal nedbringes). Hvis antallet af IED virksomheder, som staten har myndighedsopgaven på, forøges, vil det forstærke det i forvejen eksisterende problem med afstande og reaktionstider.

Sammenfatning:

Hvis der på trods af KTC's anbefalinger fortsat er et ønske om at overflytte yderligere myndighedskompetence til staten på området, bør der foretages en meget grundig analyse af de givne forslag, før der træffes endelig beslutning.

I en sådan analyse bør alle væsentlige aktører være repræsenteret, herunder KL/KTC, DI og Miljøstyrelsen.

En eventuel undersøgelse skal ikke være begrænset til udelukkende at undersøge IED virksomheder med kommunal miljømyndighed, men skal også omfatte IED virksomheder med statslig miljømyndighed.

Grundvandsområdet:

KTC finder det som indledningsvist nævnt beklageligt, at Statens opgaveløsning af opgaver, som blev overført med kommunalreformen, ikke har indgået i evalueringen. Det gælder blandt andet grundvandsområdet, som burde have været belyst indgående i evalueringen, idet der her udestår flere væsentlige problemfelter for den mest optimale myndighedsudøvelse.

Det anbefales følgende vedrørende grundvand i rapporten fra udvalget om evaluering af kommunalreformen:

1. Behovet for vedligeholdelsen af grundvandskortlægningen efter 2015 skal afklares.
2. Miljøministeriet bør i 2013 nedsætte et udvalg, som skal vurdere de hensyn, der skal tilgodeses ved en eventuel vedligeholdelse af kortlægningen efter 2015, herunder en vurdering af, hvor en eventuel kortlægning efter 2015 kan varetages.
3. En sammenstilling og udveksling af data på grundvandsområdet bør belyses yderligere af de relevante parter.

Det vurderes fra KTCs side, at behovet for grundvandskortlægning er til stede. Det er væsentligt i overvejelserne omkring kortlægning efter 2015 at være opmærksom på, at der vil være et behov for revision af indsatsplanerne efter 2017, i og med at vandværkerne får nye kildepladser, osv.

KTC opfordrer derfor til at kommuner, der har erfaring med indsatsplanlægning og dermed behovet for vedligeholdelse af kortlægningen, inviteres til at deltage i den kommende arbejdsgruppe.

Det skal efter KTCs opfattelse overvejes grundigt, hvor opgaven fremtidigt skal placeres. KTC finder det uheldigt, hvis der, som udvalgsrapporten antyder, lægges op til at denne opgave evt. kan varetages af regionerne. Det vurderes ikke, at regionerne har den tilstrækkelige kompetence på dette fagområde. Ved kommunalreformen blev den geologiske kompetence fordelt mellem staten og kommunerne. Det er derfor vanskeligt at finde argumenter for, at regionerne atter skal opgradere på grundvands-/miljøområdet, når sigtet med kommunalreformen var at samle myndighedsopgaven. Der er med den nuværende arbejdsfordeling af og til koordineringsproblemer mellem regionerne og kommunerne, og dette vil forstærkes.

Det er efter KTCs opfattelse meget uheldigt, hvis kommissoriet afspejler den tanke, at opgaven bør ligge i regionerne. Der bør lægges op til en langt bredere tilgang til vurdering af videreførelse af grundvandsopgaven.

Da arbejdsprocessen med at kortlægge grundvandet kaster vigtig lokalviden af sig, kunne kortlægningen med fordel foretages af kommunerne. Opgaven kan evt. blive hos staten i god koordinering med kommunerne, dette vil sikre den nødvendige sammenhæng til vandforsynings- og vandplanindsatsen.

Det bør efter KTCs opfattelse sikres, at den angivne evaluering af dataudveksling på grundvands- og drikkevandsområdet, kommer til at ske i et forum med deltagelse af KL/kommunerne, da kommunerne som væsentlige leverandører og brugere af disse data har en stor interesse i området.

Råstofområdet:

Udvalgets evaluering af råstofområdet efter kommunalreformen har resulteret i følgende vurdering og forslag på råstofområdet er:

- *Model 1. Uændret opgavefordeling*
Kommunernes opgave med at give tilladelser til råstofudvinding og regionernes opgave med udpegning af råstofområder fastholdes.
- *Model 2. Flytning af tilladelsesgivning til regionerne*
Kommunernes opgave med at give tilladelse til råstofudvinding flyttes til regionerne

Udvalget har arbejdet med evalueringen i perioden februar 2012 til marts 2013. KL og KTC har ikke tidligere været involveret i processen og det er derfor første gang, at KTC har lejlighed til at udtale sig i evalueringsprocessen.

KTCs opfattelse er sammenfattende følgende:

- KTC anbefaler, at tilladelsesdelen (behandling af ansøgninger om tilladelse til erhvervmæssig råstofudvinding) fastholdes som en kommunal opgave.
- KTC anbefaler, at kortlægning og planlægning fremover skal foregå på et nationalt eller overregionalt niveau.
- KTC anbefaler, at ansvaret for tilførsel af jord til råstofgrave (Jordforureningslovens § 52) overgår til kommunerne, såfremt kortlægning og planlægning flyttes fra regionerne.

Ansøgninger om tilladelser er - og skal fortsat være - en kommunal opgave

Kommunerne blev myndighed på tilladelsesdelen og tilsynsdelen efter råstofloven, som en af mange nye opgaver ved kommunalreformen pr. 1. januar 2007. Beslutningen om at flytte råstoflovens tilladelses- og

tilsynsdel til kommunerne fulgte kommunalreformens hovedsigte, at indgangen til det offentlige for virksomheder og borgere skulle være kommunerne.

Før 2007 var kommunernes andel i en råstofansøgning/råstoftilladelse primært tilladelse efter vejlovgivningen.

I dag administrerer kommunerne langt hovedparten af de lovområder, der er involveret i behandlingen af en råstofansøgning. Det drejer sig om:

- Naturbeskyttelseslovens bestemmelser i forhold til beskyttelse af
 - naturtyper
 - fortidsminder m.v.
 - administrationen af Natura 2000
 - bilag 4 arter og rødlistearter
- Vandforsyningsloven
 - beskyttelsesbestemmelser for grundvand
 - tilladelse til råstofindvinding under grundvandsspejl,
 - tilladelse til indvinding af procesvand til vådsortering m.v.
- Miljøbeskyttelsesloven i forhold til
 - nedsivning af skyllevand
 - miljøpåvirkninger
 - støv
 - støj
 - vibrationer
- Vandløbsloven i forhold til evt. bortledning af vand
- Vejlovgivning
 - vejadgang
 - afstandskrav til vej, m.v.
- Planloven særligt i forhold til VVM-bekendtgørelsen (Vurdering af virkninger på Miljøet) d.v.s. VVM-screeninger i alle tilfælde og VVM-redegørelser i nogle tilfælde.

I forbindelse med behandling af en råstofansøgning, er tilladelsesmyndigheden forpligtet af Råstoflovens § 8, hvoraf fremgår, at en ansøgning om erhvervsmæssig råstofindvinding er en ansøgning om tilladelse efter alle lovområder, der er involveret på det ansøgte areal, for at indvindingen kan finde sted. Det er tilladelsesmyndigheden, der skal finde ud af hvilke lovområder, der er involveret på arealet. Og hvis der er lovområder, hvor tilladelsesmyndigheden efter råstofloven ikke er myndighed, skal ansøgningen forelægges den relevante myndigheder. Med udgangspunkt i den gældende opgavefordeling drejer det sig f.eks. skovloven og lov om klitfredning, som administreres af staten via Naturstyrelsen.

Det indebærer, at på det tidspunkt, hvor der bliver givet en råstoftilladelse, er det tilladelsesmyndighedens ansvar, at de myndigheder, der administrerer de forskellige lovgivningsområder, der er berørt af den aktuelle ansøgning har fået den forelagt. Det er også tilladelsesmyndighedens ansvar, at skrive alle relevante afgørelser med klagevejledning ind i råstoftilladelsen uanset hvilken lovgivningsmæssig oprindelse afgørelsen har.

Status er, at hovedparten af de råstoftilladelser, der er givet siden 2007 kun indeholder afgørelser, hvor kommunerne er myndighed. Med andre ord er det undtagelsen, at en råstoftilladelse indeholder afgørelser efter lovgivning, der administreres af én af de statslige styrelser. Bortset fra høringer sker behandlingen af hovedparten af råstofansøgninger, derfor udelukkende i kommunernes Teknik og Miljøforvaltninger.

Lokalkendskab

Når der skal udarbejdes en råstoftilladelse er et godt kendskab til lokaliteten og lokalområdet en stor fordel. Besøg i området i forbindelse med udarbejdelse af tilladelsen er helt nødvendigt. Når graven er kommet i drift

skal der føres tilsyn. Disse ting forløber ofte mere smidigt, når sagsbehandleren er tættere på. Den lokale forankring er selvsagt vigtig!

Ovenstående taler for at fastholde status – vælge model 1

Er der overhovedet fordele ved Model 2?

I rapportens kap. 7.5.5. Vurdering og forslag bliver der oplyst tre fordele ved model 2.

Fordel 1: der kan ske en styrkelse af kompetencerne på området, idet regionernes større geografier kan medføre en højere sagsfrekvens, stordriftsfordele, samt større faglige miljøer. Det kan også understøtte en mere ensartet og smidig sagsbehandling.

Der vil blive tale om en højere sagsfrekvens pr. sagsbehandler. Til gengæld mistes kontakten til lokalområdet. Der til kommer, at der **ikke** vil blive tale om en mere smidig og effektiv sagsbehandling. I en model 2 løsning vil regionerne udelukkende være myndighed på Råstofloven og jordforureningslovens § 52. Der vil altid skulle indhentes udtalelse fra kommunerne og afgørelser efter anden lovgivning vil forsat være på områder, hvor kommunerne er myndighed på hovedparten som nævnt ovenfor: naturbeskyttelseslov, vandforsyningslov, miljøbeskyttelseslov, lov om offentlige veje og privatvejsloven.

Eksterne høringer med mange eksterne afgørelser, der skal skrives ind i en tilladelse er meget ufleksibel og betydelig mindre effektiv end en intern høring og afgørelser i eget hus, som det er tilfældet nu. Der må derfor forventes øget sagsbehandlingstid, hvis model 2 bliver valgt.

Der vil blive tale om større faglige miljøer på råstofområdet, men der vil blive tale om meget smalle faglige miljøer, hvor der ikke indgår andre fagområder. Erfaringerne fra kommunerne er, at bred faglighed er alfa og omega for en god sagsbehandling i forbindelse med tilladelser til råstofindvinding.

Fordel 2: Den tættere kobling mellem planlægning og tilladelse i regionalt regi vil give mulighed for en ændret balance mellem overordnede råstofhensyn og lokale interesser sammenlignet med kommunernes praksis i dag.

Fordel 3: Det vil herudover give mindre behov for koordinering m.m., mellem myndigheder, når tilladelser til råstofindvinding og efterbehandling samt dispensation til tilførsel af jord samles hos én instans.

Og netop derfor burde jordforureningsopgaven lægges hos kommunen.

Kortlægning og planlægning

Regionerne beholdt kortlægning af råstofforekomster og planlægning af regionale råstofgraveområder ved kommunalreformen. Råstofloven tager udgangspunkt i, at den enkelte region er selvforsynende med råstoffer. Selvom de 5 regioner er større enheder end de tidligere 14 amter, er der især omkring Region Hovedstaden en situation, hvor der bliver importeret store mængder råstoffer fra Region Sjælland. Region Hovedstaden har vanskeligt ved at være selvforsynende med råstoffer. Det tegner et billede af, at planlægningsenhederne ikke må være mindre end de nuværende. D.v.s. kommunerne egner sig ikke til at varetage kortlægning og planlægning.

Alternativ til regionerne er derfor en af de statslige styrelser enten NaturErhvervsstyrelsen eller Naturstyrelsen, der jo i forvejen er myndighed på råstoffer på havet. Går man uden for styrelserne kunne GEUS være et godt bud. Under alle omstændigheder er det væsentligt, at der kommer til at ske råstofplanlægning på nationalt eller i det mindste et over regionalt niveau.

Tilførsel af jord til råstofgrave - Jordforureningslovens § 52

Det er med undren, KTC kan konstatere, at regionernes opgave vedr. jordforureningslovens § 52 tilsyneladende ikke har været genstand for evaluering.

KTC finder, at såfremt kortlægning og planlægning fjernes fra Regionerne, bør myndighedsopgaven vedr. tilførsel af jord til råstofgrave ligge hos kommunerne.

Kommunerne har ansvaret for styring af jordstrømme og kommunerne har systemer til håndtering og sagsbehandling af flytning af jord, og kommunerne har de faglige kompetencer til kategorisering af jord og ansvar for administrationen af områdeklassificering. Kommunerne administrerer § 33 miljøgodkendelser og § 19 tilladelser til genanvendelse af overskudsjord efter Miljøbeskyttelsesloven.

Kommunerne kan derfor uden videre påtage sig opgaven efter Jordforureningslovens § 52 på en måde, der sikrer, at der ikke bliver modtaget "forkert" jord ud over dispensationerne i råstofgrave. Kommunerne kommer desuden i forvejen på tilsyn med råstofgrave, og det "ekstra" tilsyn vedrørende returjord, som regionerne har ansvar for i dag, kan gennemføres som en del af kommunernes tilsyn.

Med venlig hilsen

Torben Nøhr
Formand

Fra: 1 - KFST_DS
Til: OIM Kommunal- og Regionaløkonomi Kontorpostkasse; Kirsten Hoo-Mi Sloth
Cc: 1 - KFST_DS
Emne: SV: Høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen
Dato: 8. april 2013 09:59:35

Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen har ingen bemærkninger til rapporten om evaluering af kommunalreformen.

Det påpeges dog, at figur 4.23 på s. 88 muligvis er fejlbehæftet. Det virker urealistisk, at der skulle være mellem 30 og 120 børn pr. kvm. i daginstitutionerne.

Med venlig hilsen

Signe Schmidt

Leder af Direktionssekretariatet
Konkurrence- og Forbrugerstyrelsen/
Danish Competition and Consumer Authority
Direkte +45 4171 5270
E-mail sis@kfst.dk

KONKURRENCE- OG FORBRUGERSTYRELSEN

Carl Jacobsens Vej 35
2500 Valby
Tlf. +45 4171 5000

Vi arbejder for velfungerende markeder

Fra: 1 - KFST Officiel hovedpostkasse
Sendt: 1. marts 2013 10:44
Til: 1 - KFST_DS
Emne: VS: Høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen

Fra: Cathrine Hegelund [<mailto:cah@oim.dk>]
Sendt: 1. marts 2013 10:19
Til: formand@gymbf.dk; gl@gl.org; mail@rektorforeningen.dk; hl@hl.dk; hedeselskabet@hedeselskabet.dk; 1 - ERST Huseftersyninfo; admin@hjernesagen.dk; info@hjerneskaedeforeningen.dk; post@hjertereforeningen.dk; hk.handel@hk.dk; hk.kommunal@hk.dk; hospiceforum@hospice.dk; mail@hoereforeningen.dk; hvr@hvr.dk; mail@iccdanmark.dk; ika@ika.dk; center@humanrights.dk; itd@itd.dk; sek@jordemoderforeningen.dk; hovedkontor@remove-mekfumsoc.dk; kl@kl.dk; kifu@erst.dk; info@kolonihave.dk; kfs@sundkom.dk; kto@kto.dk; ktc@ktc.dk; 1 - KFST Officiel hovedpostkasse; post@kost.dk; info@cancer.dk; ku@ku.dk; info@lf.dk; mail@landdistrikterne.dk; lbf@lbf.dk; heras@slagelse.dk; lafs.sek@gmail.com; info@lkt.dk; ole@lal.dk; los@los.dk; lasf@lasf.dk; lap@lap.dk; lu@lus.dk; lvinfo@mail.dk; mail@byogland.dk; lev@lev.dk; lf@laenken.dk; lms@spiseforstyrrelser.dk; landsforeningen@sind.dk; sekretariat@lokk.dk; lo@lo.dk
Emne: Høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen

Se venligst vedhæftede høring over rapport fra udvalget om evalueringen af kommunalreformen.

Med venlig hilsen

Kontorelev, Administrationspolitik
Cathrine Hegelund

 **økonomi og
indenrigsministeriet**

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K
Telefon 72 28 25 60
Fax 72 28 24 01

kost & ernæringsforbundet
mestre i mad & sundhed

Økonomi- og Indenrigsministeriet
Slotsholmsgade 10-12
1016 København K
Att. Kirsten Hoo-Mi Sloth

Høringssvar - Evaluering af kommunalreformen

9. april 2013

Behov for bedre samarbejde

Økonomi- og Indenrigsministeriet har d. 1.marts 2013 sendt den afsluttende rapport fra regeringens udvalg vedrørende evaluering af kommunalreformen i høring. Kost & Ernæringsforbundet er enig i udvalgets konklusion om, at der er behov for øget samarbejde på tværs af kommuner og regioner og et mere sammenhængende patientforløb. Det er også forbundets vurdering, at der er behov for en klargøring af snitfladerne mellem kommuner og regioner, samt et behov for bedre informationsudveksling.

Kost & Ernæringsforbundet

Nørre Voldgade 90
1358 København K

D: 33 41 46 62
M: 24 25 78 03
E: gp@kost.dk

www.kost.dk
facebook.com/forbundet

J. nr.: 26796

Kost & Ernæringsforbundet vil i den forbindelse understrege, at ernæringsindsatsen også bør tænkes ind i denne informationsudveksling. Her bør ernæringsjournal udarbejdes på ernæringsmæssigt udsatte borgere, som sikrer, at den rette ernæring følger borgeren i skiftet mellem sygehus og kommuner.

Det er Kost & Ernæringsforbundets vurdering, at en effektiv informationsudveksling vil hjælpe i forebyggelsesarbejdet, skabe en mere sammenhængende ernæringsindsats og mindske tilfældene med fejlmæring. Derudover vil der også kunne spares ressourcer i sundhedsvæsenet, da en ernæringsindsats, eksempelvis med ernæringscreening, ikke skal foretages på ny, når borgeren bevæger sig rundt mellem forskellige instanser.

Ernæring ind i sundhedsaftaler

Evalueringen af kommunalreformen lægger op til en revurdering af sundhedsaftalernes form og indhold, herunder at fastsætte en række nye indsatsområder. Kost & Ernæringsforbundet byder denne vurdering velkommen og understreger, at et øget fokus på ernæring i sundhedsaftalerne bør være blandt de nye indsatsområder. Kost & Ernæringsforbundet bidrager gerne i dialogen til, hvordan dette kan ske.

I evalueringen af kommunalreformen vurderes sundhedsaftalerne som en hensigtsmæssig ramme for samarbejdet mellem kommuner og regioner i forhold til det sammenhængende patientforløb. Kost & Ernæringsforbundet anbefaler, at ernæringen her vurderes som en integreret del af det sammenhængende patientforløb. Ernæringen er central for patienter og borgere, både før, under og efter indlæggelse på hospitalet. I dag er gennemsnitligt 30-40 % af patienterne på danske hospitaler underernærede. I plejehjem og i hjemmeplejen er det op til 60 %. For særligt de ældre borgere er ernæringen central for at forebygge sygdom og genindlæggelser. For at komme disse problemer til livs, bør også information om ernæring følge borgeren mellem kommunalt og regionalt regi. Her vurderer Kost & Ernæringsforbundet, at sundhedsaftalerne kan være et godt redskab, der gennem den ernæringsmæssige indsats kan forebygge sundhedsudgifter, og dermed spare det danske sundhedsvæsen mere end én mia. kr. årligt.

Konkurrenceudsættelse og OPP

Af evalueringen fremgår det, at det ikke er muligt at udlede en kommunalreformeffekt på konkurrenceudsættelsen i sammenlagte kommuner, når der sammenlignes med konkurrenceudsættelse i ikke sammenlagte kommuner ('Fortsætter-kommuner'). Det vurderes endvidere, at kommunalreformen har skabt større enheder med nye organisatoriske og volumenmæssige muligheder for at konkurrenceudsætte tjenesteydelser mv.

Kost & Ernæringsforbundets medlemmer har både før og efter kommunalreformen oplevet udbud, udlicitering og OPP på madserviceområdet. Det er forbundets vurdering, at uanset hvordan kommunerne har valgt at organisere deres madservice, er det bydende nødvendigt, at kvalitet i opgaveløsningen sikres. Det sker bl.a. ved, at næringsrigtige, veltilberedte og velsmagende måltider leveres og serveres for borgerne for eksempelvis at sikre færre underernærede ældre og færre genindlæggelser, men også færre fejlnærede generelt. Det kræver viden om eksempelvis kvalitet, ernæring og sundhedsfremme at opnå de langsigtede og holdbare gevinster herved. Det er vores erfaring, at det desværre ikke altid er tilfældet, at der tænkes hele vejen rundt om borgerens sundhed, kvalitet i ydelsen eller ansattes arbejdsmiljøsituationer, hvor madservice konkurrenceudsættes.

Med venlig hilsen

Ghita Parry
Formand

Økonomi- og Indenrigsministeriet

Slotsholmsgade 10-12
1216 København K

Landbrug & Fødevarer

Axelborg, Axeltorv 3
DK 1609 København V

T +45 3339 4000
F +45 3339 4141
E info@lf.dk
W www.lf.dk

CVR DK 25 52 95 29

Høring over rapport om evaluering af kommunalreformen

Økonomi- og Indenrigsministeriet har den 1. marts sendt rapport fra udvalget om evaluering af kommunalreformen i høring. Erhvervsorganisationen Landbrug & Fødevarer (L&F) takker for muligheden for at bidrage med høringssvar.

Overordnede bemærkninger

L&F vil gerne kvittere for, at regeringen i sit arbejde for at fremme vækst og erhvervsudvikling har valgt at foretage et serviceeftersyn af kommunalreformen, herunder området for regional udvikling og natur og miljø.

Det er positivt, at evalueringen konkluderer, at kommunalreformen i store træk fungerer efter hensigten. Men samtidig peger evalueringen også på, at udfordringerne er til at få øje på - der er fortsat uudnyttede potentialer for effektivisering og kvalitetsudvikling i opgavevaretagelsen hos både kommuner og regioner. Det er centralt, at regeringen vedvarende har fokus på at følge op, så disse mulige effektiviseringsgevinster kan blive høstet.

Landbrug & Fødevarer mener blandt andet, at der er et betydeligt potentiale for at forbedre rammevilkårene i forhold til den store variation i sagsbehandlingstiderne på byggesager og miljøgodkendelser. Der bør foretages et gennemgribende servicetjek af den samlede miljøregulering, da den nuværende miljøregulerings kompleksitet og omfang udgør en barriere for udvikling og vækst.

Ligeledes er der behov for en øget effektivisering og koordinering inden for den regionale og kommunale erhvervsfremme, herunder i forhold til de regionale vækstfora.

Erhvervsrettet forvaltning på bygge- og miljøområdet mv.

Det er positivt, at evalueringen specifikt ser på kommunernes sagsbehandlingstider. Sagsbehandlingstiden på flere centrale områder, fx miljøgodkendelser og byggesagsbehandling kan være meget langvarig og der er en betydelig variation i sagsbehandlingstider og praksis på tværs af kommunerne. L&F har gennemført en analyse, der viser, at ½ års forsinket sagsbehandling i gennemsnit giver en reduktion i beskæftigelsen på 1.300 personer (alene i kødbranchen) og en nedgang i eksporten på godt 0,6 mia kr.

L&F mener derfor, at det er utilstrækkeligt at indføre servicemål for at understøtte en hurtigere og effektiv sagsbehandling i alle kommuner. L&F foreslår derfor, at der fastsættes maksimale sagsbehandlingstider på de erhvervsrettede områder. Ydermere bør det sikres, at eventuelle sagsbehandlingsgebyrer, fx gebyrerne for byggesagsbehandling, baseres og dokumenteres på baggrund af reelt medgået tid, så der sikres rimelighed, gennemsigtighed og forudsigelighed i gebyrerne.

Landbrug & Fødevarer er erhvervsorganisation for landbruget, fødevarer- og agroindustrien. Med en eksport på over 120 milliarder kroner årligt og med 141.000 beskæftigede repræsenterer vi et af Danmarks vigtigste eksporterhverv.

Ved at nytænke og synliggøre erhvervets bidrag til samfundet sikrer vi vores medlemmer en stærk placering i Danmark og globalt.

Miljøreguleringens kompleksitet og omfang med brede hjemler og heraf følgende usikkerheder medfører, at den eksisterende miljøregulering udgør en barriere for udvikling og vækst. Enklere regler og lettelser af erhvervslivets administrative byrder er centralt for at øge væksten og styrke den danske konkurrenceevne i forhold til udlandet.

L&F mener helt overordnet, at myndighedsopgaver på Natur- og Miljøområdet bør ligge tæt på borgeme. Det forudsætter dog, at de nødvendige ressourcer til at varetage opgaverne er til stede, og at der er klare rammer for de skøn, som myndighedene skal foretage. På en lang række områder er der stadig et stort behov for mere klare retningslinjer og vejledninger. Desværre forholder evalueringen sig ikke til dette aspekt.

I forhold til grundvand anbefaler udvalget, at det skal vurderes, hvorvidt en eventuel kortlægning efter 2015 kan varetages af regionerne, som et led i opgavevaretagelsen på jordforureningsområdet. Landbrug & Fødevarer er noget undrende over for denne overvejelse, idet det vil give anledning til, at regionerne skal opbygge nye kompetencer på området. Landbrug & Fødevarer finder ikke, at det vil være hensigtsmæssigt at udvide regionernes opgaver på natur- og miljøområdet, idet det ud over at kræve ny kompetenceopbygning hos endnu en myndighed også vil betyde flere myndigheder og øget behov for koordinering.

Det vurderes endvidere, at der er behov for en mere dybdegående evaluering af det statslige område, før der kan tages stilling til, om opgavefordelingen mellem stat og kommune, i forhold til godkendelse og tilsyn af virksomheder, er hensigtsmæssig. L&F mener ikke, at der på nuværende tidspunkt er grundlag for at ændre på opgavefordelingen for de i-mærkede virksomheder. Der er tale om et skønsmæssigt og teknisk meget svært område, der er svært gennemskueligt for statslige og kommunale sagsbehandlere. Frem for en ændring af opgavefordelingen er der behov for et generelt kompetenceløft af miljø-sagsbehandlere hos myndighederne. Vi anbefaler derfor, at der etableres en miljø-sagsbehandlerruddannelse, så det sikres, at det er certificerede miljø-sagsbehandlere, der behandler miljøgodkendelses- og revurderingssager.

Det kan være problematisk når mange forskellige myndigheder er involveret i den samme sag - som det typisk er tilfældet for store fødevarer-virksomheder. L&F anbefaler, at der etableres én indgang for virksomhederne til al offentlig myndighedsbehandling ("one-stop-shop"), så virksomhederne kun skal henvende sig ét sted i kontakten med myndighederne. Virksomhederne kan dermed have én tovholder/sagsbehandler i det offentlige, der - på tværs af myndigheder, forvaltninger mv. - sammen med virksomheden kan sikre, at virksomhedens projekter kan realiseres.

Med hensyn til husdyrområdet kan Landbrug & Fødevarer tilslutte sig evalueringens betragtninger om et meget udfordrende forløb i forhold til miljøgodkendelser. Det kan eksempelvis bemærkes, at det IT-system der skal understøtte ansøger og myndighed, stadig ikke virker efter hensigten. Disse udfordringer bør fremgå af evalueringen som et vigtigt element, idet det bør stå klart, at de rigtige rammer ikke har været til stede for myndighederne. Husdyrreguleringsudvalget er kommet med en række anbefalinger, ligesom Natur- og Landbrugskommissionen vurderer området. L&F er enig i, at en eventuel ændring af myndighedskompetencerne bør afvente udformningen af en eventuel ny regulering på området. I den forbindelse bør grænsefladerne mellem Miljøministeriets og Fødevarerministeriets regler inddrages.

L&F undrer sig endvidere over, at regeringen har fremsat et lovforslag, der skal ophæve kvalitetssikring af sagsbehandlingen i kommunerne - samtidig med at evalueringen af

kommunalreformen er i høring. Kvalitetssikringen blev indført i forbindelse med kommunalreformen for at styrke den kommunale natur- og miljøadministration i forbindelse med overtagelsen af de nye opgaver. Såfremt kravet til kvalitetsstyringssystemet ophæves, er det endnu mere påkrævet med krav om certificering af miljøsagsbehandlere, maksimale sagsbehandlingstider, offentliggørelse af sagsbehandlingstider og etablering af én indgang for virksomhederne til offentlige myndigheder.

Regional og kommunal erhvervsfremme

L&F mener, at der er et stort behov for, at erhvervsfremmeaktørerne i kommuner og regioner i højere grad samarbejder målrettet og effektivt for at fremme erhvervslivets vækst og konkurrenceevne. Det er vigtigt, at aktørerne i opstilling af mål, politikker og strategier samarbejder og orienterer sig mod hinanden.

På tværs af landet er der også behov, at der arbejdes mere konkret og strategisk sammen for at sikre videndeling, opnå samarbejdsgevinster og undgå overlappende aktiviteter. Den administrative opdeling af landet må ikke spænde ben for en effektiv erhvervsudvikling – det er virksomhederne, der skal være i centrum for indsatsen - og ikke geografien. L&F håber, at regeringen vil gå videre med at sikre en "strømning" af erhvervsudviklingsområdet, så overlap mellem de enkelte dele af erhvervsfremmesystemet og unødvendig lagdeling fremadrettet undgås.

I den forbindelse er det også vigtigt at sikre en øget videndeling og koordinering på tværs af de regionale vækstfora, så den samlede indsats kan være effektiv og have bedst mulig effekt.

L&F bakker op om udvalgets anbefaling om at "revitalisere" Danmarks Vækstråd. Vi er enige i, at Rådet i højere grad skal bidrage til at styrke koordineringen på tværs mellem vækstfora, samt mellem vækstfora og regeringen mv. Konkret kan Danmarks Vækstråd bl.a. bidrage til at sikre en ensartet evalueringspraksis på tværs af de regionale vækstfora.

L&F vil gerne understrege vigtigheden af, at der kommer et større fokus på de egentlige, reelle effekter af den regionale og kommunale erhvervspolitiske indsats, og at man sikrer, at effekterne modsvarer de mange midler, der anvendes på området. På denne baggrund hilser vi alle tiltag, som er med til at minimere de administrative processer og omkostninger, velkomne.

Særligt skal opmærksomheden henledes på, at administration udgør en uforholdsmæssig stor andel af kommunernes udgifter på erhvervsområdet. Dette gør sig særligt gældende i de mindre kommuner, der endvidere kan have svært ved at opbygge tilstrækkelige kompetencer på området. L&F foreslår derfor, at kommunerne i langt højere grad skal indgå i forpligtende samarbejder om erhvervsfremme og erhvervsservice for at opnå ressourcebesparelse og samtidig sikre større volumen og kritisk masse. Dette kan fx ske i regi af Væksthuse el.lign.

Også arbejdet i de regionale vækstfora er forbundet med betydelige administrative omkostninger til mødeaktivitet, projektsøgninger mv. Det er centralt, at der er et vedvarende fokus på at effektivisere arbejdsgangene mest muligt, og etablere smidige rammer for projektsøgninger og projektbehandlinger. Den nuværende variation i praksis på tværs af de regionale vækstfora bør udnyttes, så man udnytter gode erfaringer, og sætter ind hvor der er mindre gode erfaringer.

Offentlig-privat samarbejde kan bidrage til ny vækst og udvikling

L&F er grundlæggende af den opfattelse, at der ligger et uforløst potentiale for konkurrenceudsættelse af både regionale og kommunale opgaver. Det vil forbedre effektiviteten og styrke dynamik og erhvervsudvikling, hvis der på egnede områder var pligt til at opnå den bedste og billigste løsning via konkurrenceudsættelse. På den baggrund mener vi, at det er

hensigtsmæssigt at sikre – ved konkrete krav, målsætninger og incitamenter - at flere opgaver fremadrettet sendes i udbud. L&F finder det centralt, at der i kommuner og regioner i højere grad anvendes totaløkonomiske udbud og funktionsudbud i forbindelse med indkøb, så virksomhederne får bedre mulighed for at byde ind med løsninger.

I mange tilfælde vil private aktører være bedst til at sikre kvalitet, innovation og den bedste pris. Omvendt er reguleringen på området meget omfattende og vi hilser alle tiltag, som er med til at øge dialogen mellem udbyder og tilbudsgiver samt forbedre fleksibiliteten på området, velkomne. L&F er af den generelle overbevisning, at der fortsat skal arbejdes hårdt på at fremme offentlig-privat samarbejde.

- 0 -

Landbrug & Fødevarer stiller sig gerne til rådighed for en uddybning af ovenstående.

Med venlig hilsen

Jannik Bay
Erhvervspolitisk chef
Landbrug & Fødevarer